STRATEGIA ROZWOJU

GMINY TRZCIŃSKO-ZDRÓJ NA LATA 2023-2037

Trzcińsko-Zdrój, 2026

Opracowanie

Spis treści

Jak powstała strategia? 7

1. Podstawa prawna aktualizacji strategii 7

2. Wnioski z diagnozy strategicznej 11

2.1 Położenie administracyjne i geograficzne 11

2.2 Środowisko przyrodnicze i zasoby naturalne 12

2.3 Procesy demograficzne 17

2.4 Przedsiębiorczość 21

2.5 Ochrona zdrowia 24

2.6 Edukacja 25

2.7 Bezpieczeństwo 27

2.8 Pomoc społeczna 29

2.9 Polityka przestrzenna 31

2.10 Mieszkalnictwo 32

2.11 Infrastruktura techniczna 33

2.12 Energetyka, energia elektryczna 34

2.13 Kultura, sport i rekreacja 35

2.14 Komunikacja 36

2.15 Partycypacja społeczna 38

2.16 Turystyka 38

3. Analiza SWOT 41

4. Misja i wizja rozwoju gminy 48

5. Cele strategiczne rozwoju i kierunki działań podejmowanych dla ich osiągnięcia 51

6. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych 52

7. Oczekiwane rezultaty planowanych działań 72

8. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy 77

9. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie 92

10. Komplementarność z dokumentami strategicznymi 102

10.1 Zgodność z założeniami programowymi UE oraz polityką równych szans 102

10.2 Poziom krajowy 103

10.3 Poziom regionalny 104

10.4 OSI określone w strategii rozwoju województwa zachodniopomorskiego 106

11. System wdrażania i finansowania strategii 108

11.1 System wdrażania 108

11.2 Monitoring i ewaluacja 110

11.3 Ewaluacja i aktualizacja 111

11.4 Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych 111

11.5 Ramy finansowe oraz źródła finansowania 119

Spis rysunków, tabel, grafik i wykresów 120

Szanowni Państwo!

Strategia Rozwoju Gminy Trzcińsko-Zdrój na lata 2023-2037 to wspólne postrzeganie przyszłości Naszej Małej Ojczyzny i możliwości rozwoju społeczno-gospodarczego gminy, miasta, sołectw, ale i każdego mieszkańca. Liczę na to, iż strategia służyć będzie partnerskiej współpracy, rozwijaniu i pogłębianiu kontaktów gospodarczych oraz dążeniu do stworzenia równych szans i możliwości rozwoju Naszej Gminy.

Strategię należy postrzegać jako długofalowy proces współpracy na rzecz osiągania celów całej wspólnoty samorządowej. Nadszedł czas, aby wszyscy poczuli swój wpływ na jej realizację. Tylko wspólnie uda się osiągnąć wizję rozwoju, którą razem zdefiniowaliśmy. Mając świadomość, że wyzwania stojące przed Naszą Gminą są ogromne, podeszliśmy do niej bardzo ambitnie i odpowiedzialnie. Taka też jest niniejsza strategia – ambitna i wykonalna.

Jest ona dla mnie jako Burmistrza szczególnym dokumentem, który pozwoli nam na przemyślane i spójne podejście do wielu dziedzin rozwoju gminy. W dyskusjach i analizach skupiliśmy się przede wszystkim na: rozwoju przedsiębiorczości, bezpieczeństwie, a w nim na infrastrukturze wodociągowo-kanalizacyjnej i drogowej, turystyce, tak ważnej i potrzebnej dla Naszej Gminy i mieszkańców, oświacie, sporcie, kulturze, polityce społecznej i mieszkalnictwie.

Staraliśmy się bardzo dokładnie wsłuchiwać we wszelkie konstruktywne uwagi i propozycje, ponieważ tylko drogą wzajemnego zrozumienia i zaufania możemy przyczynić się do efektywnego i dobrego rozwoju. Tylko taką drogą możemy osiągnąć zakładany w strategii cel.

Bo RAZEM oznacza mądrzej, więcej, lepiej.

Strategia Rozwoju pozostaje dokumentem otwartym, umożliwiającym wprowadzanie zmian i nowych kierunków rozwoju, zgodnie z pojawiającymi się uzasadnionymi potrzebami społecznymi. Dlatego też w 2026 r. z uwagi na zmieniające się uwarunkowania prawne, w tym przede wszystkim zmiany w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, wprowadzające narzędzie, jakim jest plan ogólny, czy ustawie o samorządzie gminnym, dotychczasowa strategia została poddana aktualizacji, po to by spełniać aktualnie obowiązujące wymogi prawne. Ponadto dotychczas dokument jakim jest strategia rozwoju gminy miał charakter fakultatywny i pełnił rolę pomocniczą w prowadzeniu polityki lokalnej, obecnie po zmianie przepisów stanie się ona dokumentem obowiązkowym.

Jestem przekonany, że realizacja niniejszej Strategii w znacznym stopniu poprawi warunki życia mieszkańców. Deklaruję też, że władze Gminy Trzcińsko-Zdrój, dołożą wszelkich starań, aby została ona zrealizowana w pełnym zakresie. Strategia Rozwoju Gminy powstała w odpowiedzi na zmieniające się

procesy społeczno-gospodarcze, prawne, przestrzenne i klimatyczno-środowiskowe gminy na poziomie lokalnym, ponadlokalnym oraz krajowym.

Dokument powstał, z zachowaniem zasady partycypacji społecznej, dzięki czemu społeczność lokalna miała wpływ na proces jego tworzenia. Podjęto szereg działań angażujących mieszkańców gminy w tworzenie Strategii, przez co obraz gminy jest spójnym spojrzeniem zarówno władz lokalnych na proces rozwoju, jak również zaangażowanej społeczności lokalnej. W proces zaangażowani byli mieszkańcy oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych, jednostki pomocnicze gminy, sołtysi, pracownicy jednostki samorządu terytorialnego, reprezentanci sportu, kultury, ochrony zdrowia i oświaty. Przedstawiona Strategia Rozwoju Gminy Trzcińsko-Zdrój na lata 2023-2037 stanowi całościową koncepcję rozwoju gminy.

Z wyrazami szacunku

Burmistrz Gminy Trzcińsko-Zdrój

Jak powstała strategia?

Proces opracowania dokumentu zapoczątkował Zespół ds. pracy nad „Strategią Rozwoju Gminy Trzcińsko-Zdrój na lata 2023-2030”, powołany Zarządzeniem Burmistrza Gminy Trzcińsko-Zdrój, przy współudziale różnych grup interesariuszy. Poniżej przedstawiono kolejne etapy prac nad opracowaniem Strategii Rozwoju Gminy Trzcińsko-Zdrój na lata 2023-2030.

W 2026 r. strategia została poddana aktualizacji i dostosowana została do aktualnych przepisów prawa, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii związanych z planowaniem przestrzennym.

1. Podstawa prawna aktualizacji strategii

Uchwałą Nr LXI/493/2023 Rady Miejskiej w Trzcińsku-Zdroju z dnia 22 grudnia 2023 r. przyjęto *Strategię Rozwoju Gminy Trzcińsko-Zdrój na lata 2023-2030*. Podstawę prawną do sporządzenia *Aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Trzcińsko-Zdrój na lata 2023-2037* stanowi natomiast Uchwała Nr XIX/172/2026 Rady Miejskiej w Trzcińsku-Zdroju z dnia 27 marca 2026 r. *w sprawie przystąpienia do sporządzenia aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Trzcińsko-Zdrój na lata 2023-2037 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji.*

Struktura niniejszej strategii uwzględnia zapisy ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 z późn.zm.) która stanowi, że strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z diagnozy oraz określa w szczególności[1]:

- cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym,
- kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych,
- oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia,
- model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy,
- ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie dotyczące:
    a) zasad ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu,
    b) zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
    c) kierunków zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej,
    d) zasad lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 z późn.zm.),
    e) zasad lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego,
    f) kierunków rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej,
    g) zasad lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW,
    h) zasad lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,

[1] Art. 10e ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 z późn.zm.)

i) zasad kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej,

j) zasad kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji,

- obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 581 z późn.zm.), wraz z zakresem planowanych działań,
- obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań,
- system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych, ramy finansowe i źródła finansowania.

Z uwagi na zmieniające się uwarunkowania oraz wprowadzenie nowego narzędzia, jakim jest plan ogólny, wymiar przestrzenny w strategii zyskał na znaczeniu, dlatego też konieczna była aktualizacja dokumentu. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153, 1436, z 2026 r. poz. 252), strategia rozwoju gminy podlega aktualizacji, jeżeli wymaga tego sytuacja społeczna, gospodarcza, przestrzenna lub klimatyczno-środowiskowa gminy albo gdy jest to konieczne dla zachowania jej spójności ze strategią rozwoju ponadlokalnego lub strategią rozwoju województwa. Aktualizacji dokonuje się w trybie, w jakim strategia była przyjmowana, mianowicie zgodnie z zapisami art. 10f. ust. 1-4:

- Rada gminy, w drodze uchwały, określa szczegółowy tryb i harmonogram opracowania projektu strategii rozwoju gminy, w tym tryb konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.
- Projekt strategii rozwoju gminy przedkłada się zarządowi województwa w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa.
- Ostatnim etapem jest przyjęcie dokumentu przez radę gminy w drodze uchwały.

Ponadto strategia podlega obowiązkowym konsultacjom. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198, 1846): sąsiednimi gminami i ich związkami, lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi, mieszkańcami gminy oraz z właściwym dyrektorem regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. W 2026 r. dokonano aktualizacji dokumentu, po uprzedniej weryfikacji aktualnej sytuacji i zmian, które zaszły od momentu jej uchwalenia w 2023 r. Uaktualniono zapisy w dokumencie, w szczególności w zakresie wniosków z diagnozy oraz modelu struktury funkcjonalno-

przestrzennej oraz rekomendacji i ustaleń w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej gminie. Podjęto również decyzję o wydłużeniu horyzontu obowiązywania strategii do 2037 r. Kluczowym krokiem było podjęcie Uchwały nr XIX/172/2026 Rady Miejskiej w Trzcińsku-Zdroju z dnia 27 marca 2026 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Trzcińsko-Zdrój na lata 2023-2037 oraz określenie szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji.

Aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Trzcińsko-Zdrój na lata 2023-2037 zawiera wszystkie wymagane elementy wynikające z przepisów prawa oraz wypracowanych standardów planistycznych. Dokument obejmuje część opisową oraz część graficzną, w tym model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy oraz rekomendacje dotyczące polityki przestrzennej. Model ten pełni funkcję narzędzia wizualizacji – przedstawia kluczowe założenia strategii oraz ilustruje koncepcję rozwoju terytorialnego, stanowiąc jednocześnie uzupełnienie i uszczegółowienie części strategicznej.

2. Wnioski z diagnozy strategicznej

Zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, nieodłącznym elementem Strategii Rozwoju Gminy są wnioski ze sporządzonej na etapie partycypacji społecznej diagnozy strategicznej. Wnioski zostały opracowane na podstawie zebranych danych statystycznych, danych przestrzennych oraz przeprowadzonych badań ankietowych i warsztatów strategicznych. Wyłonione wnioski stworzyły podstawę do opracowania części operacyjnej strategii rozwoju, przez co podzielone zostały na poszczególne obszary.

Wyodrębniono takie aspekty funkcjonowania poszczególnych obszarów jak:

1. Położenie administracyjne i geograficzne.
2. Środowisko przyrodnicze i zasoby naturalne.
3. Procesy demograficzne.
4. Przedsiębiorczość.
5. Bezpieczeństwo.
6. Ochrona zdrowia.
7. Edukacja.
8. Polityka przestrzenna.
9. Mieszkalnictwo.
10. Infrastruktura techniczna.
11. Energetyka, energia elektryczna.
12. Kultura, sport i rekreacja.
13. Komunikacja.
14. Partycypacja społeczna.
15. Turystyka.

Na końcu opisu poszczególnych obszarów tematycznych zamieszczono wnioski podsumowujące, wyróżnione w kolorowych ramkach. Zostały one sformułowane na podstawie przeprowadzonej diagnozy i stanowią syntetyczne ujęcie najważniejszych ustaleń dotyczących danego obszaru. Ich wyodrębnienie pozwoliło uporządkować kluczowe informacje oraz wskazać najistotniejsze uwarunkowania rozwoju gminy.

Dane wykorzystane na potrzeby opracowania diagnozy pochodziły przede wszystkim ze statystyk publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny, a także z informacji i danych udostępnionych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzcińsku-Zdroju, Powiatowy Urząd Pracy w Gryfinie, Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody oraz Urząd Miejski w Trzcińsku-Zdroju. Uzupełniającym źródłem informacji były również dostępne opracowania analityczne, dokumenty strategiczne oraz materiały o charakterze sprawozdawczym i informacyjnym, odnoszące się do analizowanych zagadnień.

2.1 Położenie administracyjne i geograficzne

Gmina Trzcińsko-Zdrój, z wykształconym ośrodkiem miejskim, posiada wysokie walory krajobrazowe, które sprawiają, że od lat staje się coraz prężniej funkcjonującym ośrodkiem turystycznym. Rzeźbę terenu tworzą liczne jeziora polodowcowe. Geograficznie gmina Trzcińsko-Zdrój należy do Pojezierza

Myśliborskiego, usytuowanego we wschodniej dolinie Odry. Obszar ten charakteryzuje się występowaniem wielu jezior, rzeczek i bagien.

Położenie geograficzne, w tym ukształtowanie terenu, tworzą jedno z najważniejszych korzystnych uwarunkowań gminy. Gmina miejsko-wiejska Trzcińsko-Zdrój leży w południowo-zachodniej części województwa zachodniopomorskiego. Od strony zachodniej graniczy z gminą Chojna, od południowej – z gminami Mieszkowice i Dębno (Powiat Myśliborski), od wschodniej – z gminą Myślibórz (Powiat Myśliborski), od północnej – z gminą Banie. Gmina zajmuje powierzchnię 170,5 km^2, którą zamieszkuje 4 774 osoby [2].

Gminę Trzcińsko-Zdrój tworzą następujące mniejsze miejscowości: Antoniewice, Babin, Chełm Dolny, Chełm Górny, Cieplikowo, Czyste, Dobropole, Drzesz, Gogolice, Góralice, Górczyn, Klasztorne, Piaseczno, Rosnowo, Rosnówek, Smuga, Stołeczna, Strzeszów, Tchórzno i Wesoła. Gmina stanowi 9,1% powierzchni powiatu gryfińskiego. Jej obszar zorganizowany jest w 12 sołectwach, będących jednostkami pomocniczymi samorządu lokalnego. Siedzibą gminy jest miasto Trzcińsko-Zdrój położone w jej północno-zachodniej części.

Dzięki wysokim walorom historycznym gmina stanowi miejsce o znaczącej tożsamości kulturowej. Na jej terenie znajduje się szereg miejsc o znaczeniu historyczno-kulturowym. Gmina Trzcińsko-Zdrój posiada cenne zabytki architektury- szczególnie w mieście, gdzie zachowało się wiele średniowiecznych budowli, powstałych od XII do XIV wieku. Do najistotniejszych obiektów zaliczyć należy pełen wieniec murów obronnych, wraz z 25 czatowniami (półbasztami), trzema basztami pełnymi (Bocianią, Prochową i Zachodnią), dwiema bramami – Myśliborską i Chojeńską. Na rynku Starego Miasta znajdują się ratusz oraz gotycki, trójnawowy Kościół Mariacki. Wśród XIX-wiecznych zabytków, zlokalizowanych w obrębie murów obronnych, znajduje się wiele dobrze zachowanych kamieniczek. W pozostałej części gminy ciekawymi obiektami krajoznawczymi są liczne granitowe kościoły, pałacyki, dwory i parki. Od 1271 r. Trzcińsko-Zdrój posiada prawa miejskie.

2.2 Środowisko przyrodnicze i zasoby naturalne

Przez teren gminy przepływają dwie rzeki: Rurzyca oraz Tywa, natomiast na południu swój początek bierze rzeka Kosa. Na jej obszarze znajduje się wiele jezior stwarzających dogodne warunki do uprawiania sportów wodnych i wędkarstwa. Do największych należą: Jezioro Strzeszowskie, Jezioro Dobropolskie i Jezioro Trzygłowskie (Miejskie). Występują tu także jeziora o wysokich brzegach mineralnych, z wąskim pasem drzew - olszy czarnej przy samej wodzie lub wierzb i osiki - o piaszczystym

[2] Dane BDL GUS za 2024 r.

dnie i przejrzystej wodzie. Są to zbiorniki charakterystyczne dla jezior o wodach zasobnych w wapń, które w obecnych czasach podlegają postępującej eutrofizacji. Przykładem przyspieszonego procesu wzbogacania zbiorników wodnych w pierwiastki biofilne jest m.in. jezioro Miejskie w Trzcińsku-Zdroju.

Jeziora stanowią duży potencjał turystyczny Gminy Trzcińsko-Zdrój. Tereny wokół jezior nie są zagospodarowane gospodarczo, nie stanowiąc wciąż elementu rozwoju gminy. Jest to wyzwanie wymagające pilnego podjęcia działań zmierzających do wzmocnienia terenów inwestycyjnych pod rozwój infrastruktury turystycznej.

Jak wspomniano powyżej, jeziora w gminie Trzcińsko-Zdrój mają w ogromnej przewadze charakter eutroficzny i wykazują wyraźne tendencje do wypłycania, co wyraża się rozwojem określonych fitocenoz wodnych i szuwarowych. Wody odznaczają się barwą szarą, małą przezroczystością i często bujną roślinnością. Wokół nich występują strefy roślinności torfowiskowej, z najdalej odsuniętą od wody strefą lasów olszowych. Region charakteryzuje się wyższym od średniej krajowej odsetkiem powierzchni zalesionej oraz jednym z najwyższych nasyceń wodami powierzchniowymi. Wyróżnia go także duża powierzchnia obszarów, wyznaczonych specjalną ochroną ptaków i ich siedlisk - Natura 2000. Okoliczne lasy stanowią około 30,7% powierzchni gminy.

Gmina Trzcińsko-Zdrój położona jest w dorzeczu Odry, w regionie wodnym Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego. Poniżej wskazano jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) i podziemnych (JCWPd) na terenie gminy, które wyróżniono w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry.

Tabela 1 Charakterystyka JCWP, których zlewnie znajdują się w granicach Gminy Trzcińsko-Zdrój

Kod JCWP	Nazwa	Typologia/status	Stan ogólny	Stan ekologiczny i chemiczny
LW10982	Narost	Jezioro na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera, stratyfikowane/naturalna część wód	-	stan chemiczny dobry
RW60000919149	Kurzyca	Potok lub strumień nizinny/naturalna część wód	zły	zły stan ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego
RW600009191699	Słubia	Potok lub strumień nizinny/silnie zmieniona część wód	zły	słaby potencjał ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego
LW10995	Jeleńskie	Jezioro na podłożu wapiennym, o małej wartości współczynnika Schindlera, stratyfikowane/naturalna część wód	-	-
LW11008	Strzeszowskie	Jezioro na podłożu wapiennym, o małej wartości współczynnika Schindlera, stratyfikowane/naturalna część wód	zły	umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego
LW11010	Dołgie	Jezioro na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera, stratyfikowane/naturalna część wód	zły	słaby stan ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego

Kod JCWP	Nazwa	Typologia/status	Stan ogólny	Stan ekologiczny i chemiczny
LW10958	Dobropolskie	Jezioro na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera, polimiktyczne/naturalna część wód	zły	dobry stan ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego
LW10959	Czernikowskie	Jezioro na podłożu wapiennym, o małej wartości współczynnika Schindlera, stratyfikowane/naturalna część wód	-	-
RW600018193275	Tywa od źródeł do Dopływu z Tywic	Rzeka w systemie rzeczno-jeziorowym Pojezierzy/silnie zmieniona część wód	zły	słaby potencjał ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego
RW6000091912949	Sienica	Potok lub strumień nizinny/naturalna część wód	zły	słaby stan ekologiczny
RW600009191859	Rurzyca	Potok lub strumień nizinny/naturalna część wód	zły	zły stan ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego
RW6000101912789	Olchowy Rów	Potok lub strumień nizinny piaszczysty	zły	umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego
RW6000111912569	Kanał Kruszwin	Rzeka nizinna/naturalna część wód	zły	słaby stan ekologiczny
RW600009191292	Kosa	Potok lub strumień nizinny/silnie zmieniona część wód	zły	słaby potencjał ekologiczny, stan chemiczny dobry

Źródło: opracowanie na podstawie: II Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje, https://wody.gios.gov.pl/pjwp/publication/568

Tabela 2 Charakterystyka JCWPd, których zlewnie znajdują się na terenie Gminy Trzcińsko-Zdrój

Kod JCWPd	Stan ogólny	Ocena stanu chemicznego	Ocena stanu ilościowego	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
GW600023	dobry	dobry	dobry	niezagrożona

Źródło: opracowanie na podstawie: II Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje, https://wody.gios.gov.pl/pjwp/publication/568

Tabela 3 Działania podstawowe przypisane do poszczególnych JCWP i JCWPd w II Aktualizacji planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

Kod JCWP/JCWPd, którego dotyczy działanie	Działania podstawowe
• RW60000919149 • RW600009191699 • RW600018193275 • RW6000091912949 • RW600009191859 • RW6000101912789 • RW6000111912569	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.
• RW60000919149 • RW600009191699	Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta.
• RW600009191859 • RW600009191292	Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.
• RW60000919149 • RW600009191699 • RW600018193275 • RW600009191859	Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych zależnych od hydromorfologii (wg celów środowiskowych: wymogów rzek włosienicznikowych, wylewy Q50).
• RW60000919149 • RW600009191699 • LW10995	Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność.

• RW60000919149 • LW10995 • RW600009191859	Uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarze gminy poza aglomeracjami.
• RW60000919149 • RW600009191859	Analizy techniczno-ekonomiczne gospodarowania ściekami w obszarze gminy poza aglomeracjami.
• RW600009191699	Analiza sposobu prowadzenia działań restytucyjnych z uwzględnieniem zachowania funkcji cieku oraz realizacja działań restytucyjnych na podstawie przeprowadzonej analizy (do 2027 r.).
• RW600009191699 • LW10995 • LW11010	Kontrola gospodarowania wodami oraz przeglądy pozwoleń wodnoprawnych
• RW600009191699 • RW600018193275	Przekazanie informacji do PGW WP o braku przepływu lub braku wody w korycie cieku przy przeprowadzeniu badań monitoringowych JCWP w ramach strategicznego programu PMŚ.
• RW600009191699	Opracowanie programu poprawy retencji glebowej i krajobrazowej na obszarach rolniczych w zlewni JCWP.
	Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększenia ilości i czasu naturalnej retencji wód na gruntach rolnych w zlewni JCWP.
	Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększenia ilości i czasu retencji wód na terenach zurbanizowanych w zlewni JCWP
	Opracowanie programu poprawy retencji na terenach zurbanizowanych w zlewni JCWP
• LW11010	Kontrola przestrzegania warunków stosowania środków ochrony roślin
• RW600009191859 • RW600009191292	Działania renaturyzacyjne
• RW600009191859	Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie dopływu zanieczyszczeń.
• GW600023	Ustanowienie obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP)
Kod JCWP/JCWPd, którego dotyczy działanie	Działania uzupełniające
• RW60000919149 • RW600009191699	Ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami
• RW600009191699	Dodatkowy przegląd pozwoleń wodnoprawnych
	Analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych.
• RW600009191699 • LW10995 • LW11010	Aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP
• LW10995	Analizy techniczno-ekonomiczne gospodarowania ściekami w obszarze gminy poza aglomeracjami.
	Ograniczenie zanieczyszczenia jezior związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa
• RW600018193275	Budowa przepławki, przywrócenie drożności odcinków rzek w ramach zadania "Budowa przepławki dla ryb na rzece Tywie - Otoki"
	Budowa przepławki, przywrócenie drożności odcinków rzek w ramach zadania "Budowa przepławki dla ryb na rzece Tywie - Swobnica"
	Dodatkowy przegląd pozwoleń wodnoprawnych
	Ocena wpływu budowli poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe JCWP
• GW600023	Wsparcie działań organów administracji w zakresie ustanawiania obszarów ochronnych GZWP

Źródło: opracowanie na podstawie: II Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje

Dla czterech JCWP (LW10982, LW11008, LW10958, LW10959) nie przypisano żadnych działań podstawowych i uzupełniających.

W regionie panuje klimat umiarkowany, z podziałem na ciepły morski i ciepły przejściowy, uwarunkowany bliskością morza, dużymi zasobami wodnymi oraz leśnymi. Urozmaicona rzeźba terenu ukształtowana została przez działalność lodowca i jego wody roztopowe. Gmina Trzcińsko-Zdrój posiadała na swoim terenie pokłady surowców leczniczych, jakimi były torfy borowinowe, dzięki czemu

przed 1945 r. była znanym kurortem leczniczym. Na terenie gminy występują pokłady węgla brunatnego, żwiru i kruszyw, kredy jeziornej i torfu.

Na podstawie ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. z 2026 r. poz. 13) za tereny chronione należy uznać parki narodowe, rezerwaty i parki krajobrazowe wraz z ich otulinami oraz obszary chronionego krajobrazu. Formę przestrzenną mogą mieć również niektóre pomniki przyrody, użytki ekologiczne, a zwłaszcza zespoły przyrodniczo-krajobrazowe. Na terenie gminy Trzcińsko-Zdrój wyznaczono następujące formy ochrony przyrody[3]:

- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe takie jak: Czarnołęka, Łęgi nad Jelenim Potokiem, Jezioro Białęgi, Rurzyca, Wełniankowy Mszar, Jezioro Morskie Oko, Czarna Woda,
- Obszary Natura 2000: Jezioro Dobropolskie, Gogolice-Kosa, Dolina Tywy, Ostoja Witnicko-Dębniańska,
- 4 użytki ekologiczne: Uroczysko Piaseczno, Gogolicki Mszar oraz 2 użytki bez nazwy,
- 17 pomników przyrody,
- Cedyński Park Krajobrazowy Otulina Cedyńskiego Parku Krajobrazowego.

Na terenie gminy istnieje jeden obiekt wielkopowierzchniowy – otulina Cedyńskiego Parku Krajobrazowego, której granica przebiega w zachodniej części gminy na linii Strzeszów - Białęgi obejmując miasto Trzcińsko-Zdrój wraz z jeziorem Trzygłowskim. Dotychczas na terenie gminy zlokalizowano miejsce gniazdowania bielika uznane za stanowisko rozrodu i stałego przebywania. Znajduje się ono w lasach Nadleśnictwa Mieszkowice, w pobliżu Gogolic.

Parki znajdujące się w miejscowościach: Chełm Dolny, Gogolice, Dobropole, Piaseczno, Rosnowo, Stołeczna są wpisane do rejestru parków zabytkowych i podlegają opiece Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Bogactwo przyrodnicze i potrzeba ochrony środowiska. Liczne jeziora i rzeki, rozległe lasy oraz obszary objęte ochroną przyrody stanowią ważny zasób gminy Trzcińsko-Zdrój. Jednocześnie pogarszająca się jakość wód, nadmierny rozwój roślinności w jeziorach i stopniowe zmniejszanie ich głębokości wskazują na potrzebę podejmowania działań zapobiegających degradacji środowiska. Kluczowym wyzwaniem jest ochrona czystości wód, zachowanie różnorodności roślin i zwierząt oraz dbałość o lasy i cenne przyrodniczo tereny gminy.

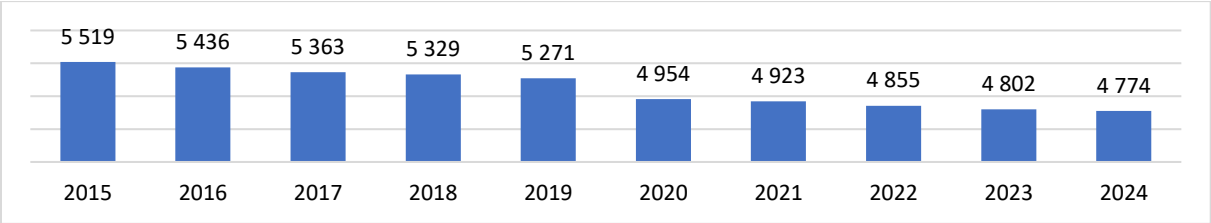
[3] Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf (dostęp: 14.04.2026 r.).

2.3 Procesy demograficzne

Ludność na terenie gminy rozmieszczona jest stosunkowo równomiernie. Według danych GUS w latach 2015-2024 liczba mieszkańców zmalała o 13,5% do poziomu 4,8 tys. osób. Z rejestru mieszkańców prowadzonego przez Gminę Trzcińsko-Zdrój wynika, że w strukturze ludności według miejsca zamieszkania dominuje ludność miejska, najwięcej mieszkańców skupia miasto Trzcińsko-Zdrój – 42,2% ludności gminy, a w dalszej kolejności wsie Stołeczna – 10,3%, Góralice - 9,9%, Piaseczno – 6,7% i Gogolice - 5,9%.

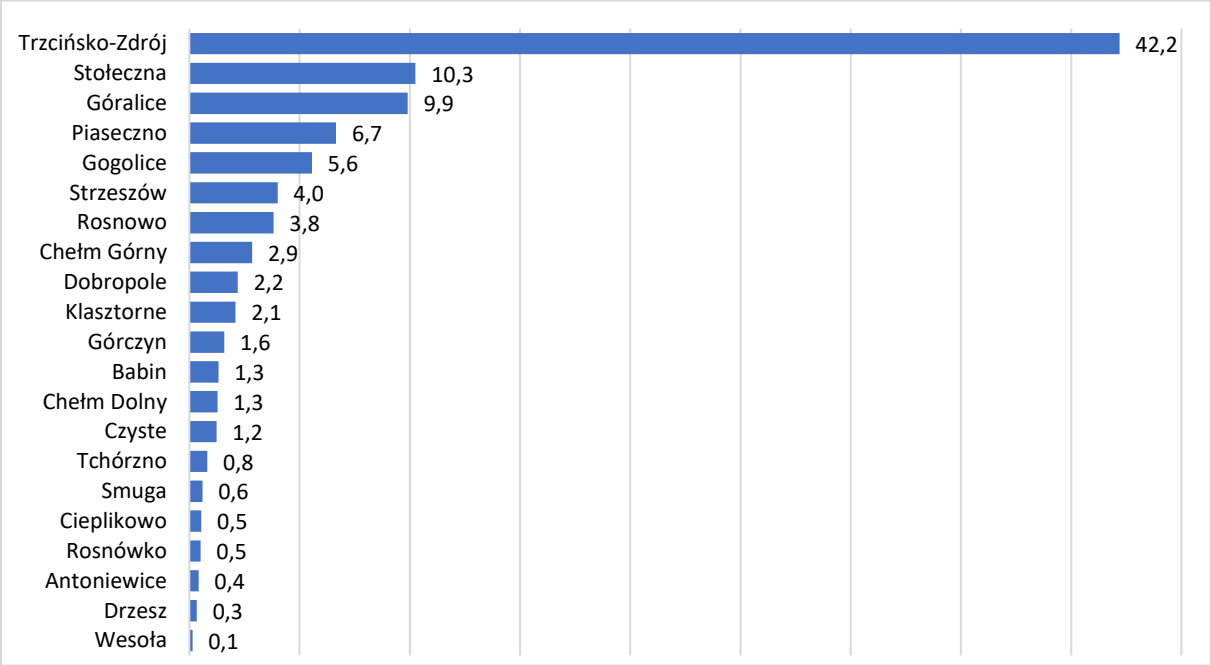
W minionych latach liczba ludności w poszczególnych miejscowościach gminy zazwyczaj maleje. Tendencja spadkowa liczby ludności wynika przede wszystkim z ujemnego przyrostu naturalnego, jak i ruchów migracyjnych uwarunkowanych czynnikami ekonomicznymi oraz mieszkaniowymi.

Wykres 1 Liczba ludności w latach 2015-2024

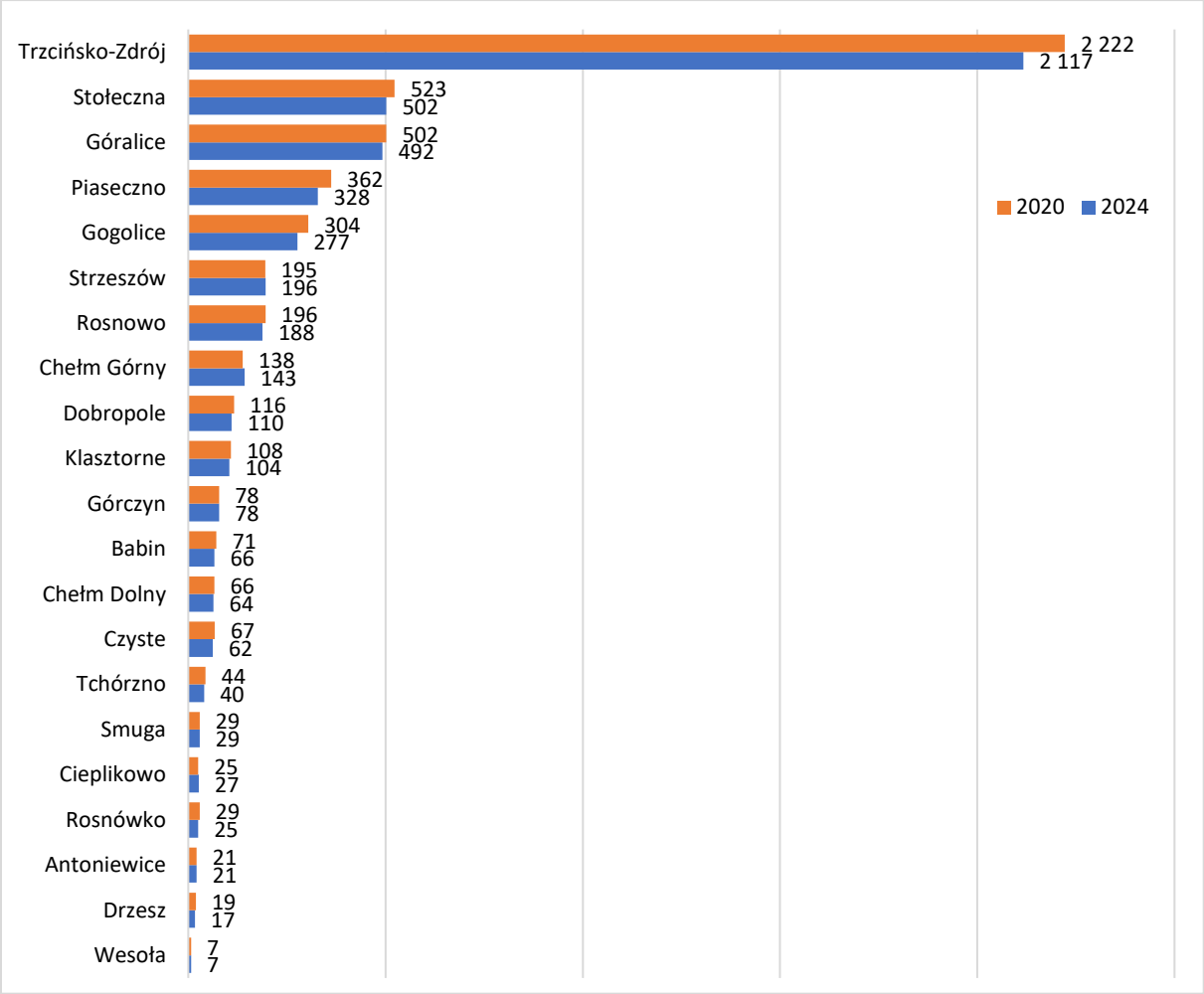
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wykres 2 Udział mieszkańców w poszczególnych miejscowościach w 2024 r. [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie prowadzonego rejestru mieszkańców.

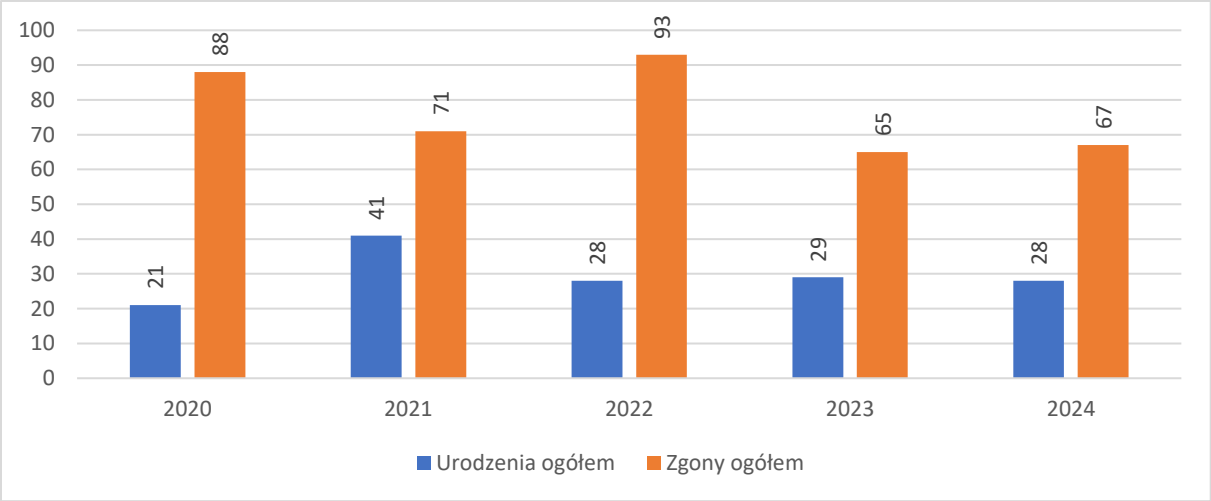
Wykres 3 Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach w gminie w 2020 r. i 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie prowadzonego rejestru mieszkańców.

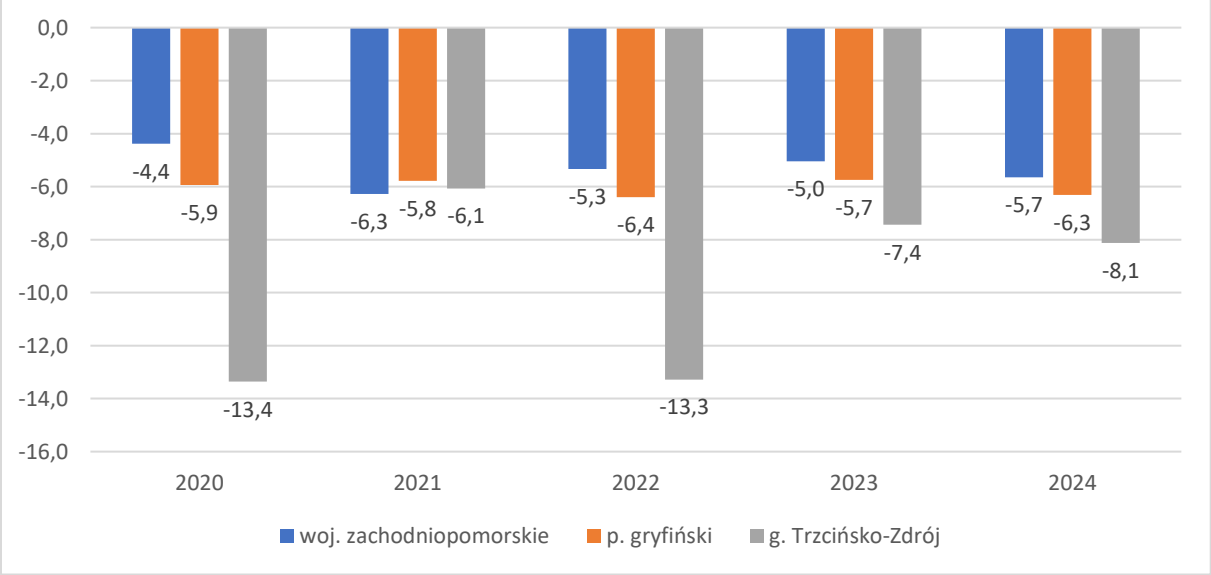
W 2024 r. w gminie urodziło się 28 dzieci – liczba ta była podobna do lat poprzednich. W tym samym roku zmarło natomiast 67 mieszkańców. Przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w latach 2020-2024 pozostawał na poziomie ujemnym, zazwyczaj znacznie niższym w porównaniu do powiatu gryfińskiego i województwa zachodniopomorskiego.

Wykres 4 Urodzenia i zgony w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

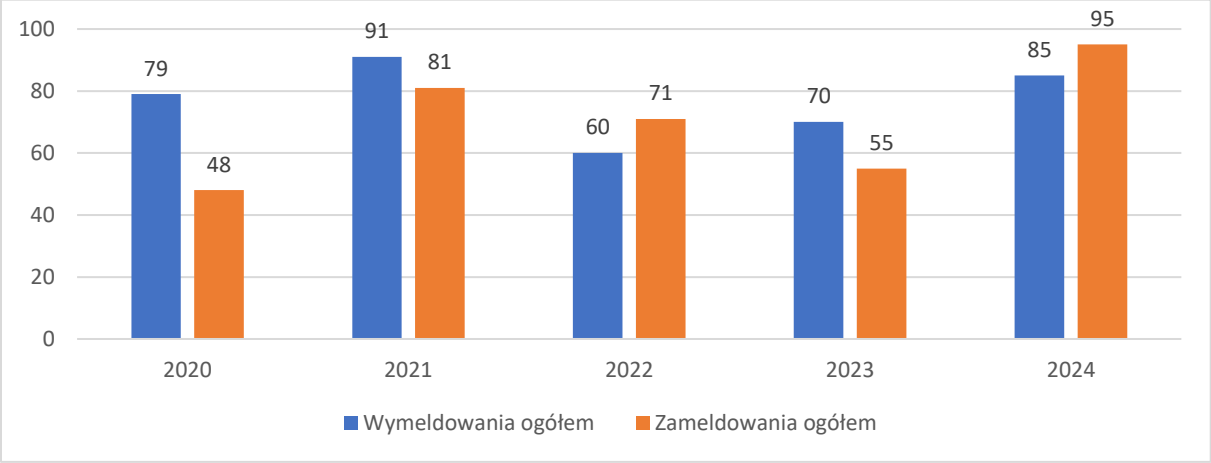
Wykres 5 Przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

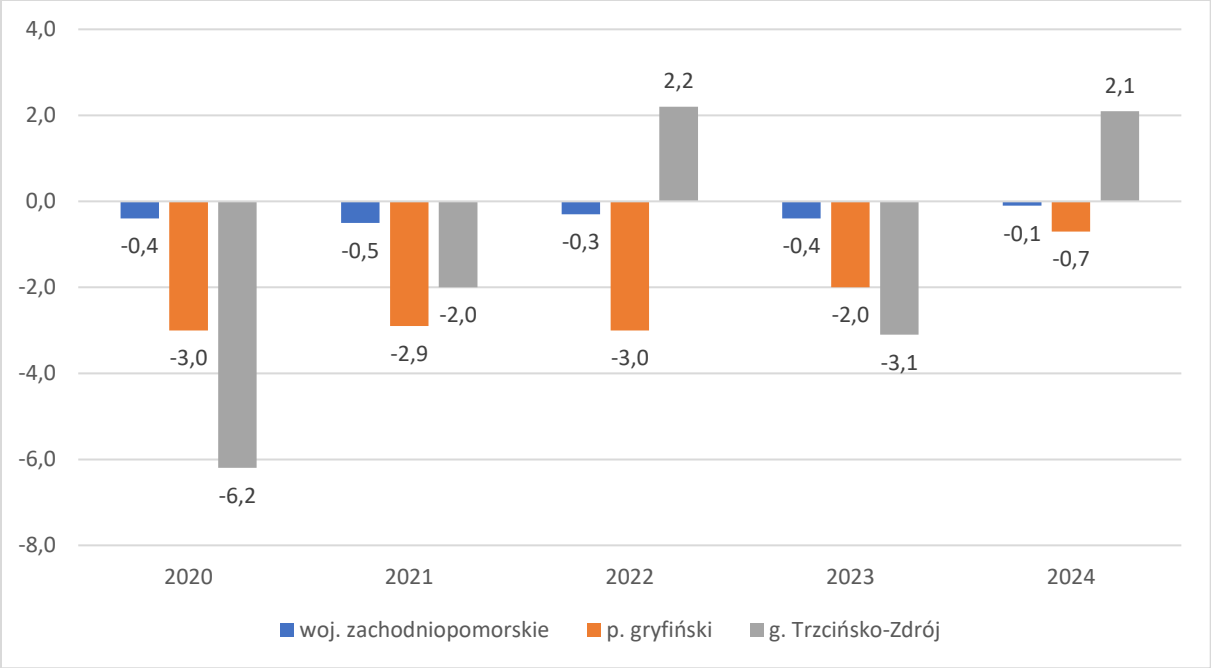
W 2024 r. na terenie gminy zameldowało się 95 nowych mieszkańców, natomiast 85 zostało wymeldowanych. Saldo migracji w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w 2024 r. wyniosło 2,1, co było wartością wyższą na tle powiatu gryfińskiego i województwa zachodniopomorskiego.

Wykres 6 Liczba zameldowań i wymeldowań w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wykres 7 Saldo migracji w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Spadek liczby ludności i niekorzystne trendy demograficzne. Gmina Trzcińsko-Zdrój zmaga się ze spadkiem liczby mieszkańców, wynikającym przede wszystkim z ujemnego przyrostu naturalnego oraz migracji. Utrzymująca się przewaga zgonów nad urodzeniami wskazuje na potrzebę podejmowania działań sprzyjających poprawie warunków życia, rozwojowi mieszkalnictwa i zwiększaniu atrakcyjności gminy dla młodych osób oraz rodzin.

Dominacja ludności miejskiej w strukturze osadniczej gminy. Największa część mieszkańców gminy Trzcińsko-Zdrój zamieszkuje miasto, które pełni funkcję głównego ośrodka osadniczego.

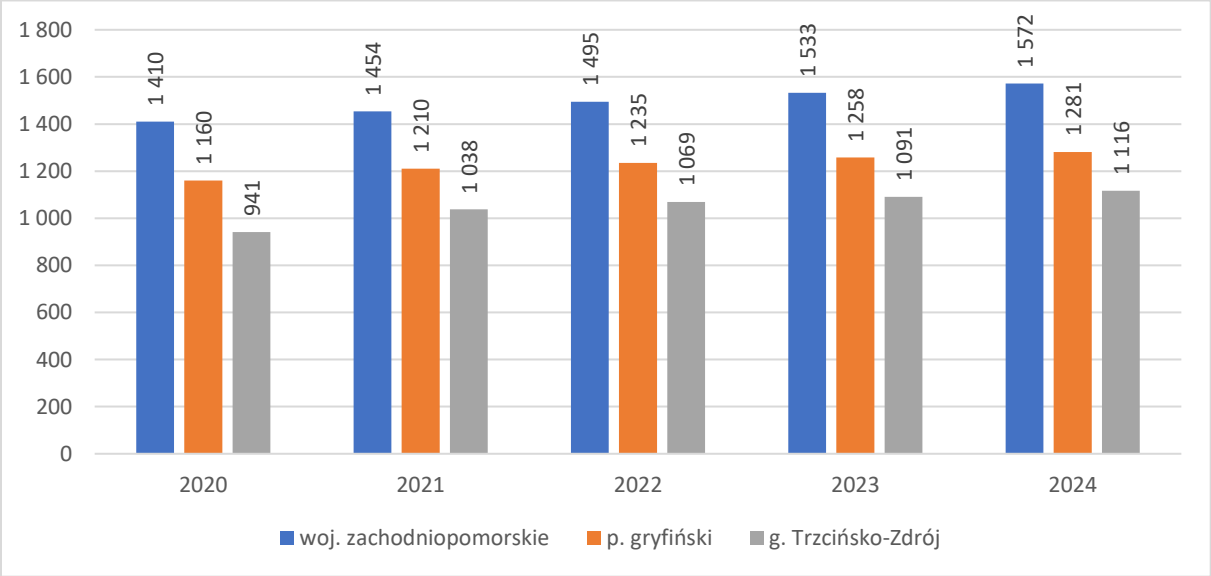
Jednocześnie istotny udział ludności w wybranych wsiach wskazuje na znaczenie mniejszych miejscowości w strukturze gminy i potrzebę uwzględniania ich potrzeb w planowaniu rozwoju lokalnego.

2.4 Przedsiębiorczość

W ostatnich latach na terenie gminy odnotowano wzrost liczby podmiotów gospodarczych – o 14,4% w okresie 2020-2024 do poziomu 533 podmiotów. Wzrost ten wynika jednak przede wszystkim ze zwiększenia liczby mikroprzedsiębiorstw zatrudniających 0-9 osób. Liczba podmiotów w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2024 r. wyniosła 1 116 – mniej niż w powiecie gryfińskim i województwie zachodniopomorskim, co wskazuje na nieco niższą aktywność gospodarczą na terenie gminy. Pod względem profilu działalności najwięcej przedsiębiorstw zajmowało się budownictwem (sekcja F PKD 2007) oraz handlem i naprawą pojazdów (sekcja G PKD 2007), co stanowiło kolejno 30,2% i 16,7% wszystkich podmiotów działających w 2024 r.

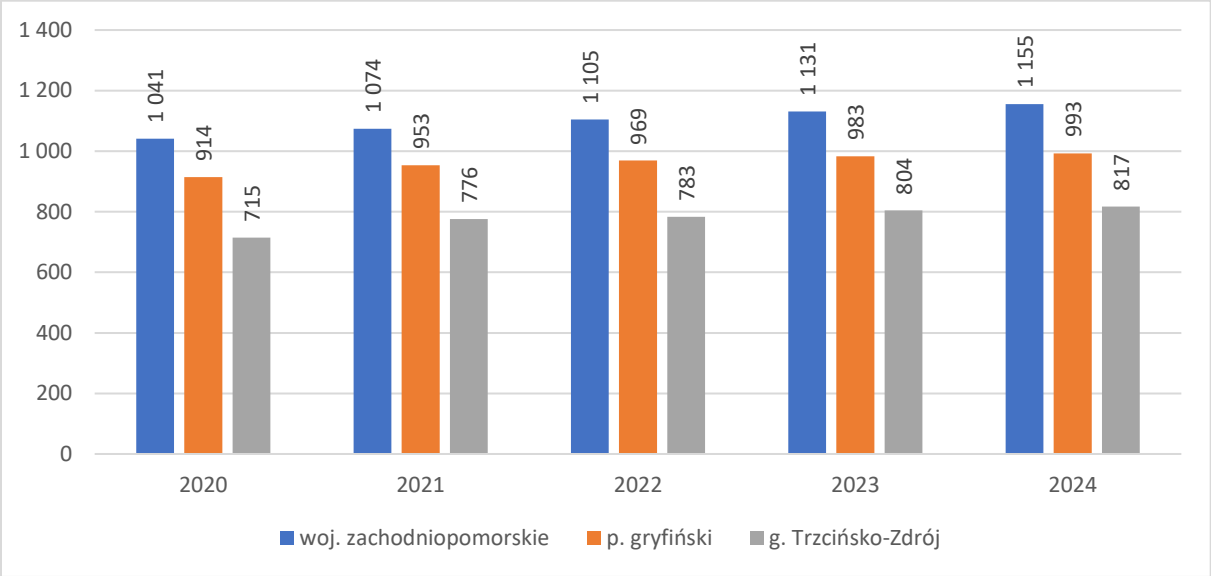
W analizowanym okresie odnotowano także wzrost liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą – o 10,2% w latach 2020-2024 do poziomu 390. Ich liczba w przeliczeniu na 10 tys. ludności wyniosła 817, co było jednak wartością niższą w porównaniu do powiatu i województwa.

Wykres 8 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wykres 9 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

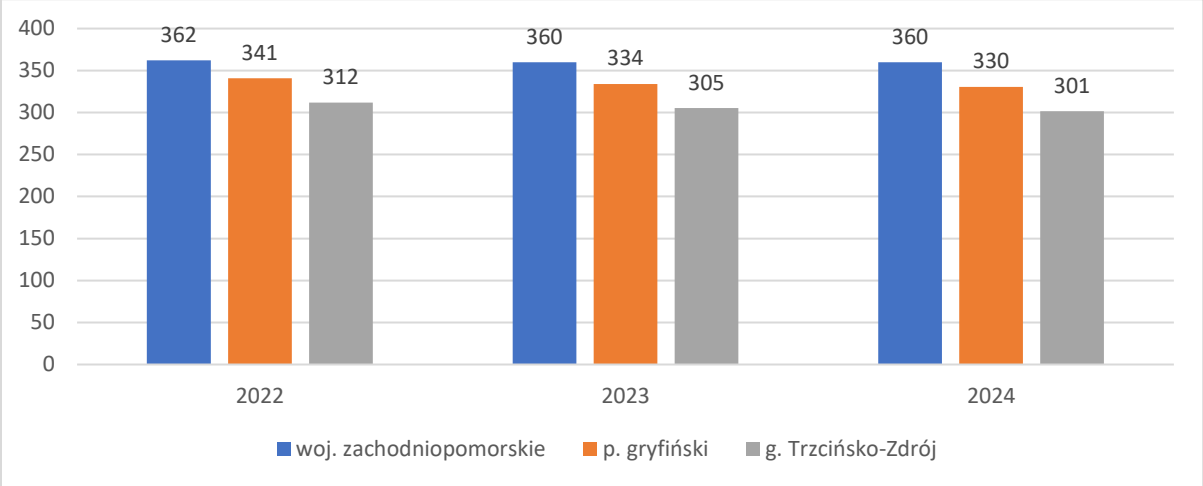
Bardzo ważną rolę w tworzeniu struktury gospodarczej gminy odgrywa rolnictwo. Skupia ono znaczne zasoby w postaci siły roboczej oraz majątku trwałego. Rozwój rolnictwa opiera się na: korzystnych warunkach przyrodniczych; możliwości zmechanizowania produkcji; znacznym udziale gleb o dość dobrej jakości 2 i 3 kompleksu, które w gminie stanowią 35% ogółu gruntów rolnych; dopłatach bezpośrednich dla rolników z funduszy Unii Europejskiej. Główne kierunki produkcji rolnej to: uprawa zbóż towarowych i paszowych oraz rzepaku, w mniejszym stopniu roślin okopowych i sadowniczych.

Wieś staje się atrakcyjnym miejscem dla inwestycji pozarolniczych. W regionie obserwuje się trend przenoszenia usług, firm oraz przedsiębiorców zagranicznych na obszary wiejskie, gdzie dostępne są korzystniejsze warunki prowadzenia działalności. Choć nadal funkcjonuje obraz wsi nastawionej głównie na działalność rolniczą, w rzeczywistości rolnictwo stanowi coraz mniejszy udział w zatrudnieniu na obszarach wiejskich. Zdaniem mieszkańców możliwości rozwoju zawodowego są ograniczone, a znalezienie pracy na terenie gminy jest coraz trudniejsze. Wynika to przede wszystkim z rolniczego charakteru gospodarki oraz braku dużych zakładów pracy w regionie.

Rynek pracy jest zagadnieniem ściśle powiązanym z aktywnością gospodarczą, której miarą są popyt i podaż pracy oraz poziom bezrobocia, stanowiący wyraz nierównowagi w tym obszarze. Według danych GUS za lata 2022-2024 liczba pracujących mieszkańców gminy zmalała o 5,0% do poziomu 1,4 tys. osób. W przeliczeniu na 1 000 mieszkańców liczba pracujących w 2024 r. wyniosła 301, a zatem mniej niż w powiecie gryfińskim (330) i województwie zachodniopomorskim (360). W latach 2020-2024 liczba bezrobotnych zmalała o 28,1% do poziomu 159 osób, z czego 57,2% stanowiły kobiety. Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym w 2024 r. wyniósł 5,6%, co było wartością wyższą na tle powiatu (3,5%) i województwa (4,2%). Przeciętne wynagrodzenie oferowane na terenie gminy

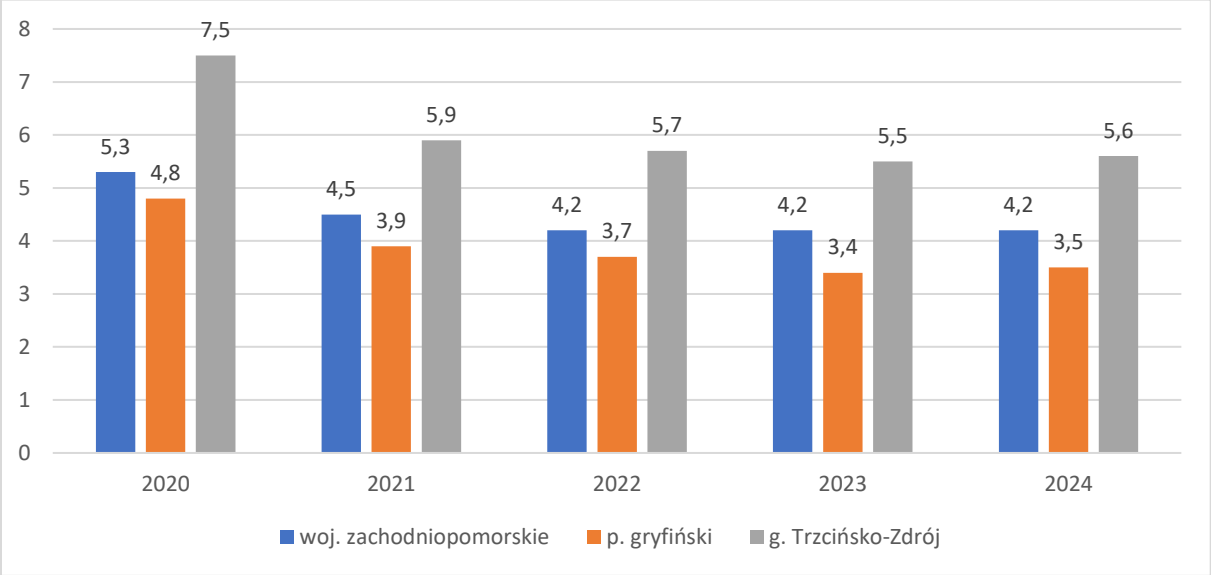
według siedziby przedsiębiorstwa wyniosło 7 169 zł w 2025 r. – było zatem wyraźnie niższe niż przeciętne wynagrodzenie w powiecie gryfińskim (8 012 zł), a także w województwie zachodniopomorskim (8 228 zł).

Wykres 10 Liczba pracujących w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w latach 2022-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wykres 11 Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym w latach 2020-2024 [%]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Gmina Trzcińsko-Zdrój jest gminą popegeerowską, co wiąże się z występowaniem licznych problemów społecznych (m.in. bezradności i bezrobocia), nierzadko o charakterze międzypokoleniowym. Ich upadek zainicjował zmiany w sferze produkcyjnej, które dotyczyły przede wszystkim ograniczenia lub całkowitego zaniechania chowu zwierząt, ograniczenia produkcji roślinnej lub zmiany metod uprawy. Konsekwencją podjętych działań było m.in. drastyczne ograniczenie miejsc pracy i masowe zwolnienia, co powodowało z kolei rosnące bezrobocie wśród mieszkańców wsi. Powstała nadwyżka podaży pracy, która nie była wchłaniana przez rynek, głównie z powodu niskich wynagrodzeń, bądź braku jakichkolwiek kwalifikacji zawodowych byłych pracowników PGR-ów.

W związku z faktem, że nieskuteczne okazały się narzędzia dotąd stosowane, zachodzi konieczność zaszczepienia w tych środowiskach nowych instrumentów pracy, które pomogą odkryć i wykorzystać potencjał społeczności lokalnych. Problem zdegradowanych społeczności popegeerowskich wymaga wdrożenia kompleksowych rozwiązań integrujących działania lokalnych służb pomocy społecznej, edukacji i kultury.

Rozwój przedsiębiorczości przy utrzymującej się niskiej aktywności gospodarczej. Wzrost liczby podmiotów gospodarczych, oparty głównie na mikroprzedsiębiorstwach, wskazuje na rozwijającą się przedsiębiorczość lokalną. Jednocześnie niższa niż w powiecie i województwie liczba przedsiębiorstw w przeliczeniu na mieszkańców oraz ograniczona liczba miejsc pracy wskazują na potrzebę wspierania lokalnych firm, dywersyfikacji działalności gospodarczej i tworzenia nowych możliwości zatrudnienia.

Utrzymujące się problemy na rynku pracy i społeczne skutki przemian gospodarczych. Spadek liczby pracujących, wyższy poziom bezrobocia niż w powiecie i województwie oraz niższe wynagrodzenia wskazują na ograniczone możliwości rozwoju zawodowego mieszkańców. Szczególnym wyzwaniem pozostają problemy społeczności popegeerowskich, dlatego istotne jest podejmowanie kompleksowych działań obejmujących aktywizację zawodową, podnoszenie kwalifikacji, rozwój kompetencji oraz współpracę instytucji pomocy społecznej, edukacji i kultury.

2.5 Ochrona zdrowia

W zakresie ochrony zdrowia na terenie gminy Trzcińsko-Zdrój usługi realizowane są przez:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej– gabinety lekarskie,
- Specjalistyczną Praktykę Medycyny Rodzinnej Eskulap Trzcińsko-Zdrój,
- Niepubliczny Zakład Fizjoterapii Oddział Trzcińsko-Zdrój,
- dwa prywatne gabinety stomatologiczne.

Ponadto na terenie gminy funkcjonuje jedna apteka.

Mimo funkcjonowania dwóch ośrodków zdrowia, zauważa się ograniczoną liczbę lekarzy specjalistów w gminie. Zakłady opieki zdrowotnej realizują głównie programy wynikające z kontraktu Narodowego Funduszu Zdrowia. Dwa razy w roku, w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia, przyjmuje lekarz diabetolog, a ponadto wykonywane są odpłatnie badania USG jamy brzusznej, piersi, gruczołu krokowego, tarczycy. Mieszkańcy Gminy Trzcińsko-Zdrój mają możliwość korzystania z porad lekarzy: okulisty i ortopedy.

W 2024 r. na terenie gminy udzielono 23,3 tys. porad lekarskich, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca oznaczało 4,9 porady. Poziom ten był wyraźnie niższy niż w powiecie gryfińskim (7,2) oraz w województwie zachodniopomorskim (8,6), co może świadczyć o zróżnicowanej sytuacji w zakresie korzystania z opieki zdrowotnej. Z jednej strony niższa liczba porad może odzwierciedlać mniejsze zapotrzebowanie na świadczenia medyczne. Z drugiej jednak strony nie można wykluczyć, że jest to efekt ograniczonej dostępności usług, w tym barier organizacyjnych, kadrowych lub komunikacyjnych, które utrudniają korzystanie z opieki zdrowotnej.

W tym samym roku w gminie funkcjonowało 17 podmiotów sektora ochrony zdrowia (PKD 2007, sekcja Q – 86). W przeliczeniu na 1 000 podmiotów gospodarczych ogółem daje to wskaźnik na poziomie 31,9, który również pozostaje niższy niż w powiecie (33,4) oraz znacząco niższy niż w województwie (61,4). Wskazuje to na słabiej rozwiniętą lokalną infrastrukturę ochrony zdrowia oraz mniejszą dostępność usług medycznych świadczonych przez podmioty prywatne i publiczne.

Ograniczona dostępność usług ochrony zdrowia. Pomimo funkcjonowania placówek podstawowej opieki zdrowotnej i prywatnych gabinetów, mieszkańcy gminy Trzcińsko-Zdroju mają ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów. Niższa liczba porad lekarskich w przeliczeniu na mieszkańca oraz słabiej rozwinięta infrastruktura medyczna wskazują na potrzebę poprawy dostępności świadczeń zdrowotnych, w szczególności poprzez zwiększenie dostępu do konsultacji specjalistycznych i działań profilaktycznych.

2.6 Edukacja

W gminie w 2021 r. do dnia 31 sierpnia funkcjonowały 4 szkoły podstawowe, natomiast od 1 września – 2 szkoły podstawowe (w tym jedna z oddziałem filialnym) i przedszkole:

- Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Trzcińsku-Zdroju,
- Szkoła Podstawowa im. Marka Kotańskiego w Góralicach wraz ze Szkołą Filialną w Stołecznej,
- Przedszkole Miejskie Leśne Skrzaty w Trzcińsku-Zdroju.

Do szkół uczniowie są dowożeni w ramach transportu publicznego, zorganizowanego przez gminę.

W placówkach oświatowych dzieci uczą się języka angielskiego i niemieckiego. Nauczyciele podnoszą kwalifikacje w ramach środków na doskonalenie zawodowe. W każdej szkole znajduje się pracownia komputerowa. W placówkach oświatowych funkcjonują stołówki, w których dzieci mogą korzystać z gorącego posiłku. Przeciętnie rocznie z dożywiania w szkole korzysta ok. 50 uczniów, co stanowi 11% ogółu uczęszczających.

W 2024 r. wydatki szkół na jednego ucznia wyniosły:

- Szkoła Podstawowa w Trzcińsku-Zdroju: 18 663,08 zł (186 uczniów);
- Szkoła Podstawowa w Góralicach: 20 607,24 zł (170 uczniów);
- Szkoła Filialna w Stołecznej: 40 162,80 zł (31 uczniów)[4].

W porównaniu do lat wcześniejszych wydatki te wzrosły, zwłaszcza w Szkole Filialnej w Stołecznej.

W 2024 r. funkcjonowało 1 przedszkole gminne, do którego uczęszczało 73 dzieci, w tym 40 dziewcząt i 33 chłopców.

Do przedszkola uczęszczały dzieci z następujących roczników:

- rocznik 2018 – 24 dzieci, w tym 13 dziewcząt i 11 chłopców,
- rocznik 2019 – 23 dzieci, w tym 15 dziewcząt i 8 chłopców,
- rocznik 2020 – 12 dzieci, w tym 4 dziewczynki i 8 chłopców,
- rocznik 2021 – 14 dzieci, w tym 8 dziewcząt i 6 chłopców[5].

Przedszkole Miejskie Leśne Skrzaty w Trzcińsku-Zdroju działalność edukacyjną, kulturalno-oświatową i promocję realizowało poprzez różnego rodzaju zajęcia prowadzone w przedszkolu, uroczystości, spotkania, udział w akcjach społecznych o zasięgu ogólnopolskim oraz udział w programach i konkursach. Ponadto w gminie funkcjonuje oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej im. Marka Kotańskiego w Góralicach.

Na podstawie przeprowadzonej analizy stanu oświaty gminnej, można sformułować następujące wnioski:

- sieć placówek oświatowych jest niedostosowana do aktualnych warunków demograficznych oraz możliwości finansowych gminy,
- maleje liczba uczniów w szkołach podstawowych w ostatnich latach, na co wpływ mają niekorzystne dane demograficzne,
- maleje średnia liczebność uczniów w oddziałach (klasach) placówek oświatowych,
- dynamicznie rośnie udział wydatków na oświatę w budżecie gminy,
- zachodzi konieczność modernizacji placówek oświatowych, w celu dostosowania do obecnych warunków, poprawy jakości edukacji oraz wzmacnianie potencjału edukacyjnego placówek oświatowych,

[4] Raport o stanie Gminy Trzcińsko-Zdrój za 2024 rok.
[5] Jw.

- znaczny udział środków finansowych przeznaczany jest na wydatki ponoszone na wynagrodzenia nauczycieli, co uniemożliwia realizację istotnych zadań poprawiających bezpieczne i higieniczne warunki w szkołach.

Skutecznie wdrażane oraz realizowane na podstawie wniosków wypływających z monitorowania i analizowania osiągnięć uczniów działania szkoły przekładają się na sukcesy uczniów (edukacyjne i wychowawcze) oraz na podnoszenie ich kompetencji określonych w podstawie programowej. Z analizy danych zastanych wynika, że w szkołach podejmuje się działania dydaktyczne i wychowawcze na podstawie wniosków wynikających z bieżących analiz osiągnięć uczniów. Działania te przyczyniają się do systematycznego wzrostu wyników kształcenia uczniów, ich sukcesów edukacyjnych i wychowawczych.

Wyzwania demograficzne i finansowe w systemie oświaty. Spadek liczby uczniów oraz zmniejszająca się liczebność klas wskazują na potrzebę dostosowania sieci placówek oświatowych do zmian demograficznych i możliwości finansowych gminy. Jednocześnie rosnące koszty utrzymania szkół ograniczają możliwości modernizacji infrastruktury i poprawy warunków nauki. Istotne jest zatem racjonalne zarządzanie oświatą, przy jednoczesnym podnoszeniu jakości kształcenia, rozwijaniu kompetencji uczniów oraz zapewnianiu bezpiecznych i odpowiednich warunków nauki.

2.7 Bezpieczeństwo

Poziom bezpieczeństwa na terenie gminy Trzcińsko-Zdrój określa się na dobrym poziomie. Pieczę nad bezpieczeństwem w gminie sprawują podmioty takie jak: Policja, Ochotnicza Straż Pożarna oraz Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego. Do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty w szczególności w sprawach porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej.

W gminie działa 7 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, z których jedna jest wpisana do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, tj. OSP w Trzcińsku-Zdroju

Pozostałe jednostki działające poza systemem KSRG to:

- OSP Góralice,
- OSP Piaseczno,
- OSP Stołeczna,
- OSP Strzeszów,
- OSP Rosnowo,
- OSP Gogolice.

Jednostki zrzeszone są w Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP. Na szczeblu gminy tworzą Zarząd Miejsko-Gminny. W 2024 r. do OSP należało 190 członków, z czego 112 biorących czynny udział w akcjach ratowniczych. W latach 2020-2024 liczba zdarzeń wymagających interwencji jednostek ochrony przeciwpożarowej była zróżnicowana – w 2024 r. odnotowano 87 zdarzeń, z czego większość stanowiły miejscowe zagrożenia (53), następnie pożary (30) oraz alarmy fałszywe (4).

Realizując zadania własne gmina ponosi koszty wyposażenia, utrzymania, wyszkolenia i zapewnienia gotowości bojowej jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej funkcjonujących na jej obszarze. Pomimo wielu działań wspierania jednostek OSP, warto mieć na względzie ciągłą modernizację remiz oraz uzupełnienie wyposażenia i sprzętu strażackiego. Należy na bieżąco analizować potrzeby jednostek i uzupełniać sprzęt, ale też zaopatrywać jednostki w nowe lepsze produkty. Wobec rozwoju zakresu pomocy, jaką obecnie świadczą strażacy z OSP, koniecznością wydaje się przeznaczanie środków na rozwój jednostek OSP oraz podnoszenie kompetencji i wiedzy strażaków.

W 2022 r. został otwarty nowy posterunek Policji w Trzcińsku-Zdroju. Nowo wybudowana placówka umożliwia stały kontakt obywateli z policją. Dzięki niej mieszkańcy miejscowości położonych w gminie Trzcińsko-Zdrój mają dużo łatwiejszy dostęp i możliwość kontaktu z funkcjonariuszami.

W Gminie sukcesywnie realizowany jest rozwój monitoringu obejmującego nie tylko obiekty użyteczności publicznej, ale także obszary parków, czy ulic. Monitoring daje poczucie bezpieczeństwa, pozwala na weryfikację nieprawidłowych zachowań. Mieszkańcy pozytywnie oceniają powiększający się obszar miejsc monitorowanych i możliwości działania monitoringu. Zmniejsza się liczba zachowań nieprawidłowych oraz aktów wandalizmu, a sprawcy tych zdarzeń są rozpoznawalni.

Dobry poziom bezpieczeństwa i potrzeba dalszego wzmacniania służb ratowniczych. Na terenie gminy Trzcińsko-Zdroju funkcjonują służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo mieszkańców, w tym Policja i siedem jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, a rozwijany monitoring przyczynia się do ograniczania niepożądanych zachowań i aktów wandalizmu. Dalsza poprawa bezpieczeństwa wymaga jednak systematycznej modernizacji remiz, doposażania jednostek OSP w nowoczesny sprzęt oraz podnoszenia kwalifikacji strażaków, aby zapewnić sprawne reagowanie na zagrożenia i potrzeby mieszkańców.

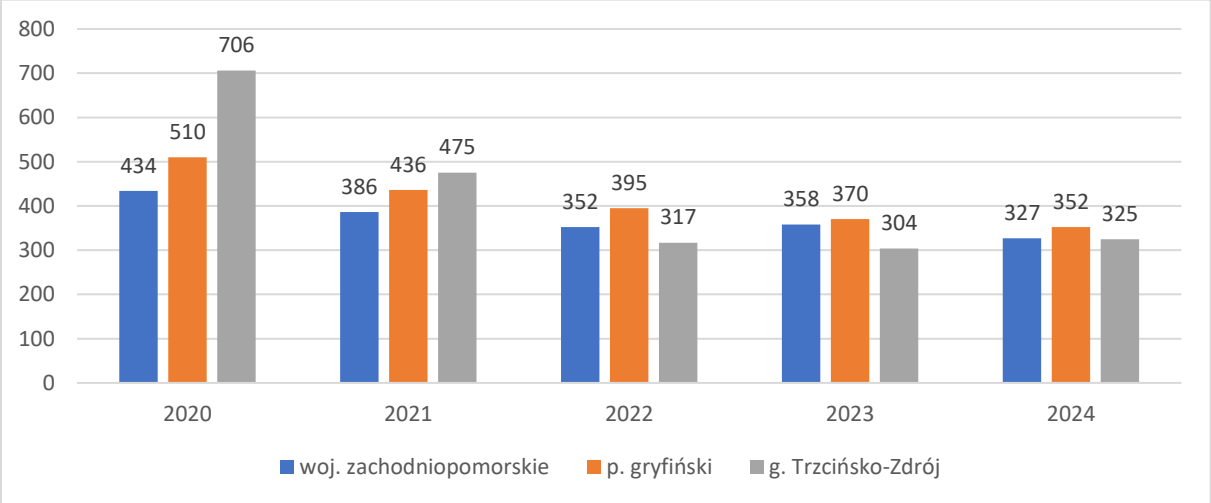
2.8 Pomoc społeczna

Zadania w zakresie pomocy społecznej w gminie realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzcińsku-Zdroju. Wsparcia w tym zakresie udziela również Dom Pomocy Społecznej oraz liczne organizacje pozarządowe. Działania Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzcińsku-Zdroju wpisują się w ramy lokalnej polityki społecznej poprzez realizację głównych zamierzeń zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2025, przyjętej Uchwałą Rady Miejskiej z dnia 19 marca 2021 r. Uszczegółowieniem strategii są gminne programy realizowane przez Ośrodek:

- Gminny Program Wspierania Rodziny,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy,
- Gminny Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzcińsku-Zdroju realizuje działania, polegające na udzielaniu osobom i rodzinom różnych form wsparcia, umożliwiające przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać samodzielnie, przy wykorzystaniu własnych umiejętności, możliwości, zasobów i uprawnień. W 2024 r. liczba beneficjentów pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wyniosła 325, co było wartością niższą na tle powiatu gryfińskiego (352) i województwa zachodniopomorskiego (327).

Wykres 12 Liczba beneficjentów pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Klienci Ośrodka Pomocy Społecznej uzyskują wsparcie z tytułu: pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i wychowawczych, dodatków mieszkaniowych i energetycznych, pomocy w formie stypendiów szkolnych, świadczeń zdrowotnych i interwencyjnych, profilaktyki uzależnień i przemocy domowej, pomocy rzeczowej w formie żywności z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa, działań skierowanych do seniorów i osób niepełnosprawnych.

W najbliższych latach przed gminą i jej mieszkańcami pojawiać się będą kolejne wyzwania, a mierzenie się z nimi będzie wymagało uwzględnienia wynikających z diagnozy zidentyfikowanych problemów społecznych, do których należą:

- Postępujące zjawisko starzenia się społeczeństwa, które będzie wpływać na kierunki rozwoju gminy, a także na strukturę jego budżetu. Nastąpi rosnące zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze, medyczne, pielęgnacyjne czy aktywizujące. Istotne będzie stworzenie instytucjonalnego i organizacyjnego sytemu wsparcia osób starszych i o ograniczonej sprawności, a także zwiększenie dostępności i form usług sprzyjających wzrostowi ich aktywności społecznej i zawodowej. Starzejące się społeczeństwo będzie oczekiwało utworzenia placówki wsparcia dziennego dla seniorów, prowadzenia zajęć dla seniorów i realizacji zadań aktywizujących osoby starsze i z niepełnosprawnościami.
- Zwiększająca się liczba rodzin zmagających się z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Niewydolność opiekuńczo-wychowawcza pojawia się w środowiskach wieloproblemowych, doświadczających bezrobocia, złych warunków mieszkaniowych i różnych dysfunkcji. Bardzo często jest to wynik niskiego poziomu wykształcenia, bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, niskich aspiracji życiowych. Z drugiej strony problemy pojawiają się w rodzinach posiadających dobre warunki finansowe i mieszkaniowe głównie ze względu na zbyt duże aspiracje i oczekiwania rodziców wobec dzieci oraz konsumpcyjny styl życia. Tym, co łączy te przypadki, jest przede wszystkim niedobór kompetencji rodzicielskich. Szansą na zmianę opisywanego zjawiska jest udzielanie odpowiedniej pomocy w wychowaniu i opiece, m.in. poprzez edukację rodzin w zakresie prawidłowego wypełniania ról rodzicielskich oraz dostępu do poradnictwa specjalistycznego.
- Utrwalone, długotrwałe bezrobocie osób korzystających z pomocy finansowej ośrodka. Ważnym elementem polityki społecznej powinno być ograniczenie zjawiska bezrobocia wśród mieszkańców gminy poprzez budowanie sieci współpracy z instytucjami działającymi na rzecz osób bezrobotnych oraz zwiększenie nakładów na prace społecznie użyteczne.

Rosnące potrzeby w zakresie wsparcia społecznego. Pomimo że skala korzystania z pomocy społecznej w gminie jest zbliżona do średniej wojewódzkiej i niższa niż w powiecie, istotnym wyzwaniem pozostają starzenie się społeczeństwa, trudności opiekuńczo-wychowawcze rodzin oraz długotrwałe bezrobocie. Konieczne jest rozwijanie usług opiekuńczych i aktywizujących dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami, a także wzmacnianie systemu wsparcia rodzin i działań na rzecz aktywizacji zawodowej mieszkańców.

Potrzeba wzmacniania współpracy w zakresie polityki społecznej. Skuteczne przeciwdziałanie problemom społecznym wymaga skoordynowanych działań Ośrodka Pomocy Społecznej, organizacji pozarządowych i innych instytucji lokalnych. Szczególne znaczenie ma rozwój poradnictwa specjalistycznego, profilaktyki uzależnień i przemocy domowej oraz działań wspierających samodzielność mieszkańców i zapobiegających długotrwałemu uzależnieniu od pomocy społecznej.

2.9 Polityka przestrzenna

W gminie Trzcińsko-Zdrój podstawowym dokumentem kształtującym politykę przestrzenną jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Trzcińsko-Zdrój oraz 5 Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego, które w 2024 r. obejmowały 6,4%[6] powierzchni gminy – mniej niż udział dla całego powiatu gryfińskiego (9,6%) i województwa zachodniopomorskiego (21,0%).

Na terenie miasta odnotowuje się niedostateczny poziom zagospodarowania przestrzeni publicznych w miejscach najczęściej odwiedzanych przez turystów. Jednym z kluczowych problemów w danym zakresie jest niewystarczająca liczba miejsc parkingowych dla turystów odwiedzających gminę.

Przy udziale zainteresowanych należy tworzyć plany miejscowe dla terenów zurbanizowanych i inwestycyjnych. Należy zapobiegać zjawisku chaotycznego rozprzestrzeniania się zabudowy mieszkaniowej na terenach wiejskich i rekreacyjnych oraz tworzyć rezerwy terenowe dla przyszłych inwestycji komercyjnych. Na obszarach wiejskich nowe inwestycje powinny być lokowane w zasięgu ośrodków lokalnego rozwoju z zapewnieniem dostępu do ciągów komunikacyjnych, co sprzyja wzmacnianiu struktur osadniczych i zwiększają opłacalność inwestycji.

Dużym wyzwaniem jest wykorzystanie przez Gminę potencjału środowiska naturalnego i pogodzenie priorytetów ochrony przyrody z potrzebami inwestycyjnymi. Obszary chronione nie powinny być wyłącznie czynnikiem ograniczającym. W tym celu należy opracować ekofizjografię gminy i studium waloryzacji krajobrazu.

Wraz z reformą planowania przestrzennego gminy mają obowiązek sporządzenia tzw. planów ogólnych, które staną się głównym aktem planistycznym wyznaczającym kierunek polityki przestrzennej. Zgodnie z Uchwałą Nr IV/43/2024 Rady Miejskiej w Trzcińsku-Zdroju z dnia 23 sierpnia

[6] Wartość wskaźnika dotyczy 2024 r. a więc nie uwzględnia powierzchni objętej planem, który uchwalono w 2026 r.

2024 r. przystąpiono do sporządzenia planu ogólnego gminy. Plan ten określi podział jej obszaru na strefy planistyczne i wskaże lokalne standardy urbanistyczne.

Niewystarczające planowanie przestrzenne – Istnieje potrzeba zwiększenia pokrycia gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, ograniczenia niekontrolowanego rozwoju zabudowy oraz poprawy infrastruktury turystycznej i przestrzeni publicznych, przy jednoczesnym wykorzystaniu potencjału przyrodniczego gminy.

2.10 Mieszkalnictwo

Na terenie gminy odnotowuje się ograniczony dostęp terenów inwestycyjnych pod mieszkalnictwo wielorodzinne, generowany przede wszystkim zmniejszonym zainteresowaniem inwestorów oraz niedostateczną możliwością zagospodarowania terenów pod zabudowę wielorodzinną. Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna w gminie koncentruje się w szczególności w sferze miejskiej oraz na wsiach wokół głównych dróg, jak i jeziora Strzeszowskiego.

Według danych GUS w latach 2020-2024 liczba mieszkań na terenie gminy wzrosła o 1,2% do poziomu 1 762. Liczba ta w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców wyniosła 369, a zatem mniej niż wskaźnik dla powiatu gryfińskiego (382) i województwa zachodniopomorskiego (446). Przeciętnie na jedną osobę przypadało 27,7 m^2 mieszkania, co także było wartością niższą na tle powiatu (28,7 m^2) i województwa (31,3 m^2).

W okresie 2020-2024 na terenie gminy do użytku oddano 33 mieszkania. W przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w 2024 r. do użytku oddano 1,3 mieszkania – mniej niż wskaźnik dla powiatu (2,9) i województwa (5,0). W tym samym okresie wydano 46 pozwoleń na budowę budynków mieszkalnych, z czego wszystkie dotyczyły domów jednorodzinnych.

Ograniczona dostępność mieszkań i niewielka skala nowego budownictwa. Zasoby mieszkaniowe gminy Trzcińsko-Zdrój rozwijają się powoli, a liczba mieszkań w przeliczeniu na mieszkańców oraz ich powierzchnia są niższe niż średnio w powiecie i województwie. Nowe inwestycje dotyczą wyłącznie budownictwa jednorodzinnego, co wskazuje na ograniczony rozwój innych form zabudowy. Istotnym wyzwaniem jest zwiększenie dostępności terenów pod budownictwo mieszkaniowe oraz stworzenie warunków sprzyjających rozwojowi rynku mieszkaniowego, odpowiadającego na potrzeby obecnych i przyszłych mieszkańców.

2.11 Infrastruktura techniczna

Zaopatrywaniem mieszkańców w wodę i zbiorowym odprowadzaniem ścieków na terenie gminy zajmuje się Zakład Komunalny w Trzcińsku-Zdroju. Ponadto mieszkańców Strzeszowa, Rosnowa, Góralic, Cieplikowa, Czystego, Dobropola, Wesołej, Klasztorne i Tchórzna w wodę zaopatrują Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o. Większość obszaru gminy Trzcińsko-Zdrój objęta jest siecią wodociągową – w 2024 r. korzystało z niej 96,7% mieszkańców gminy. Długość eksploatowanej sieci wodociągowej rozdzielczej i przesyłowej wyniosła 56,6 km. W 2020-2024 wzrosła liczba przyłączy do budynków mieszkalnych – z 1 048 do 1 066. W gminie realizowana jest budowa sieci wodociągowej w miejscowości Gogolice. Realizowane jest ponadto zadanie pn. Przebudowa hydroforni i stacji uzdatniania wody wraz z ujęciami wody na terenie gminy Trzcińsko-Zdrój oraz budowa oczyszczalni ścieków w Gogolicach.

W 2024 r. długość czynnej sieci kanalizacyjnej wyniosła 35,5 km, a liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych wzrosła z 519 w 2020 r. do 534 w 2024 r. W 2024 r. z sieci kanalizacyjnej korzystało 65,6% mieszkańców gminy. Część gminy objęta jest obszarem Aglomeracji Trzcińsko-Zdrój, w jej skład wchodzą miejscowości: Trzcińsko-Zdrój, Góralice, Strzeszów, osada Ostrzewka. Aglomeracja ta spełnia warunki zgodności z dyrektywą Rady 91/271/EWG[7]. Poziom skanalizowania gminy ocenia się nadal jako niezadowalający ze względu na brak kanalizacji w niektórych sołectwach oraz przestarzałe systemy oczyszczania ścieków. W 2024 r. na terenie gminy znajdowało się 288 zbiorników bezodpływowych – mniej niż w latach poprzednich. W gminie jest także niewielka liczba przydomowych oczyszczalni ścieków – w 2024 r. funkcjonowało 80 tego typu instalacji.

Potrzeba dalszego rozwoju i modernizacji infrastruktury technicznej. Gmina Trzcińsko-Zdrój charakteryzuje się wysokim poziomem dostępu do sieci wodociągowej, jednak nadal występują braki w zakresie kanalizacji, a część infrastruktury wymaga modernizacji. Istotne jest dalsze rozbudowywanie sieci kanalizacyjnej, modernizacja systemów uzdatniania wody i oczyszczania ścieków oraz poprawa stanu technicznego infrastruktury energetycznej, co przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców i ochrony środowiska.

[7] Sprawozdanie z wykonania Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych za 2024 r. (https://www.gov.pl/web/wody-polskie/krajowy-program-oczyszczania-sciekow-komunalnych, dostęp: 15.04.2026 r.).

2.12 Energetyka, energia elektryczna

Największym producentem energii elektrycznej w regionie jest PGE Zespół Elektrowni Dolna Odra S.A w Nowym Czarnowie. W zakresie przesyłania energii elektrycznej liderem na omawianym obszarze jest PSE-Operator S.A, natomiast w dziedzinie jej dystrybucji prym wiodą ENERGA S.A oraz ENEA S.A. Przez teren gminy przebiegają linie elektroenergetyczne o znaczeniu ponadgminnym, takie jak: linia WN łącząca GPZ Chojna z GPZ Bielin oraz magistrala 15kV łącząca GPZ Bielin z rozdzielnią Banie[8].

Spora część sieci energetycznych, powstałych na początku lat pięćdziesiątych. jest przestarzała. W związku z tym ich jakość jest często niezadowalająca, a praca wadliwa (nie ma gwarancji stałych dostaw energii indywidualnym odbiorcom). Widoczna jest poprawa stanu technicznego linii zasilających SN i NN na terenie gminy Trzcińsko-Zdrój. Powstały nowe transformatory, między innymi został rozwiązany problem trafostacji w zabytkowym obiekcie Bramy Chojeńskiej. Trafostacja została przeniesiona, a zabytkowy obiekt oddany właścicielowi.

Gmina sukcesywnie modernizuje oświetlenie uliczne poprzez wymianę starych lamp sodowych na ledowe, przez co widoczna jest poprawa jakości oświetlenia ulicznego. Wymiana ta pozwala na instalację dodatkowych lamp w miejscach, gdzie dotychczas nie było oświetlenia.

W celu zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego gminy ważnym działaniem jest rozwój energetyki odnawialnej. Według danych Urzędu Regulacji Energetyki na koniec 2025 r. w gminie, w miejscowości Rosowo, funkcjonowały dwie instalacje odnawialnych źródeł energii wykorzystujące energię słoneczną o łącznej mocy 2 MW. Oficjalne dane URE nie uwzględniają jednak instalacji o mniejszej mocy niż 50 kW i instalacji prosumenckich (produkujących prąd na użytek własny).

Warto podkreślić, że Gmina Trzcińsko-Zdrój zainicjowała powstanie Spółdzielni Energetycznej Trzcińsko-Zdrój, utworzonej w 2025 r.[9] Jej podstawowym celem jest produkcja oraz bilansowanie energii pochodzącej z odnawialnych źródeł na potrzeby członków spółdzielni, a także zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego gminy. W gronie założycieli znalazły się trzy lokalne podmioty: Gmina Trzcińsko-Zdrój, Biblioteka i Centrum Kultury w Trzcińsku-Zdroju oraz Ochotnicza Straż Pożarna w Trzcińsku-Zdroju. Powstanie Spółdzielni Energetycznej Trzcińsko-Zdrój stanowi ważny krok w kierunku zwiększenia samowystarczalności energetycznej gminy oraz budowy trwałego modelu współpracy lokalnych podmiotów w obszarze wytwarzania i wykorzystania energii ze źródeł

[8] Projekt Planu ogólnego gminy Trzcińsko-Zdrój, część tekstowa.
[9] Uchwała XII/110/2025 Rady Miejskiej w Trzcińsku-Zdroju z dnia 27 czerwca 2025 r. w sprawie utworzenia i przystąpienia Gminy Trzcińsko-Zdrój do spółdzielni energetycznej o nazwie „Spółdzielnia Energetyczna w Trzcińsku-Zdroju”

odnawialnych. Działalność spółdzielni pozwoli na bardziej efektywne gospodarowanie energią, ograniczenie kosztów jej zakupu oraz lepsze wykorzystanie lokalnego potencjału odnawialnych źródeł energii. Jednocześnie przedsięwzięcie to przyczynia się do realizacji celów środowiskowych i klimatycznych, wspiera rozwój gospodarczy gminy oraz wzmacnia jej bezpieczeństwo energetyczne.

Potencjał rozwoju odnawialnych źródeł energii i zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego. Rozpoczęte działania w zakresie rozwoju energetyki słonecznej oraz utworzenie Spółdzielni Energetycznej Trzcińsko-Zdrój stwarzają możliwości zwiększenia lokalnej samowystarczalności energetycznej i ograniczenia kosztów energii. Dalszy rozwój odnawialnych źródeł energii, modernizacja sieci oraz wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne mogą przyczynić się do poprawy niezawodności dostaw energii i ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko.

2.13 Kultura, sport i rekreacja

W ramach poprawy jakości i efektywności pracy jednostek, 1 sierpnia 2021 r., z dwóch instytucji kultury: Trzcińskiego Centrum Kultury i Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej utworzono jedną instytucję kultury Bibliotekę i Centrum Kultury w Trzcińsku-Zdroju.

W 2024 r. sieć biblioteczną w gminie tworzyły 3 biblioteki, działające w ramach Biblioteki i Centrum Kultury w Trzcińsku- Zdroju: Biblioteka główna w Trzcińsku-Zdroju z dwoma oddziałami: Oddział dla Dorosłych, Oddział dla Dzieci oraz Filiami Bibliotecznymi w Góralicach i Stołecznej. W 2024 r. do biblioteki zapisanych było 1 032 czytelników – więcej niż w latach poprzednich. W tym czasie wzrosła także liczba wypożyczeń księgozbioru – o 44,0% do poziomu 17,9 tys. Liczba czytelników bibliotek w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w 2024 r. wyniosła 215, była zatem znacznie wyższa niż wskaźnik dla powiatu gryfińskiego (108) i województwa zachodniopomorskiego (110).

W ramach działalności Centrum Kultury od lat tworzy się przestrzeń dla kulturalno-społecznego rozwoju gminy oraz jej mieszkańców, organizując m.in. zajęcia plastyczne, taneczne, muzyczne dla różnych grup wiekowych. Według danych GUS w 2024 r. w gminie funkcjonowało 9 kół, klubów i sekcji zainteresowań zrzeszających 99 członków oraz 5 grup artystycznych zrzeszających 49 osób. Na terenie gminy odbywa się także wiele wydarzeń kulturalnych oraz sportowych, cieszących się popularnością w całym regionie, takich jak rodzinne rajdy rowerowe oraz Trzcińskie Spotkania z Historią.

Gmina Trzcińsko-Zdrój dzięki wsparciu stowarzyszeń, klubów, fundacji i kół gospodyń wiejskich promuje gminę na arenie ponadlokalnej. W funkcjonowaniu gminy ważną rolę odgrywa również szeroko rozumiana współpraca. Gmina Trzcińsko-Zdrój współpracuje z wieloma organizacjami pozarządowymi z zakresu sportu, pomocy społecznej oraz kultury. Poziom rozwoju sportu na terenie

gminy Trzcińsko-Zdrój w ciągu ostatnich lat wyraźnie ewoluuje. Na obszarze gminy znaczną rolę odgrywa piłka nożna oraz badminton. Wśród popularnych sportów znajduje się także wędkarstwo czy turystyka rowerowa. Mieszkańcy zauważają jednak deficyt przestrzeni publicznych dla dzieci i młodzieży, co wskazuje na problem braku miejsc do spotkań oraz spędzania czasu wolnego.

Rozwinięta oferta kulturalna i potrzeba rozwoju przestrzeni integracji społecznej. Gmina Trzcińsko-Zdrój dysponuje rozwiniętą ofertą kulturalną i sportową, a rosnąca liczba czytelników oraz duże zainteresowanie wydarzeniami lokalnymi wskazują na aktywność mieszkańców i znaczenie lokalnych instytucji kultury. Jednocześnie deficyt przestrzeni publicznych dla dzieci i młodzieży wskazuje na potrzebę tworzenia ogólnodostępnych miejsc spotkań, rekreacji i aktywności, sprzyjających integracji mieszkańców, rozwojowi zainteresowań oraz wzmacnianiu więzi społecznych.

2.14 Komunikacja

Od 2019 r. Gmina Trzcińsko-Zdrój jest organizatorem publicznego transportu zbiorowego. Na jej terenie usługi w zakresie transportu świadczy 1 podmiot prywatny, realizujący przewozy autobusowe na dwóch trasach:

- trasa nr 1 obejmuje miejscowości: Dobropole, Wesoła, Stołeczna, Piaseczno, Babin, Klasztorne, Trzcińsko-Zdrój, Strzeszów, Tchórzno, Czyste, Góralice,
- trasa nr 2 obejmuje: Drzesz, Trzcińsko-Zdrój, Rosnowo, Rosnówko, Górczyn, Smuga, Chełm Górny, Chełm Dolny, Gogolice, Góralice.

Obszarem problemowym w tym zakresie jest brak dostosowania pojazdów do potrzeb osób niepełnosprawnych. Wielu starszych mieszkańców nie posiada dogodnych możliwości transportowych.

Na terenie gminy Trzcińsko-Zdrój w 2024 r. znajdowało się 8,5 km dróg gminnych, z czego 6,5 km o nawierzchni twardej i 2,0 km o nawierzchni gruntowej. Sieć drogową uzupełniało ponadto: 9,8 km dróg krajowych, 81,4 km dróg powiatowych oraz 15,4 km ścieżek rowerowych.

Główną osią komunikacyjną gminy Trzcińsko-Zdrój jest droga krajowa nr 26, krzyżująca się z siecią dróg powiatowych i gminnych. Przebiega przez gminę w układzie wschód-zachód. Prowadzi od granicy państwa (Krajnik Dolny) dalej przez Chojnę i Myślibórz (powiat myśliborski), gdzie łączy się z drogą ekspresową S3 (węzeł Myślibórz). Jest to droga o twardej nawierzchni bitumicznej, utrzymana w dobrym stanie technicznym.

Wiele dróg gminy Trzcińsko-Zdrój wymaga modernizacji i przebudowy ze względu na zły stan nawierzchni. Drogi przebiegające przez gminę są obciążone ruchem tranzytowym. Na odcinku drogi krajowej ruch odbywa się z większym natężeniem niż na pozostałych drogach gminy.

Przez obszar gminy Trzcińsko-Zdrój brak jest czynnej infrastruktury kolejowej. Od roku 1992 jest wyłączona z użytku nieistniejąca już sieć kolejowa należąca do PKP Pyrzyce-Siekierki. Obecnie na nasypie kolejowym wykonana została ścieżka rowerowa, która przebiega do Granicy Państwa, do Siekierek i dalej po stronie niemieckiej w kierunku Berlina. Ponadto w najbliższej okolicy nie występuje komunikacja lotnicza ani komunikacja wodna.

Na terenie gminy występują ograniczenia w dostępie do internetu – problem ten dotyczy m.in. Zakładu Komunalnego, w którym znajduje się infrastruktura krytyczna (oczyszczalnia ścieków). W poszczególnych sołectwach odnotowuje się słabą jakość sieci internetowej oraz telekomunikacyjnej (brak dostępu do internetu oraz brak zasięgu). Stanowi to jeden z problemów zauważalnych przez mieszkańców gminy. W mieście udostępniona jest możliwość nieodpłatnego korzystania z sieci bezprzewodowej (HOTSPOT).

Zgodnie z danymi zawartymi w raporcie *Polska w zasięgu stacjonarnego dostępu do internetu* na koniec marca 2026 r. łączna liczba punktów adresowych w gminie wyniosła 1 204, z czego w zasięgu stacjonarnego dostępu do usług szerokopasmowych było 800 punktów adresowych, 575 tzw. białych plam NGA, w tym 404 punkty pozostawały bez żadnego zasięgu. Biorąc pod uwagę te dane oraz podział na rodzaj zasięgu, rzeczywisty dostęp do szerokopasmowego internetu wyniósł 64,9%. Najwięcej punktów adresowych (33,8%) posiadało przepustowość na poziomie 2 000 Mb/s. Pod względem liczby zasięgów najwięcej z nich wykorzystywało medium światłowodowe (64,5%). W raporcie wskazano, że w gminie ogłoszono plany inwestycyjne dotyczące rozwoju dostępu do internetu szerokopasmowego, które objęły:

- plany inwestycyjne komercyjne – łącznie 392 inwestycje, z czego:
    - 212 punktów adresowych znajdujących się już w zasięgu rzeczywistym,
    - 117 punktów adresowych znajdujących się w więcej niż jednym planie inwestycyjnym ze środków prywatnych,
    - 63 punkty adresowe będące białymi plamami.

Ograniczenia dostępności transportowej i ryzyko wykluczenia komunikacyjnego. Pomimo funkcjonowania publicznego transportu zbiorowego, ograniczona liczba połączeń, brak dostosowania pojazdów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz trudności transportowe

osób starszych mogą prowadzić do wykluczenia komunikacyjnego, szczególnie mieszkańców mniejszych miejscowości. Dodatkowym wyzwaniem jest zły stan części dróg gminnych. Istotne jest zatem zwiększanie dostępności i częstotliwości połączeń autobusowych, dostosowanie transportu do potrzeb osób o ograniczonej mobilności oraz modernizacja infrastruktury drogowej.

Niewystarczający dostęp do nowoczesnej infrastruktury telekomunikacyjnej. Część mieszkańców gminy nadal ma ograniczony dostęp do internetu szerokopasmowego i stabilnej sieci telekomunikacyjnej, co utrudnia korzystanie z usług cyfrowych i może ograniczać możliwości rozwoju społecznego oraz gospodarczego. Kluczowe znaczenie ma dalsza rozbudowa infrastruktury światłowodowej i poprawa zasięgu sieci, szczególnie w mniejszych miejscowościach i na obszarach wykluczonych cyfrowo.

2.15 Partycypacja społeczna

Mieszkańcy, w tym głównie młodzież z terenu gminy Trzcińsko-Zdrój często nie utożsamiają się ze swoim miejscem zamieszkania oraz w ograniczonej mierze biorą udział w konsultacjach społecznych. Obecnie Urząd Miejski prowadzi działania mające na celu aktywizację społeczności lokalnej w bieżące sprawy gminy. Zapewnia się szeroki dostęp do informacji, wykorzystując do tego celu stronę internetową, media społecznościowe oraz pozostałe dostępne źródła. Marketing terytorialny na obszarze gminy spełnia oczekiwania mieszkańców, co do przekazu rzetelnych oraz kompleksowych informacji. Dodatkowo w przyszłości planowane jest wykorzystanie platformy komunikacyjnej Urząd-Mieszkaniec.

Potrzeba wzmacniania tożsamości lokalnej i zaangażowania mieszkańców. Ograniczone utożsamianie się mieszkańców, szczególnie młodzieży, z gminą oraz niewielki udział w konsultacjach społecznych wskazują na potrzebę rozwijania działań integrujących społeczność lokalną i zachęcających do współdecydowania o kierunkach rozwoju gminy. Istotne znaczenie ma dalsze zwiększanie dostępności informacji, rozwój nowoczesnych kanałów komunikacji między urzędem a mieszkańcami oraz tworzenie większej liczby możliwości aktywnego udziału w życiu społecznym i sprawach lokalnych.

2.16 Turystyka

Teren gminy Trzcińsko-Zdrój w dzisiejszych granicach ustalony został po 1945 roku, przy czym większość miejscowości, tj.: Dobropole, Gogolice, Góralice, Piaseczno, Rosnowo, Stołeczna, Tchórzno,

pozostaje w granicach „Ziemi Trzcińskiej" (Terra Schonfliess) już od czasów średniowiecza. Przed II wojną światową w obrębie administracyjnym Trzcińska znajdowała się również średniowieczna wieś Chełm Dolny i nowożytne miejscowości takie jak: Chełm Górny, Babin, Drzesz, Górczyn, Klasztorne i Smuga. Wszystkie leżały na terenie powiatu Chojna (Königsberg) poza Strzeszowem, znajdującym się od czasu lokacji w XIII w. do 1945 r. na terenie Księstwa Pomorskiego, a następnie powiatu Pyrzyce.

Przez gminę Trzcińsko-Zdrój przechodzą dwie trasy rowerowe, które krzyżują się w Trzcińsku-Zdroju. Odcinek Gryfino - Trzcińsko-Zdrój należy do Odrzańskiej Trasy Rowerowej Blue Velo. Trasa w przyszłości ma przebiegać między innymi wzdłuż zachodniej granicy, tj. przez pięć województw: zachodniopomorskie, lubuskie, dolnośląskie, opolskie i śląskie. Planowane jest także połączenie Blue Velo z innymi długodystansowymi szlakami: Oder-Neisse Radweg, EuroVelo 9, EuroVelo 10 i EuroVelo 13, które stworzy tym samym więcej perspektyw dla turystyki rowerowej oraz zwiększy zainteresowanie aktywnym wypoczynkiem. Pozwoli to dalej rozwijać trzcińskie atuty, czyli turystykę wodną, rowerową, nordic-walking. Dzięki budowie ścieżek i modernizacji dróg zwiększy się zainteresowanie gminą Trzcińsko-Zdrój wśród miłośników aktywnego wypoczynku. Wymagający turyści wybierać będą wypoczynek w mniej zatłoczonych miejscach i w takim okresie, który gwarantuje im przede wszystkim prywatność, a nie anonimowość. Oznaczać to może wzrost zainteresowania pobytem nad jeziorami. Koniecznym warunkiem jest zapewnienie na tym terenie bazy turystycznej na odpowiednim poziomie.

Wraz z coraz wyższym poziomem świadomości zdrowotnej i dbałości o zdrowie zwiększy się również zapotrzebowanie na wypoczynek połączony z odnową biologiczną. Przewiduje się, że w ciągu najbliższych kilku lat zniknie niemiecka turystyka sentymentalna. Liczniejszą grupę turystów będą natomiast stanowić polscy emigranci zarobkowi z pierwszej dekady XXI wieku. Osoby te, nie zamierzając osiedlać się z powrotem w Polsce, w miarę stabilizowania własnej sytuacji finansowej będą chętniej odwiedzać rodzinne strony.

W gminie, podobnie jak w całym województwie i kraju, wzrośnie znaczenie internetu, będącego najcenniejszym źródłem informacji o branży turystycznej, głównie w kwestii wyboru miejsca docelowego podróży, czy usługach turystycznych. Spodziewany jest wzrost liczby wyjazdów wakacyjnych kosztem ich długości. Istotnym źródłem niepewności w branży turystycznej gminy Trzcińsko-Zdrój pozostaje niestabilna sytuacja gospodarcza na świecie.

Sprawny rozwój turystyki w gminie wymaga zintegrowanych działań ze strony samorządu lokalnego oraz organizacji turystycznych. Jednym z nich byłoby przyjęcie logo i hasła reklamowego, mających na celu ujednolicenie i utrwalenie w świadomości odbiorcy wizerunku gminy Trzcińsko-Zdrój, jako

atrakcyjnego celu wypoczynku turystycznego. Zwiększeniu zainteresowania regionem służy m.in. stała, coroczna impreza promocyjna „Trzcińskie Spotkania z Historią”. W trakcie jej trwania mieszkańcy gminy oraz turyści mają okazję poznać uroki gminy Trzcińsko-Zdrój, jej historię, kulturę, walory turystyczne, dziedzictwo kulturowe.

Według danych GUS na terenie gminy nie funkcjonują obiekty noclegowe posiadające co najmniej 10 miejsc noclegowych. Istnieją natomiast dwa gospodarstwa agroturystyczne, oferujące wypoczynek w spokojnym, wiejskim otoczeniu.

Wysoki potencjał turystyczny – Gmina Trzcińsko-Zdrój posiada atrakcyjne walory historyczne, kulturowe i przyrodnicze, a przebiegające przez jej teren trasy rowerowe stwarzają możliwości rozwoju turystyki aktywnej i wypoczynku nad jeziorami. Jednocześnie brak większych obiektów noclegowych oraz ograniczona oferta zakwaterowania wskazują na potrzebę rozwoju infrastruktury turystycznej, poprawy dostępności miejsc wypoczynku i skuteczniejszej promocji gminy. Istotne znaczenie ma również współpraca samorządu z lokalnymi podmiotami oraz budowanie rozpoznawalnego wizerunku gminy jako miejsca atrakcyjnego do wypoczynku i poznawania lokalnego dziedzictwa.

3. Analiza SWOT

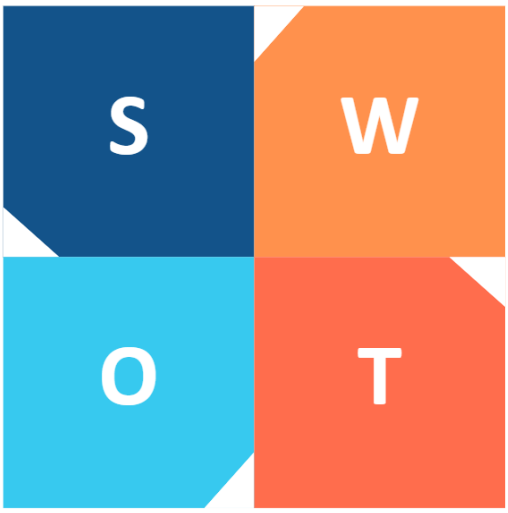
Analiza SWOT to kompleksowa metoda służąca badaniu otoczenia gminy oraz analizie jej wewnętrznych uwarunkowań. Prowadzona jest w układzie czterech grup czynników wyodrębnionych na podstawie analizy, z podziałem na uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne. Analiza SWOT to analiza sił i słabości na tle otoczenia, badanego przez pryzmat szans i zagrożeń, jakie mogą mieć istotny wpływ na przebieg procesów rozwojowych. W gminie Trzcińsko-Zdrój wyodrębniono słabe oraz mocne strony jednostki samorządu terytorialnego, jako czynniki wewnętrzne, na które gmina ma bezpośredni wpływ oraz czynniki zewnętrzne, czyli szanse i zagrożenia, które w dłuższej perspektywie czasu mogą znacząco oddziaływać na rozwój gminy, jednak władze lokalne nie mają nad nimi bezpośredniej kontroli.

STRENGTHS

mocne strony (pozytywne uwarunkowania wewnętrzne). Cechy, które wyróżniają gminę od innych, warunkują jej przewagę konkurencyjną i stanowią potencjał rozwojowy

OPPORTUNITIES

szanse, korzystne tendencje w otoczeniu zewnętrznym gminy, które właściwie wykorzystane mogą stanowić istotny impuls rozwojowy

WEAKNESSES

słabe strony (negatywne uwarunkowania wewnętrzne), stanowiące konsekwencję organiczne szeroko rozumianych zasobów i hamujące rozwój gminy

THREATS

zagrożenia (negatywne czynniki zewnętrzne), niekorzystne zjawiska, które mogą być poważną barierą rozwoju dla gminy, potencjalnie ograniczające możliwość wykorzystania pojawiających się szans rozwojowych

STRENGTHS

MOCNE STRONY

Atrakcyjne położenie geograficzne gminy. Gminę Trzcińsko-Zdrój określa się jako stolicę rowerową. Posiada bogate walory przyrodniczo-krajobrazowe, nierozerwalnie związane z Pomorzem.

Znaczący udział Gminy w historii regionu. Gmina posiada bogatą oraz ciekawą historię, szereg zabytków, zarówno na terenie miasta, jak i w większości miejscowości gminy.

Dobry stan środowiska przyrodniczego. Gmina Trzcińsko-Zdrój posiada dobrą jakość środowiska przyrodniczego wynikającą z braku działalności uciążliwego przemysłu.

Wydarzenia kulturalne cieszące się popularnością na tle regionu. Gmina Trzcińsko-Zdrój cyklicznie organizuje szereg wydarzeń kulturalno-sportowych i społecznych mających na celu promocję Trzcińska-Zdroju na tle całego regionu.

Rozwinięty sektor sportu i rekreacji, zachęcający do uprawiania sportów kwalifikowanych. Na terenie gminy Trzcińsko-Zdrój sport kwalifikowany stanowi ważny element rozwoju.

Aktywne wsparcie dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami. W gminie działa Klub Seniora, realizowany jest m.in. program „Za życiem". Wdrożono Program Ogólnopolskiej Karty Seniora, organizowane są ponadto liczne wydarzenia i spotkania, mające na celu aktywizację oraz pomoc osobom starszym i osobom z niepełnosprawnościami.

Relatywnie dobry poziom nauczania. W gminie Trzcińsko-Zdrój poziom świadczonej edukacji ocenia się na dobrym poziomie. Adekwatna jest dostępność do przedszkoli, korzystnie oceniono również jakość kształcenia w szkołach podstawowych.

Sprawnie działające organizacje pozarządowe. Gmina Trzcińsko-Zdrój współpracuje z wieloma organizacjami pozarządowymi, świadczącymi usługi w obszarze pomocy społecznej, kultury czy sportu i rekreacji. Wsparcie organizacji przynosi wymierne korzyści dla rozwoju dodatkowych usług w gminie.

Atrakcyjne szlaki turystyczne jako źródło rozwoju turystyki. Na terenie gminy Trzcińsko-Zdrój znajdują się szlaki turystyczne (zarówno piesze, jak i rowerowe) mające potencjał rozwoju w oparciu o istniejące uwarunkowania. Przy trasach turystycznych zlokalizowane są również historyczne zabytki, jak i pomniki przyrody. Ponad 30% powierzchni Gminy stanowią tereny zalesione. Zwraca się zatem szczególną uwagę na potrzebę zagospodarowania szlaków turystycznych.

WEAKNESSES

SŁABE STRONY

Starzejące się społeczeństwo. W gminie Trzcińsko-Zdrój systematycznie zwiększa się liczba osób starszych, przez co wskaźniki demograficzne kształtują się na niekorzystnym poziomie. Corocznie pogłębia się ujemna wartość przyrostu naturalnego.

Odpływ ludności, w tym głównie młodzieży. Gmina Trzcińsko-Zdrój od lat zmaga się z problemem odpływu ludności z terenu gminy. Głównym powodem jest brak zainteresowania młodzieży dalszym życiem w gminie i emigracja osób młodych do większych miast najpierw w celu edukacyjnym, a następnie w poszukiwaniu pracy. Od lat odnotowuje się ujemne wskaźniki salda migracji.

Niewystarczający poziom dla rozwoju kapitału społecznego. W gminie występują bariery utrudniające budowanie aktywnej, zaangażowanej i współpracującej społeczności lokalnej, która identyfikowałaby się z miejscem zamieszkania.

Niekompletny dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej. Gmina charakteryzuje się bardzo ograniczoną dostępnością do specjalistycznej opieki zdrowotnej, głównie ze względu na brak lekarzy specjalistów.

Deficyty związane z oświatą. Malejąca liczba uczniów prowadzi do ograniczenia efektywności funkcjonowania placówek oświatowych oraz utrudnia planowanie ich rozwoju. Dodatkowym problemem jest niewystarczające wyposażenie części szkół i przedszkoli, wpływające na jakość kształcenia i atrakcyjność oferty edukacyjnej.

Brak produktów regionalnych. Gmina Trzcińsko-Zdrój nie posiada regionalnych produktów, które stałyby się wizytówką regionu. Brak charakterystycznych wyrobów opartych na lokalnych zasobach przyrodniczych lub dziedzictwie kulturowym zmniejsza atrakcyjność turystyczną regionu, ogranicza rozwój lokalnej przedsiębiorczości, ogranicza możliwości promocji gminy.

Brak zagospodarowania przestrzeni publicznych w miejscach turystycznych. W gminie Trzcińsko-Zdrój dostrzega się braki w ładzie przestrzennym i funkcjonalności przestrzeni publicznej, w tym niezagospodarowane przestrzenie publiczne zwłaszcza w miejscach najczęściej odwiedzanych przez turystów. W mieście zauważa się braki zieleni urządzonej oraz miejsc do wypoczynku i rekreacji.

Zła jakość infrastruktury technicznej. W gminie Trzcińsko-Zdrój odnotowuje się niedostateczny stan oraz braki w infrastrukturze technicznej, głównie w sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej. Stan dróg w gminie wymaga ciągłej naprawy, zasygnalizowano również potrzebę tworzenia nowej sieci dróg oraz ścieżek rowerowych i ciągów pieszych.

Wykluczenie komunikacyjne części mieszkańców. Ograniczona dostępność transportu publicznego utrudnia mieszkańcom nieposiadającym własnego środka transportu dostęp do usług publicznych, edukacji i miejsc pracy.
Niedostateczna oferta przestrzeni publicznych dla dzieci i młodzieży. W Gminie brakuje miejsc użyteczności publicznej, szczególnie dla dzieci i młodzieży. Istnieje niezagospodarowana przestrzeń rekreacji. Młodzież zwraca uwagę na ograniczoną dostępność miejsc do spotkań.
Braki w dostępie do telekomunikacji oraz Internetu. W poszczególnych sołectwach gminy Trzcińsko-Zdrój odnotowuje się słabą jakość sieci telekomunikacyjnej (brak zasięgu) oraz internetowej.
Słabo rozwinięta baza noclegowa i gastronomiczna. Niewystarczająca liczba obiektów noclegowych i lokali gastronomicznych ogranicza atrakcyjność gminy dla turystów oraz możliwości rozwoju lokalnej przedsiębiorczości. Stanowi to barierę dla pełniejszego wykorzystania potencjału turystycznego i rekreacyjnego.
Ograniczone dochody własne gminy. Niski poziom dochodów własnych ogranicza możliwości finansowania działań rozwojowych i inwestycyjnych. Realizacja wielu przedsięwzięć jest uzależniona od pozyskiwania środków zewnętrznych, co zwiększa ryzyko opóźnień i ogranicza elastyczność planowania.

OPPORTUNITIES

SZANSE

Wzrost zainteresowania turystów ofertą turystyczną Gminy.

Wzrost zainteresowania sportami kwalifikowanymi z wykorzystaniem istniejących uwarunkowań przyrodniczych.

Rozwój komunikacji publicznej.

Współpraca międzygminna w zakresie rozwoju ciągów rowerowych oraz pieszych, związanych m.in. z modernizacją i rozwojem infrastruktury technicznej.

Rozwój współpracy międzygminnej i ponadlokalnych partnerstw związanych z inicjatywami takimi jak tworzenie struktur geoparkowych, sieci miast warownych oraz wspólnych produktów i szlaków turystycznych.

Rozwój sieci telekomunikacyjnej zwiększającej dostęp do nowoczesnych technologii.

Wzrost zainteresowania władz wyższego szczebla pomocą społeczną skutkujący realizacją i dofinansowaniem działań w obszarze pomocy społecznej**.**

Korzystne rozwiązania w zakresie polityki fiskalnej wobec osób rozpoczynających działalność gospodarczą.

Większe zainteresowanie oraz świadomość społeczności w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, w szczególności przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym.

Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych w celu finansowania planowanych inwestycji.

Wzrost tolerancji wśród społeczności lokalnej wobec wybranych grup społecznych, prowadzący do ograniczenia zjawiska wykluczenia społecznego

Rozwój usług społecznych na rzecz osób starszych, który prowadzić może do większej aktywizacji seniorów.

Wzrost współpracy międzysektorowej (łącznie sektor publiczny i pozarządowy) oraz organizacji pozarządowych w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.

Rozwój polityki prorodzinnej oraz wobec osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.

Zmieniające się regulacje prawne dotyczące możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych na usługi społeczne.

Przepisy prawne obligujące gminy do adaptacji do zmieniających się warunków klimatycznych, narzucające obowiązek większej dbałości o środowisko przyrodnicze.

Zwiększająca się świadomość społeczności lokalnej w dziedzinie ochrony środowiska.

THREATS

ZAGROŻENIA

Ograniczanie puli środków zewnętrznych na rozwój przestrzeni, w tym komunikacji oraz infrastruktury technicznej.

Wzrost inflacji, regres gospodarczy oraz zmiany prawne ograniczające dochody gminy są kluczowym zagrożeniem dla rozwoju gminy.

Napięcia geopolityczne oraz niestabilność sytuacji międzynarodowej mogą negatywnie wpływać na warunki prowadzenia działalności gospodarczej, poziom inwestycji oraz dostępność środków finansowych

Niestabilna sytuacja na rynku paliw oraz brak surowców energetycznych (wysokie ceny węgla, energii elektrycznej).

Wystąpienie nagłych zjawisk mogących zagrozić bezpieczeństwu mieszkańców (np. klęski żywiołowe).

Zwiększające się koszty modernizacji budynków, w tym znaczący wzrost cen materiałów budowlanych. Niedostępność usługodawców oraz niestabilność rynku materiałów budowlanych, przejawiająca się m.in. zbyt małą ich podażą.

Wzrost opłat za odbiór odpadów komunalnych w związku ze wzrostem kosztów systemu gospodarowania odpadami.

Pogłębiający się problem degradacji środowiska, w tym zanieczyszczenie powietrza oraz wód.

Duży popyt na wykwalifikowanych pracowników i atrakcyjne warunki pracy poza granicami kraju oraz w większych ośrodkach miejskich.

Wzrost bezrobocia w kraju związany z niepewną sytuacją ekonomiczną na rynku pracy.

Pogłębiające się negatywne skutki spowodowane pandemią COVID-19 hamujące rozwój gospodarczo-ekonomiczny.

Odpływ osób posiadających wysokie kwalifikacje zawodowe.

Pogłębiające się negatywne skutki spowodowane niepewną sytuacją gospodarczą na świecie.

DRZEWO PROBLEMÓW

Wykorzystując zgromadzone dane ilościowe i jakościowe na potrzeby opracowania Diagnozy, wskazano problem kluczowy dla rozwoju Gminy Trzcińsko-Zdrój, a więc taki, który generuje najwięcej trudności, a jego skutki są najbardziej odczuwalne dla większości interesariuszy procesu rozwojowego. Dla problemu kluczowego przeprowadzono również analizę przyczynowo-skutkową, którą zaprezentowano poniżej.

Główne przyczyny	→	niedostateczna aktywność przedsiębiorcza mieszkańców	niedostateczne warunki do rozwoju działalności gospodarczej	niedostateczna liczba atrakcji i miejsc turystycznych
	→	Niewystarczająco zdywersyfikowana gospodarka	niewystarczająca liczba wykwalifikowanej kadry pracowniczej – odpływ pracowników	niewystarczająco rozwinięta infrastruktura sieci światłowodowej
		↑	↑	↑
Problem kluczowy	→	**Niedostateczny poziom przedsiębiorczości mieszkańców i uzyskiwanych przez nich dochodów**		
		↓	↓	↓
Główne skutki	→	ujemy wskaźnik migracji	niewystarczająca liczba funkcjonujących przedsiębiorstw	niedostateczny standard życia mieszkańców
	→	niedostateczne wykorzystanie atrakcji przyrodniczych	brak miejsc opiekuńczych dla seniorów	niedoposażone placówki oświatowe
	→	słaby dostęp do specjalistycznej opieki medycznej	wykluczenie społeczne i komunikacyjne	zanieczyszczenie środowiska

4. Misja i wizja rozwoju gminy

Misja służy do opisu obrazu gminy w relatywnie odległej przyszłości. Przedstawia stan, który chcemy uzyskać w najbardziej korzystnych warunkach rozwoju. Wyznacza ona określony punkt orientacyjny.

MISJA

Misją Gminy Trzcińsko-Zdrój jest dążenie do zrównoważonego rozwoju gminy, co pozwoli w konsekwencji szanować wartości wszystkich grup społecznych oraz tworzyć spójność międzypokoleniową, upowszechniać istniejące uwarunkowania, tworząc atrakcyjne warunki dla rozwoju turystyki, sportu i rekreacji, gospodarować przestrzenią publiczna, która będzie przyjazna dla mieszkańców i turystów oraz pozwoli rozwijać politykę przestrzenną. W misji gminy widzimy możliwość szerzenia partycypacji społecznej, prowadzącej do stworzenia przyjaznej społeczności lokalnej, poprzez dążenie do rozwoju idei SMART CITY.

Tak sformułowana misja pozwala na zdefiniowanie wizji, czyli ogólnego celu, wskazującego kierunek, w którym Gmina zmierza.

WIZJA

Gmina Trzcińsko-Zdrój to miejsce będące częścią regionu Pojezierza Zachodniego, wykorzystujące swoje uwarunkowania przyrodniczo-kulturowe. Mieszkańcy gminy tworzą harmonijną społeczność, we współpracy z samorządem lokalnym. To miejsce rozwoju turystyki, sportu, rekreacji oraz aktywnego wypoczynku, przy szerzeniu idei SMART CITY.

Miejsce, w którym chcę ŻYĆ!
Miejsce, w którym chcę ODPOCZYWAĆ!
Miejsce, które chcę ODWIEDZAĆ!

W wizji i misji gminy wskazano ideę Smart City - Smart City/ Smart Village (czyli inteligentna wieś). Smart to efekt takiego zarządzania miastem i gminą, które zapewnia przede wszystkim: powszechny dostęp do informacji o mieście, planach rozwoju itp.; sprawne załatwianie spraw w urzędach; korzystne warunki do inwestowania w mieście; dbałość o stan środowiska; bezpieczeństwo mieszkańców; wiele możliwości spędzania wolnego czasu (wydarzenia kulturalne, imprezy sportowe itp.); aktywny udział mieszkańców w ulepszaniu gminy poprzez współpracę z Burmistrzem, Radnymi, Sołtysami i administracją.

Kapitał ludzki i społeczny	**Środowisko naturalne**
↓	↓
Większość zmian w gminie inicjują mieszkańcy poprzez partycypację społeczną dążą do poprawy jakości życia.	Gmina inteligentna to taka, która prowadzi działania na rzecz ochrony środowiska oraz przeciwdziała zmianom klimatu.

Zarządzanie	**Jakość życia**
↓	↓
Przez inteligentne zarządzanie polegające na partycypacji społecznej i transparentności działania oraz zwiększania wydajności usług publicznych. Współpraca sektora publicznego i prywatnego.	Gmina inteligentna zapewnia swoim mieszkańcom przyjazne i dogodne warunki życia, oferty kulturalno-rekreacyjne, bezpieczeństwo, ochronę zdrowia i zapewnienie opieki nad ludźmi starszymi oraz dobrą edukację dla dzieci.

Turystyka
↓
Jest to ważny obszar rozwoju gminy. Poprzez sprawny dostęp do informacji turystycznej we współpracy z mieszkańcami gmina stanie się atrakcyjna dla turystów.

DRZEWO CELÓW

Poniższa tabela stanowi transformację drzewa problemów. Przedstawia ona główny cel strategiczny (wizja) aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Trzcińsko-Zdrój na lata 2023-2037, opisujący stan docelowy powstały w wyniku wdrożenia Strategii i będący efektem osiągnięcia celów strategicznych wskazujących generalny kierunek rozwoju.

Środki	→	pobudzenie aktywności przedsiębiorczej mieszkańców	tworzenie atrakcyjnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości	kreowanie i wsparcie oddolnych inicjatyw społecznych
	→	rozwój zielonej gospodarki	cyfryzacja usług publicznych	rozwój infrastruktury komunalnej
	→	tworzenie atrakcyjnych warunków osiedleńczych	wsparcie dla rozwoju przemysłu	rozwój transportu publicznego
	→	zwiększenie dostępności i jakości podstawowej opieki zdrowotnej	tworzenie atrakcyjnej oferty turystycznej i rekreacyjnej i do kreatywnego spędzania czasu wolnego	zachowanie i wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i naturalnego
		↑	↑	↑
Cel strategiczny	→	**Gmina sprzyja rodzinie i oferuje wysoką jakość życia swoim mieszkańcom**		
		↓	↓	↓
Efekty	→	wzrost liczby mieszkańców	wzrost standardu i jakości życia mieszkańców	wzrost aktywności społecznej
	→	wzrost dochodów mieszkańców	zwiększenie liczby funkcjonujących przedsiębiorstw	rozwój osobisty i zawodowy mieszkańców
	→	dłuższa aktywność seniorów	wzrost atrakcyjności osiedleńczej	poprawa jakości i dostępności infrastruktury publicznej
	→	utrzymanie trendu wzrostu liczby mieszkańców	wzrost liczby i jakości ofert pracy na rynku	

5. Cele strategiczne rozwoju i kierunki działań podejmowanych dla ich osiągnięcia

Elementem Strategii Rozwoju Gminy są długookresowe cele strategiczne, które służą usystematyzowaniu, zhierarchizowaniu oraz określeniu podstawowych czynników, które należy realizować w trakcie obowiązywania danego dokumentu. Aby wdrażanie strategii było łatwiejsze, a realizacja głównych celów bardziej kompleksowa, cele strategiczne dzieli się na sfery: społeczną, gospodarczą, przestrzenną i klimatyczno-środowiskową.

Kierunki działania są wyznaczane na niższym szczeblu, służą określeniu, jakie główne działania należy podjąć w obszarze planowanych celów strategicznych. Najniższy szczebel to zadania, które wyznaczają inwestycje i projekty, jakie gmina powinna podjąć w trakcie trwania strategii.

W obliczu obecnych procesów migracyjnych, cywilizacyjnych, globalizacyjnych, jak i przemian kulturowych zasoby społeczne wymagają szczególnej uwagi i wzmocnienia. Realizacja celów na rzecz formowania nowoczesnego i otwartego społeczeństwa oznacza wzmacnianie potencjału demograficznego, spójność społeczną, dążenie do zapewnienia odpowiedniej jakości życia i wyeliminowanie nierówności społecznych, ale też wzmacnianie solidarności mieszkańców, działania samorządu ukierunkowane na rzecz zwiększenia zaangażowania społecznego (oddolne inicjatywy lokalne, projekty partnerskie itp.) oraz wzmacnianie więzi międzyludzkich i międzyinstytucjonalnych (działania na rzecz wzmocnienia rodziny, więzi międzypokoleniowych, zachęty do współpracy itp.).

Działania na rzecz realizacji Strategii w ramach przedmiotowego celu strategicznego będą koncentrowane w obrębie niżej wymienionych celów. Znajdą one również swoje odzwierciedlenie i dopełnienie w odpowiednich sektorowych politykach rozwoju i programach realizowanych regionalnie.

6. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy strategicznej, wyodrębnionych obszarów oraz problemów, a także przeprowadzonej analizy SWOT zostały wskazane cele i kierunki rozwoju gminy. Wyodrębnione, na zasadach planowania strategicznego, cele strategiczne, kierunki działania oraz katalog zadań pozwoli zhierarchizować oraz usystematyzować planowane inwestycje oraz inicjatywy na terenie gminy na najbliższe lata tak, aby wdrażanie strategii było łatwiejsze oraz bardziej dostępne. Wyłonione cele stanowią odpowiedź na procesy zewnętrzne oraz wewnętrzne zachodzące w gminie oraz całościowe spojrzenie na aspekt rozwoju, w tym planowanie strategiczne.

Sfera				Cel strategiczny
SPOŁECZNA	→	**I CEL STRATEGICZNY**	→	**Podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez wzmacnianie solidarności społecznej i efektywne zarządzanie kapitałem ludzkim**
PRZESTRZENNA	→	**II CEL STRATEGICZNY**	→	**Wykorzystanie zasobów i potencjałów gminy w rozwoju przestrzennym**
GOSPODARCZA	→	**III CEL STRATEGICZNY**	→	**Rozwijająca się gospodarka i sprawny samorząd**
KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWA	→	**IV CEL STRATEGICZNY**	→	**Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatycznych**

Sfera				Cel strategiczny
SPOŁECZNA	→	**I CEL STRATEGICZNY**	→	**Podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez wzmacnianie solidarności społecznej i efektywne zarządzanie kapitałem ludzkim**

Zaproponowane w niniejszym celu strategicznym kierunki oraz przedsięwzięcia będą przede wszystkim zmierzały do podnoszenia jakości świadczonych usług publicznych, zwiększenia możliwości i warunków spędzania wolnego czasu, zapewnienia wysokiego poziomu bezpieczeństwa publicznego, zdrowotnego oraz środowiskowego, a także do wspierania rozwoju gospodarczego miasta. Realizacja przyjętych założeń przez trzciński samorząd zapewni mieszkańcom relatywnie wysoką jakość życia we wszystkich istotnych dla nich obszarach, zapewni poczucie bezpieczeństwa, będące podstawową potrzebą każdego człowieka wpływającą na jego warunki życia.

Kierunek działania 1.1.	Włączenie społeczne i zapewnienie szans rozwojowych wszystkim mieszkańcom gminy

Każdy mieszkaniec gminy powinien mieć zapewnione możliwości i szanse rozwoju. Dotyczy to szczególnie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, które należy włączać w lokalne życie społeczne, integrując je tym samym ze społecznością lokalną. Włączenie społeczne to przeciwdziałanie różnym formom wykluczenia społecznego jednostek i grup oraz reintegracja społeczna jednostek i grup już wykluczonych. Wykluczenie, które polega też na braku dostępu lub niewystarczającym dostępie do: rynku pracy, edukacji, opieki medycznej, czy zabezpieczenia społecznego, co powoduje migrację osób do większych miast i może skutkować „wymieraniem miasta". Działania na rzecz włączenia społecznego ukierunkowane będą na zapewnienie mieszkańcom wsparcia w dostępie do usług publicznych i lokalnej infrastruktury o odpowiednim standardzie (doradztwo prawne, zawodowe, edukacja i ustawiczne kształcenie, opieka medyczna oraz pomoc społeczna i praca socjalna).

Zakres działań:

- Tworzenie centrum usług społecznych.
- Wspieranie Klubu Seniora i tworzenie Centrów Integracji Społecznej.
- Zapewnienie specjalistycznych zajęć w szkołach zlokalizowanych na terenie Gminy Trzcińsko-Zdrój, dostosowanych do potrzeb uczniów.
- Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń kadry pedagogicznej.
- Zwiększenie aktywnego uczestnictwa seniorów w życiu społecznym.

- Tworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci, organizacja półkolonii.
- Udostępnianie pomocy psychologicznej oraz psychiatrycznej dla dorosłych w ramach działalności placówek zdrowia, organizacji pozarządowych oraz OPS.
- Adaptacja i rozbudowa budynku wraz z utworzeniem Pracowni terapii i rozwoju.
- Utworzenie Centrum Aktywnego Seniora.

Kierunek działania 1.2. Rozwój i tworzenie kapitału społecznego

Aktywni mieszkańcy, którzy zainteresowani są swoim otoczeniem i współpracą na rzecz wspólnoty, to podstawa kapitału społecznego i w konsekwencji rozwoju gospodarczego. Samorząd gminy koncentrować się będzie na wykorzystaniu potencjału ludzkiego na rzecz rozwijania wspólnotowości i kapitału społecznego poprzez wzmacnianie rozwoju indywidualnego, czy też pobudzanie i wspieranie – także finansowe – mechanizmów zbiorowego działania i świadomej odpowiedzialności za rozwój lokalny i regionalny. Podstawą dla tworzenia efektywnych relacji między jednostkami, organizacjami, instytucjami i samorządami różnych szczebli, jest społeczeństwo obywatelskie. Jest to kolejny etap świadomości społecznej, która wiąże się z uczestnictwem w rozwoju lokalnym poprzez realizację zadań ze środków pochodzących z funduszy pomocowych, budżetu gminy oraz realizację przyjętych uchwał i strategii rozwoju.

Zakres działań:

- Wspieranie działalności stowarzyszeń oraz organizacji społecznych w zakresie rozwoju rekreacji.
- Wspieranie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, wyposażenie w sprzęt.
- Modernizacja, remont, rozbudowa lub przebudowa remiz.
- Modernizacja, remont przebudowa świetlic wiejskich oraz doposażanie w sprzęt.

Kierunek działania 1.3. Poprawa jakości i dostępu do rekreacji i spędzania czasu wolnego dla mieszkańców

W życiu mieszkańców ważnym jest wypracowanie oferty na spędzanie wolnego czasu dla każdej grupy wiekowej od malucha do seniora, niezależnie od miejsca zamieszkania. Poszerzenie oferty zadań realizowanych przez jednostki organizacyjne Gminy Trzcińsko-Zdrój na wszystkie miejscowości w gminie pozwoli na włączenie mieszkańców w życie i kreowanie wizerunku naszej gminy. Sukcesywna modernizacja budynków oraz zwiększenie ofert kulturalnej i sportowej wpłynie na większą aktywność mieszkańców.

Zakres działań:

- Modernizacja budynków użyteczności publicznej, służących do realizacji celów kulturalno-rozrywkowych.
- Wspieranie rozwoju oraz zwiększanie dostępności oferty kulturalnej i rekreacyjnej gminy.
- Modernizacja Izby Pamięci oraz ścieżek edukacyjnych.
- Budowa skateparku lub pumptracku, infrastruktury rekreacyjnej dla mieszkańców Gminy Trzcińsko-Zdrój.
- Rewitalizacja linii brzegowej jeziora miejskiego wraz z adaptacją jej m.in. na cele rozwoju rekreacji wodnej, wędkarstwa, turystyki pieszej i rowerowej.
- Cykliczna organizacja konkursów, wydarzeń sportowych, zawodów w celu promocji zdrowego stylu życia w gminie.
- Modernizacja infrastruktury sportowej i obiektów sportowo-rekreacyjnych oraz dopasowanie ich ofert w celu zwiększenia ich atrakcyjności turystycznej.
- Stworzenie ścieżek turystycznych prowadzących do największych atrakcji gminnych i osobliwości przyrody.
- Stworzenie ścieżek rekreacyjno - turystycznych, wyznaczanie nowych szlaków, modernizacja starych.
- Modernizacja przestrzeni parkowych oraz terenów zielonych wraz z zagospodarowaną zielenią urządzoną oraz małą infrastrukturą.
- Organizowanie masowych imprez sportowo-rekreacyjnych.
- Adaptacja istniejących terenów nieużytkowych na obiekty sportowo-rekreacyjne.
- Systematyczna poprawa stanu technicznego istniejących obiektów sportowych oraz rekreacyjnych.

Kierunek działania 1.4.	Poprawa bezpieczeństwa oraz działania profilaktyczne w edukacji zdrowotnej

Podniesienie poziomu świadomości oraz kompetencji społeczeństwa w zakresie promowania zdrowia stanowi jeden z kluczowych warunków upowszechnienia zdrowego stylu życia. Można to osiągnąć głównie poprzez zwiększenie skuteczności edukacji zdrowotnej społeczeństwa, zwłaszcza dzieci i młodzieży. Istnieje także potrzeba nasilenia i poprawy jakości edukacji zdrowotnej ogółu społeczeństwa, ukierunkowanej szczególnie na zwalczanie czynników ryzyka chorób przewlekłych oraz propagowanie zdrowego stylu życia. Obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego spoczywa na władzy samorządowej oraz Policji. Doświadczenia wskazują ponadto, że dla zapewnienia bezpieczeństwa konieczna jest współpraca służb z mieszkańcami. Widoczna obecność służb

porządkowych, ich szybkie reagowanie i skuteczność działania ma wpływ na poprawę stanu bezpieczeństwa publicznego. Natomiast działania prewencyjne i edukacja obywatelska przyczyniają się do powstania trwałych mechanizmów poprawy bezpieczeństwa mieszkańców.

Zakres działań:

- Organizacja systematycznych badań profilaktycznych ze szczególnym uwzględnieniem seniorów.
- Stały rozwój bazy rehabilitacyjnej, głównie na potrzeby gimnastyki korekcyjnej.
- Prowadzenie stałej działalności profilaktycznej w szkołach, wspierającej aktywny tryb życia.
- Prowadzenie działań profilaktycznych dla dzieci i młodzieży dotyczących uzależnień oraz zdrowia psychicznego.
- Prowadzenie profilaktycznych spotkań/warsztatów o tematyce przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym.
- Wzmacnianie nadzoru policyjnego, szczególnie w sezonie turystycznym.
- Utrzymanie i rozbudowa monitoringu miejskiego w miejscach użyteczności publicznej.
- Stała kontrola ruchu oraz przepustowości dróg, w tym oznakowanie najczęściej eksploatowanych miejsc użyteczności publicznej związanej z komunikacją (przystanki, przejścia dla pieszych, skrzyżowania).
- Wprowadzenie rozwiązań drogowych wpływających na poprawę bezpieczeństwa m.in. podjęcia działań na rzecz utworzenia ronda.
- Edukacja w zakresie bezpieczeństwa w sieci.
- Modernizacja infrastruktury szkolnej i przedszkolnej.

Kierunek działania 1.5. Wdrażanie rozwiązań dla wzmocnienia postawy obywatelskiej

Włączenie mieszkańców w planowanie i rozwój przyszłości Gminy oraz partycypacja społeczna są ważne nie tylko dla jakości przestrzeni, strategii rozwoju, ale też wzmacniania postaw obywatelskich.

Zakres działań:

- Systematyczne prowadzenie konsultacji społecznych z mieszkańcami gminy w ramach realizacji ważnych zadań dla miasta-sołectwa-gminy.
- Organizacja spotkań/wydarzeń dla mieszkańców gminy zapewniających integrację społeczną w relacji włodarze gminy-mieszkaniec.
- Wspieranie kształtowania tożsamości lokalnej wśród dzieci i młodzieży poprzez upowszechnianie wiedzy o historii, kulturze i dziedzictwie gminy i regionu.

Kierunek działania 1.6.	Poprawa i rozwój infrastruktury oraz zwiększenie dostępności i różnorodności usług kulturalnych

Zrównoważony rozwój jest jednym z pięciu filarów ram działania na rzecz dziedzictwa kulturowego. Podkreśla się w nich jego potencjał w zakresie zwiększenia kapitału społecznego, pobudzenia wzrostu gospodarczego i zapewnienia zrównoważenia środowiskowego. Kultura i dziedzictwo kulturowe mogą pomóc w osiągnięciu zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

Zakres działań:

- Rewitalizacja miasta i regionu poprzez dziedzictwo kulturowe.
- Dywersyfikacja działalności Biblioteki i Centrum Kultury w Trzcińsku-Zdroju wraz z dopasowaniem jej oferty do potrzeb mieszkańców gminy.
- Systematyczne doposażanie placówek kulturalnych.
- Propagowanie dostosowania i adaptacji zabytkowych budynków do ponownego ich wykorzystania na cele społeczno-kulturalne.
- Zapewnienie równowagi między dostępem do dziedzictwa kulturowego, a zrównoważoną turystyką kulturalną i dziedzictwem naturalnym.
- Działania w kierunku stałego powiększania zbiorów w bibliotekach oraz czytelniach.
- Rewitalizacja Amfiteatru w Trzcińsku-Zdroju, jako miejsca integracji społecznej, organizacji wydarzeń kulturalnych oraz rozwoju oferty turystycznej gminy.
- Organizacja wydarzeń/wystaw wspierających lokalną kulturę szerzącą dziedzictwo kulturowe gminy.
- Rozwój atrakcji turystycznych na terenie Gminy, w tym modernizacja oraz renowacja miejsc dziedzictwa kulturowego.
- Wspieranie tworzenia i promocji produktów regionalnych we współpracy z mieszkańcami, przedsiębiorcami i organizacjami lokalnymi.
- Tworzenie i wspieranie działalności lokalnych miejsc muzealno-wystawienniczych.
- Wspieranie aktywnego i twórczego udziału mieszkańców w kulturze.
- Tworzenie bazy informacyjnej dotyczącej dziedzictwa kulturowego gminy, w tym rozwój dostępności informacji o mieście i gminie.
- Angażowanie młodzieży gminnej we wspieranie kultury regionu i spraw społecznych.
- Wykorzystanie potencjału miejsc sakralnych w Mieście i Gminie wraz z ich modernizacją oraz promocją.
- Zagospodarowanie przestrzeni wokół zabytków gminy, wraz z rozwojem infrastruktury towarzyszącej, w tym miejsc parkingowych.
- Modernizacja, remonty oraz konserwacja istniejących obiektów zabytkowych.

Kierunek działania 1.7.	Podnoszenie jakości usług edukacyjnych poprzez rozwój bazy szkolnej oraz wzrost kompetencji uczniów

Wspieranie podnoszenia jakości edukacji, poprzez rozwój bazy szkolnej i wzrost kompetencji uczniów oraz nauczycieli. Celem jest wykorzystanie doświadczeń i rozwiązań innych gmin oraz stworzenie takich warunków nauczania na poziomie podstawowym, aby absolwenci szkół mieli w przyszłości równe szanse funkcjonowania na rynku pracy, byli bardziej świadomi swoich zainteresowań oraz preferencji wybierając kolejne etapy nauczania.

Zakres działań:

- Budowa żłobka.
- Budowa kompleksu szkolno-przedszkolnego w Trzcińsku-Zdroju, w tym budowa nowoczesnej szkoły podstawowej, spełniającej współczesne standardy edukacyjne, funkcjonalne i energetyczne.
- Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie edukacji i kształcenia.
- Systematyczna modernizacja oraz doposażanie placówek oświatowych w celu wspomagania rozwoju potencjału edukacyjnego i kulturowego dzieci i młodzieży.
- Bieżące utrzymanie, modernizacja i rozwój infrastruktury edukacyjnej dostosowanej do potrzeb uczniów, nauczycieli, rodziców.
- Organizacja szkoleń, warsztatów i zajęć rozwijających kompetencje dzieci i młodzieży, w szczególności kompetencje cyfrowe, społeczne i obywatelskie.
- Wspieranie rozwoju zawodowego nauczycieli poprzez podnoszenie kwalifikacji oraz wdrażanie innowacyjnych metod nauczania.
- Organizacja konkursów, wystaw i wydarzeń edukacyjnych promujących talenty dzieci i młodzieży oraz dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze regionu.
- Włączanie promocji kultury regionu oraz dziedzictwa gminy w zakres działalności placówek oświatowych.
- Zagospodarowanie i poprawa jakości przestrzeni publicznych wokół placówek oświatowych.
- Zmiana sposobu zagospodarowania budynku szkoły w miejscowości Stołeczna.

Kierunek działania 1.8.	Poprawa jakości integracji społecznej oraz komunikacji międzypokoleniowej

Aktywna integracja społeczna to wspieranie osób doświadczających wykluczenia społecznego w ich drodze do godnego życia, znalezienia odpowiedniej pracy, osiągnięcia większej pewności siebie i zyskania kwalifikacji, by mogli bardziej aktywnie uczestniczyć w życiu społeczności. Strategia skupia się na ułatwieniu integracji do zrównoważonego zatrudnienia osób, które mogą pracować i osiągać dochody wystarczające do godnego życia.

Zakres działań:

- Organizacja wydarzeń kulturalnych integrujących mieszkańców Gminy oraz wzmacniających więzi społeczne.
- Tworzenie międzypokoleniowych przestrzeni publicznych.
- Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizacje programów integrujących społeczeństwo.
- Wspieranie tworzenia i rozwoju stowarzyszeń, organizacji pozarządowych oraz grup wolontariackich.
- Aktywizacja społeczności lokalnej poprzez rozwój wolontariatu i inicjatyw obywatelskich na rzecz lokalnej społeczności i wzajemnej pomocy.

Sfera				Cel strategiczny
PRZESTRZENNA	→	**II CEL STRATEGICZNY**	→	**Wykorzystanie zasobów i potencjałów gminy w rozwoju przestrzennym**

Rozwój Gminy to podnoszenie jakości życia mieszkańców, a innowacyjna gospodarka jest znaczącym instrumentem kształtowania wysokiej jakości życia mieszkańców oraz wzmacniania konkurencyjności regionu. Wyzwania w obszarze gospodarki, to wpisanie się w system gospodarki dla województwa zachodniopomorskiego, bowiem dotyczy głównie wykorzystania endogenicznego potencjału gospodarczego regionu. Wzrost konkurencyjności daje możliwość przedstawienia atrakcyjnego miejsca do życia i pracy.

Kierunek działania 2.1. | Racjonalne kształtowanie przestrzeni

Samorząd, będący integralną częścią województwa zachodniopomorskiego, ze względu na swoje położenie dostrzega możliwości rozwoju poprzez wpisanie się w zieloną gospodarkę. Gmina podejmie działania na rzecz wspierania i rozwoju obszarów poprzez wykorzystanie uwarunkowań przyrodniczych oraz społeczno-gospodarczych. Potencjał gospodarczy rozwijać się będzie przy optymalnym wykorzystaniu niezbędnych surowców oraz infrastruktury. Unikatowe walory naturalne gminy oraz brak przemysłu tworzą malowniczy krajobraz. Jest to dziewiczy, ciągle niewykorzystany obszar, który przy uwzględnieniu ochrony przyrody może stanowi duży potencjał rozwojowy. Stanowić będzie także uzupełnienie zagospodarowania przestrzenno-funkcjonalnego. Dużą rolę odgrywać tu będzie szersze wykorzystanie potencjału turystycznego i przyrodniczego. Istotne jest wsparcie rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz wskazanie wielosezonowego produktu turystycznego. Równomierny rozwój to również ożywienie obszarów zdegradowanych popegeerowskich, gdzie występuje wiele problemów.

Zakres działań:

- Dostosowanie obiektów użyteczności publicznej i przestrzeni publicznych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym likwidacja barier architektonicznych.
- Rewitalizacja zdegradowanych obszarów Gminy Trzcińsko-Zdrój poprzez przywrócenie im funkcji społecznych, gospodarczych, rekreacyjnych i przestrzennych.
- Budowa i modernizacja ciągów pieszych, ścieżek edukacyjnych oraz infrastruktury służącej aktywnemu spędzaniu czasu wolnego.

- Zagospodarowanie, rozwój i pielęgnacja terenów zieleni urządzonej w przestrzeniach publicznych.
- Kreowanie ładu przestrzennego gminy poprzez rewitalizację istniejących przestrzeni parkowych, miejsc spacerowych, placów zabaw, siłowni zewnętrznych, miejsc wypoczynku.
- Realizacja działań wynikających z Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Trzcińsko-Zdrój na lata 2026-2037.
- Kształtowanie przestrzennego wizerunku miasta Trzcińsko-Zdrój poprzez tworzenie przestrzeni publicznych spójnych z dziedzictwem kulturowym miasta.
- Systematyczna aktualizacja oraz tworzenie nowych dokumentów planistycznych.
- Budowa i modernizacja małej infrastruktury w miejscach użyteczności publicznej, w tym małej architektury, miejsc odpoczynku, oświetlenia oraz infrastruktury towarzyszącej.
- Realizacja działań na rzecz rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury, w tym działania na rzecz zwiększenia retencji wód opadowych.

Kierunek działania 2.2.	Rozwój i podnoszenie jakości infrastruktury technicznej oraz budynków użyteczności publicznej

Sprawnie działająca i rozbudowana infrastruktura techniczna pozwala na zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy danego obszaru. Sprawia też, że wzrasta jego atrakcyjność i potencjał inwestycyjny. Niedociągnięcia oraz braki w infrastrukturze technicznej powodują, że ludność zamieszkująca daną jednostkę terytorialną migruje w poszukiwaniu lepszych, bardziej satysfakcjonujących warunków życia. Poprawa jakości przestrzeni publicznych i dostępu do wysokiej jakości infrastruktury technicznej wpływają na jakość życia mieszkańców, jednakże działania te są jednymi z bardziej kosztochłonnych.

Zakres działań:

- Rozbudowa i modernizacja gminnej sieci kanalizacji sanitarnej, w szczególności w miejscowościach nieobjętych dostępem do kanalizacji sanitarnej, w tym wieś Stołeczna.
- Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej oraz infrastruktury towarzyszącej, w tym stacji uzdatniania wody i ujęć wody.
- Kontynuowanie realizacji działań na rzecz poprawy gospodarki ściekowej i efektywnego oczyszczania ścieków.
- Budowa instalacji fotowoltaicznych oraz innych odnawialnych źródeł energii na obiektach użyteczności publicznej.
- Wymiana i modernizacja źródeł ciepła na rozwiązania ograniczające emisje zanieczyszczeń oraz poprawiające efektywność energetyczną.

- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, w tym m.in. budynku przedszkola i obiektów administracyjnych.
- Wdrażanie nowoczesnych materiałów i technologii energii odnawialnej przy realizacji inwestycji publicznych.
- Budowa, rozbudowa miejsc parkingowych, dostosowanych do potrzeb mieszkańców oraz turystów.
- Budowa, rozbudowa sieci ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą, w tym miejsca obsługi rowerzystów.
- Wspieranie rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej i poprawa dostępu do szerokopasmowego Internetu.
- Zapewnienie dostępu do sieci internetowej w obiektach i przestrzeniach użyteczności publicznej.
- Modernizacja, remont i budowa energooszczędnego oświetlenia ulicznego z wykorzystaniem nowoczesnych technologii.
- Rozwój i dostosowanie transportu publicznego do potrzeb mieszkańców, w tym osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.
- Współpraca z gminami ościennymi w zakresie stworzenia międzygminnego transportu publicznego.
- Wspieranie rozwoju transportu ekologicznego.
- Rozwój komunikacji osobistej – Smart City, elektryczne rowery, hulajnogi oraz zwiększenie możliwości przemieszczania się i komunikacji mieszkańców.
- Budowa punktów ładowania pojazdów elektrycznych.
- Utrzymanie bieżące, remonty i modernizacja dróg gminnych.
- Modernizacja i rozbudowa infrastruktury drogowej, ciągów pieszych oraz ciągów pieszo-rowerowych.
- Podjęcie działań na rzecz utworzenia ronda.
- Modernizacja istniejących oraz budowa nowych przystanków autobusowych dostosowanych do potrzeb mieszkańców i rozwoju sieci transportowej.

Kierunek działania 2.3.	Sprawne i systematyczne monitorowanie gospodarki komunalnej

Odpady komunalne to odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach, wobec czego konieczny jest ich monitoring. Jednocześnie

z lokalizacją i utylizacją dzikich wysypisk odbioru odpadów jest istotnym elementem kontroli procesu gospodarki odpadami i może prowadzić do podniesienia efektywności.

Zakres działań:

- Edukacja mieszkańców w zakresie segregacji odpadów poprzez kampanie informacyjne, publikacje , prelekcje w szkołach oraz ośrodkach spotkań mieszkańców.
- Systematyczna kontrola odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych
- Likwidacja oraz monitoring miejsc nielegalnego składowania odpadów, tzw. dzikich wysypisk śmieci.
- Utworzenie i rozwój Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.
- Wspieranie kompostowania bioodpadów oraz działań ograniczających ilość wytwarzanych odpadów.
- Wykorzystanie narzędzi cyfrowych do zgłaszania nieprawidłowości i informowania mieszkańców o zasadach gospodarowania odpadami.
- Monitorowanie poziomu recyklingu oraz efektywności systemu gospodarki odpadami

Sfera				Cel strategiczny
GOSPODARCZA	→	**III CEL STRATEGICZNY**	→	**Rozwijająca się gospodarka i sprawny samorząd**

Rozwój gminy to przede wszystkim zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców i na stałe podnoszenie dostępności szerokiej oferty usług przy jednoczesnym zwiększaniu efektywności obsługi. Podejmowane działania będą służyły rozwojowi energii zielonej oraz wzmacniały znaczenie turystyki, rolnictwa i leśnictwa. Samorząd będzie promował działania i inicjatywy w kierunku m.in. podnoszenia jakości życia i wzmacniania rynków pracy. Celem jest budowanie współpracy pomiędzy Gminą, a obszarami funkcjonalnymi, które wzmacniają potencjał Trzcińska-Zdroju. Dotyczy to w szczególności intensyfikacji i podnoszenia efektywności współpracy z innymi (poza JST) podmiotami aktywnymi w przestrzeni społeczno-ekonomicznej.

Kierunek działania 3.1. Systematyczne wspieranie lokalnych przedsiębiorstw

Współcześnie przedsiębiorczość to proces, którego uczestnikiem jest nie tylko biznes, ale także samorządy i organizacje społeczne (szerzej sektor publiczny i społeczny). Na skuteczne wspieranie przedsiębiorczości wpływają: stosunek władz do działań przedsiębiorczych (w tym także podejście do inwestorów i sposób ich obsługi), styl zarządzania urzędem, konsekwentne wdrażanie celów strategii, stosowanie narzędzi partycypacji i współzarządzania przy kreowaniu kierunków polityki lokalnej, podejście do zamówień publicznych (np. stosowanie klauzul społecznych czy zielonych zamówień publicznych), polityka podatkowa, dostęp do infrastruktury i dostępność komunikacyjna.

Zakres działań:

- Wspieranie mikro i makro przedsiębiorstw.
- Promocja lokalnych przedsiębiorstw, produktów i usług.
- Zagospodarowanie niewykorzystanych terenów i obiektów na cele gospodarcze.
- Wprowadzanie atrakcyjnej polityki podatkowej dla nowych inwestorów i osób rozpoczynających działalność gospodarczą.
- Wspieranie lokalnych twórców, rzemieślników poprzez organizację targów, wystaw, wernisaży i spotkań autorskich.
- Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego dla modernizacji agrobiznesu i rozwoju intensywnej, nowoczesnej produkcji zwierzęcej.

- Tworzenie miejsc handlu, wymiany towarów w miejscach najczęściej odwiedzanych przez mieszkańców oraz turystów.
- Współpraca z instytucjami otoczenia biznesu w zakresie doradztwa i pozyskiwania środków zewnętrznych.
- Prowadzenie działań a rzecz tworzenia warunków do rozwoju sektora nowoczesnych technologii.
- Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości opartej na lokalnych zasobach i turystyce.
- Promocja sprzedaży internetowej lokalnych produktów i usług.

Kierunek działania 3.2. Systematyczna promocja gminy i jej oferty turystycznej

Promocja jest formą komunikowania się z otoczeniem, którego głównym i najważniejszym elementem - zwłaszcza dla gminy - jest odbiorca. Podniesienie wiedzy potencjalnych turystów, w tym mieszkańców sąsiednich województw i powiatów, na temat walorów turystycznych gminy wpływa korzystnie na wzrost jej rozpoznawalności jako zaplecza aktywnej turystyki weekendowej dla mieszkańców gmin ościennych. Wykorzystanie potencjału turystycznego do dalszego rozwoju gminy, w tym w oparciu o zabytki i współpracę w ramach partnerstw lokalnych, jest jednym z kluczowych wyzwań.

Zakres działań:

- Rozwój i bieżąca aktualizacja narzędzi promocji gminy, w tym strony internetowej Urzędu Miejskiego w Trzcińsku-Zdroju i mediów społecznościowych.
- Opracowanie oraz dystrybucja materiałów promocyjnych i informacji turystycznej w formie tradycyjnej i elektronicznej.
- Upowszechnianie informacji o gminie za pomocą środków masowego przekazu.
- Stworzenie aplikacji mobilnej lub interaktywnej mapy atrakcji turystycznych, w tym oznakowanie atrakcji turystycznych.
- Budowa punktów widokowych.
- Kreowanie lokalnego produktu, lokalnej marki turystycznej oraz produktów opartych na walorach przyrodniczych i kulturowych.
- Włączenie branży turystycznej (hotelarstwo, gastronomia, usługi) w promocję gminy.
- Współpraca z przewodnikami oraz historykami promującymi dziedzictwo kulturowe gminy.
- Współpraca z mediami oraz regionalnymi i ponadregionalnymi organizacjami turystycznymi.
- Tworzenie ścieżek przyrodniczych, edukacyjnych, przy wykorzystaniu walorów przyrodniczych regionu.
- Zagospodarowanie terenów nad jeziorami i innymi atrakcyjnymi obszarami na cele turystyczne i rekreacyjne, w tym rozwój infrastruktury kempingowej.

- Utworzenie kąpieliska i zagospodarowanie terenu nad jeziorem w miejscowości Strzeszów.
- Zagospodarowanie terenów nad Jeziorem Miejskim w Trzcińsku Zdroju w celach turystyczno-rekreacyjnych, w tym budowa ścieżki pieszo-rowerowej wokół Jeziora Miejskiego.

Sfera				Cel strategiczny
KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWA	→	**IV CEL STRATEGICZNY**	→	**Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatycznych**

Adaptacja jest procesem przystosowywania się do zmieniających się warunków klimatycznych, w sytuacji, gdy wiemy, że bez względu na wysiłki podejmowane na rzecz łagodzenia zmian klimatu, zjawiska klimatyczne będą dla nas coraz większym zagrożeniem. Poprawa stanu środowiska uzależniona jest od poprawy stanu jego poszczególnych komponentów: powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych i podziemnych, zasobów przyrodniczych. Natomiast na podniesienie komfortu życia mieszkańców gminy składa się kilka czynników, które wzajemnie się uzupełniają, m.in.: poprawa warunków bytowych, poprawa stanu wyposażenia gminy w urządzenia obsługi turystyki, rekreacji i wypoczynku, wzrost atrakcyjności środowiska przyrodniczego i krajobrazowego, ale również poprawa stanu jakości wód, powietrza oraz terenów leśnych. Realizacja wyznaczonych celów, kierunków i zadań adaptacyjnych do zmian klimatycznych i ekologicznych w odniesieniu do konkretnych elementów środowiska, stanowić będzie element wypełniania zadań określonych w polityce ekologicznej państwa i będzie prowadzić do zrównoważonego rozwoju gminy.

Kierunek działania 4.1.	Podnoszenie jakości wód i cieków wodnych oraz jakości wody pitnej i użytkowej

Podnoszenie jakości wód i cieków wodnych wiąże się z ochroną istniejących zasobów wód powierzchniowych płynących i stojących (zbiorniki wodne użytkowane do celów rekreacji i wypoczynku) poprzez eliminację potencjalnych zagrożeń w postaci zrzutu nieoczyszczonych ścieków komunalnych i przemysłowych do wód. W zakresie tego priorytetu realizowane będą zadania z zakresu rozbudowy i modernizacji systemu kanalizacji sanitarnej i deszczowej. W ramach podnoszenia jakości wody pitnej użytkowej realizowane będą zadania mające na celu ochronę wód powierzchniowych. Do zadań tych należy objęcie kanalizacją sanitarną terenów dotąd nieskanalizowanych na terenach wszystkich sołectw i odprowadzenie ścieków do istniejących oczyszczalni komunalnych lub w uzasadnionych przypadkach do przydomowych oczyszczalni ścieków. Całkowite uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w gminie przyczyni się nie tylko do poprawy jakości wód, ale także do kształtowania funkcji wypoczynkowo - turystycznej gminy.

Zakres działań:

- Kontrola sposobu gromadzenia oraz oczyszczania ścieków przez mieszkańców i przedsiębiorców.
- Zapewnianie powszechnego dostępu do wysokiej jakości wody pitnej.
- Wspieranie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach poza aglomeracją[10].
- Podnoszenie jakości gospodarki wodno-kanalizacyjnej, w zakresie ochrony rzek, cieków i zbiorników wodnych.
- Działania na rzecz ograniczania strat wody w sieci wodociągowej.

Kierunek działania 4.2. Systematyczny monitoring wód i ścieków

Monitoring jakości wód to systematyczne pomiary, oceny i prognozy stanu środowiska wodnego. To jedno z ważniejszych zadań gminy. Celem monitoringu jest ustalenie stanu jakościowego wód, a następnie podjęcie decyzji o działaniach na rzecz jej poprawy w razie potrzeby. Jest to podstawa ochrony wód, zwłaszcza ochrony przed zanieczyszczeniem, zarówno zanieczyszczeniem prowadzącym do eutrofizacji, głównie pochodzącym z sektora bytowo-komunalnego i rolnictwa (zanieczyszczenia biogenne), jak i zanieczyszczeniem przemysłowym. Ponieważ ocena stanu wód powierzchniowych wykorzystywana jest do zintegrowanego zarządzania wodami, monitoring wód dotyczy wód powierzchniowych i podziemnych.

Zakres działań:

- Monitorowanie jakości wód, w tym monitoring jakości wód w jeziorach wykorzystywanych rekreacyjnie.
- Kontrola sposobu gromadzenia, wywozu nieczystości płynnych.
- Zwiększenie retencji wodnej w obszarach zurbanizowanych oraz wspieranie działań służących ochronie zasobów wodnych.
- Retencjonowanie wody wraz z powiększaniem zasobów wodnych.
- Budowa, rozbudowa, modernizacja istniejącej kanalizacji sanitarnej.
- Budowa zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących.
- Modernizacja, budowa, rozbudowa oczyszczalni ścieków.

[10] Wspieranie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach poza aglomeracją powinno być realizowane z uwzględnieniem obowiązujących przepisów prawa oraz wymagań środowiskowych. Należy zapewnić prawidłową eksploatację tych instalacji, tak aby nie powodowały zagrożenia dla wód powierzchniowych i podziemnych. Realizacja tego działania powinna uwzględniać lokalne uwarunkowania środowiskowe.

- Czyszczenie i utrzymanie w dobrej kulturze istniejących rowów melioracyjnych i koryt rzek przepływających przez Gminę Trzcińsko-Zdrój.

Kierunek działania 4.3.	Edukacja społeczności lokalnej w zakresie ekologii

Edukacja ekologiczna (element edukacji środowiskowej) to koncepcja kształcenia i wychowywania społeczeństwa w duchu poszanowania środowiska przyrodniczego zgodnie z hasłem ‘myśleć globalnie – działać lokalnie’. Definiowana jest także jako psychologiczno-pedagogiczny proces oddziaływania na człowieka w celu kształtowania jego świadomości ekologicznej.

Zakres działań:

- Edukacja ekologiczna w placówkach oświatowych, we współpracy z nauczycielami oraz organizacjami pozarządowymi.
- Organizacja wydarzeń, spotkań rodzinnych promujących zachowania ekologiczne.
- Promocja informacji na temat dobrych praktyk związanych z dbaniem o środowisko na stronie internetowej Gminy oraz w mediach społecznościowych.

Kierunek działania 4.4.	Wdrażanie systemów zapewniających dostęp do odnawialnych źródeł energii (OZE)

Zielona energia ze względu na rosnące ceny prądu i postulaty ekologów, jest coraz bardziej pożądana. Wynika to z niższych kosztów produkcji ekoenergii i tego, że wywiera mniejszy wpływ na środowisko. Odnawialne źródła energii, to takie, które w mniejszym stopniu szkodzą środowisku naturalnemu, a ich zasoby nie wyczerpują się w szybkim tempie. Korzystanie z OZE ma wiele zalet, dlatego państwa próbują podnieść ich udział w krajowej produkcji energii elektrycznej. Do odnawialnych źródeł energii można zaliczyć: słońce, wodę, wiatr, energię geotermalną, biopaliwa. Rozwój energetyki odnawialnej jest jednym z istotnych celów strategii rozwoju Gminy Trzcińsko-Zdrój. Energia odnawialna może stanowić istotny udział w rozwoju gospodarczym gminy. Gospodarka energetyczna nie może bazować na wykorzystaniu jednego źródła energii, konieczne jest zróżnicowanie. Możliwość efektywnego wykorzystania energii odnawialnych zależy w znacznie większym stopniu od zastosowanych metod przetwarzania energii, zastosowanych technik i poziomu technologii. To właśnie nowoczesne technologie i ich zastosowanie mają znaczący wpływ na rozwój regionu. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii przyczyni się do zmniejszenia bezrobocia, spowoduje aktywizację obszarów mniej rozwiniętych gospodarczo, a dodatkowo pozwoli na zachowanie walorów przyrodniczych gminy i wpłynie również pozytywnie na efekt ekologiczny.

Zakres działań:

- Prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych zwiększających świadomość społeczności lokalnej w zakresie korzyści środowiskowych, społecznych i ekonomicznych wynikających z wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

- Wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii na terenie gminy Trzcińsko-Zdrój, w tym instalacji fotowoltaicznych, pomp ciepła, magazynów energii oraz innych rozwiązań wykorzystujących energię ze źródeł odnawialnych (w tym m.in. biomasy) .
- Rozwój instalacji OZE na obiektach użyteczności publicznej i innych nieruchomościach będących własnością gminy.
- Tworzenie warunków do budowy biogazowni, farm fotowoltaicznych i wiatrowych.
- Wspieranie działalności i dalszego rozwoju Spółdzielni Energetycznej Trzcińsko-Zdrój jako narzędzia zwiększania lokalnej samowystarczalności energetycznej.
- Wsparcie administracyjne potencjalnych inwestorów ukierunkowanych na budowę farm wiatrowych, farm fotowoltaicznych oraz biogazowni.
- Rozwój wielkoskalowych, systemowych magazynów energii elektrycznej.
- Poszukiwanie inwestorów i terenów w zakresie lokalizacji nowych inwestycji.
- Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację projektów związanych z transformacją energetyczną oraz zwiększaniem efektywności energetycznej.

Kierunek działania 4.5.	Kontrola oraz dbałość o istniejące walory przyrodnicze gminy Trzcińsko-Zdrój

Poprzez kontrolę i dbałość o istniejące walory przyrodnicze powinna nastąpić poprawa jakości konkretnego elementu środowiska lub powinien zostać utrzymany obecny zadowalający jego stan. Wyznaczono główne zadania służące do osiągnięcia poszczególnych celów ekologicznych oraz konkretne zadania ekologiczne w ramach wyznaczonego kierunku, mają one charakter ciągły i powinny być realizowane, aż do osiągnięcia założonego celu.

Zakres działań:

- Dbałość o ochronę różnorodności biologicznej.
- Monitoring stanu środowiska, w szczególności czystości wód powierzchniowych, obszarów cennych przyrodniczo.
- Utrzymanie czystości i porządku na terenach objętych szczególną ochroną przyrodniczą.
- Wzmocnienie ochrony przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury.
- Realizacja działań adaptacyjnych ograniczających skutki zmian klimatu na terenach zurbanizowanych.
- Zagospodarowanie terenów zielonych, nowe nasadzenia.
- Podejmowanie działań w zakresie ochrony przeciwpożarowej terenów chronionych Gminy Trzcińsko-Zdrój.
- Ochrona siedlisk i gatunków oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego i jego zasobów.

7. Oczekiwane rezultaty planowanych działań

Strategia rozwoju gminy określa m.in. oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia.

Jako oczekiwane rezultaty wskazuje się:

- Wzrost liczby mieszkańców, w tym ograniczenie odpływu głównie młodzieży z obszaru gminy.
- Zwiększenie kompetencji oraz kwalifikacji młodzieży, jak i podnoszenie jakości kształcenia w szkołach.
- Zmniejszenie się problemu ubóstwa, w tym aktywizacja osób trwale bezrobotnych.
- Zwiększenie znaczenia małych i średnich przedsiębiorstw na terenie gminy, w tym poszerzenie potencjału inwestycyjnego.
- Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych, w tym zwiększanie kompetencji zawodowych mieszkańców gminy.
- Wzrost zdolności inwestycyjnej gminy, w tym poprawa sytuacji finansowej gminy.
- Zwiększenie znaczenia planowania przestrzennego w gminie, prowadzące do zapobiegania niekontrolowanemu gospodarowaniu przestrzenią oraz pozytywne kreowanie ładu przestrzennego.
- Zwiększenie dostępności komunikacji publicznej, poprzez rozwój transportu publicznego, z wykorzystaniem ekologicznych oraz bezpiecznych rozwiązań dla osób starszych oraz z niepełnosprawnościami.
- Poprawa jakości infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, w szczególności w sołectwach objętych marginalizacją.
- Zwiększenie możliwości osiedlania się mieszkańców, w szczególności ludzi młodych z obszaru gminy oraz społeczności napływowej.

W poniżej tabeli zaprezentowano natomiast wskaźniki, które pozwolą na monitorowanie wdrażania zaplanowanych działań, a tym samym osiągnięcie oczekiwanych rezultatów.

Cel strategiczny	Kierunek działania	Wskaźnik	Wartość bazowa (2024 r.)	Oczekiwana tendencja do 2037 r.	Źródło danych
I CEL STRATEGICZNY Podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez wzmacnianie solidarności społecznej i efektywne zarządzanie kapitałem ludzkim	Kierunek działania 1.1. Włączenie społeczne i zapewnienie szans rozwojowych wszystkim mieszkańcom gminy	Udział osób, będących członkami kół, klubów lub sekcji seniora i Uniwersytetów Trzeciego Wieku w ogólnej liczbie ludności w wieku 60 lat i więcej	0,7%	wzrost	BDL GUS
		Stworzenie Pracowni terapii i rozwoju	-	1	Urząd Miejski w Trzcińsku-Zdroju
		Utworzenie Centrum Aktywnego Seniora	-	1	Urząd Miejski w Trzcińsku-Zdroju
	Kierunek działania 1.2. Rozwój i tworzenie kapitału społecznego	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 ludności	6,91	wzrost	BDL GUS
	Kierunek działania 1.3. Poprawa jakości i dostępu do rekreacji i spędzania czasu wolnego dla mieszkańców	Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	215	wzrost	BDL GUS
		Uczestnicy imprez organizowanych przez centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice	6980	wzrost	BDL GUS
		Modernizacja Izby Pamięci	-	1	Urząd Miejski w Trzcińsku-Zdroju
	Kierunek działania 1.4. Poprawa bezpieczeństwa oraz działania profilaktyczne w edukacji zdrowotnej	Liczba przeprowadzonych działań z zakresu profilaktyki uzależnień oraz zdrowia psychicznego	-	12[11]	Urząd Miejski w Trzcińsku-Zdroju
		Organizacja badań profilaktycznych	-	12[12]	Urząd Miejski w Trzcińsku-Zdroju
		Liczba kamer monitoringu miejskiego	38	wzrost	Urząd Miejski w Trzcińsku-Zdroju
	Kierunek działania 1.5. Wdrażanie rozwiązań dla	Frekwencja wyborcza wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast	55,73%	wzrost	Urząd Miejski w Trzcińsku-Zdroju

[11] Zakłada się minimum jedno działanie na rok, w tracie obowiązywania strategii, a więc od roku 2026 r. do 2037 r.
[12] Jw.

Cel strategiczny	Kierunek działania	Wskaźnik	Wartość bazowa (2024 r.)	Oczekiwana tendencja do 2037 r.	Źródło danych
	wzmocnienia postawy obywatelskiej	Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych w szkołach dotyczących wzmacniania tożsamości lokalnej	-	12[13]	Urząd Miejski w Trzcińsku-Zdroju
	Kierunek działania 1.6. Poprawa i rozwój infrastruktury oraz zwiększenie dostępności i różnorodności usług kulturalnych	Rewitalizacja Amfiteatru w Trzcińsku-Zdroju	-	1	Urząd Miejski w Trzcińsku-Zdroju
		Zwiedzający muzea i oddziały na 1000 ludności	229,2	wzrost	BDL GUS
		Liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w sekcji R dział 90 PKD na 1000 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (PKD: sekcja R działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją dział 90 Działalność twórcza związana z kulturą i rozrywką	1,9	wzrost	BDL GUS
	Kierunek działania 1.7. Podnoszenie jakości usług edukacyjnych poprzez rozwój bazy szkolnej oraz wzrost kompetencji uczniów	Budowa żłobka	-	1	Urząd Miejski w Trzcińsku-Zdroju
		Budowa kompleksu szkolno-przedszkolnego w Trzcińsku-Zdroju	-	1	Urząd Miejski w Trzcińsku-Zdroju
		Zmiana sposobu zagospodarowania budynku szkoły w miejscowości Stołeczna.	-	1	Urząd Miejski w Trzcińsku-Zdroju
		Liczba zorganizowanych szkoleń, warsztatów i zajęć rozwijających kompetencje dla dzieci i młodzieży	-	12[14]	Urząd Miejski w Trzcińsku-Zdroju
	Kierunek działania 1.8. Poprawa jakości integracji społecznej oraz komunikacji międzypokoleniowej	Liczba przeprowadzonych działań integrujących społeczność lokalną	-	12[15]	Urząd Miejski w Trzcińsku-Zdroju

[13] Jw.
[14] Zakłada się minimum jedno działanie na rok, w tracie obowiązywania strategii, a więc od roku 2026 r. do 2037 r.
[15] Zakłada się minimum jedno działanie na rok, w tracie obowiązywania strategii, a więc od roku 2026 r. do 2037 r.

Cel strategiczny	Kierunek działania	Wskaźnik	Wartość bazowa (2024 r.)	Oczekiwana tendencja do 2037 r.	Źródło danych
II CEL STRATEGICZNY Wykorzystanie zasobów i potencjałów gminy w rozwoju przestrzennym	Kierunek działania 2.1. Racjonalne kształtowanie przestrzeni	Uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Trzcińsko-Zdrój na lata 2026-2037.	-	1	Urząd Miejski w Trzcińsku-Zdroju
		Uchwalenie Planu Ogólnego	-	1	Urząd Miejski w Trzcińsku-Zdroju
	Kierunek działania 2.2. Rozwój i podnoszenie jakości infrastruktury technicznej oraz budynków użyteczności publicznej	Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	65,6	wzrost	BDL GUS
		Drogi dla rowerów na 100 km^2	5,98 km	wzrost	BDL GUS
		Drogi gminne o nawierzchni twardej	6,5 km	wzrost	BDL GUS
	Kierunek działania 2.3. Sprawne i systematyczne monitorowanie gospodarki komunalnej	Utworzenie stałego punktu PSZOK	-	1	Urząd Miejski w Trzcińsku-Zdroju
		Odpady zebrane selektywnie z gospodarstw domowych w relacji do ogółu odpadów z gospodarstw domowych	31,2	wzrost	BDL GUS
		Odpady zebrane w ciągu roku ogółem z gospodarstw domowych	1554,71	spadek	BDL GUS
III CEL STRATEGICZNY Rozwijająca się gospodarka i sprawny samorząd	Kierunek działania 3.1. Systematyczne wspieranie lokalnych przedsiębiorstw	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności	817	wzrost	BDL GUS
	Kierunek działania 3.2. Systematyczna promocja gminy i jej oferty turystycznej	Liczba przeprowadzonych działań promujących ofertę turystyczną i wzmacniających rozpoznawalność gminy	-	12[16]	Urząd Miejski w Trzcińsku-Zdroju
		Zagospodarowanie terenów nad Jeziorem Miejskim	-	1	Urząd Miejski w Trzcińsku-Zdroju
IV CEL STRATEGICZNY Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatycznych	Kierunek działania 4.1. Podnoszenie jakości wód i cieków wodnych oraz jakości wody pitnej i użytkowej	Zużycie wody z wodociągów na 1 korzystającego [m^3]	41,9	spadek	BDL GUS
		Sieć rozdzielcza na 100 km^2 kanalizacyjna	20,8	wzrost	BDL GUS

[16] Zakłada się minimum jedno działanie na rok, w tracie obowiązywania strategii, a więc od roku 2026 r. do 2037 r.

Cel strategiczny	Kierunek działania	Wskaźnik	Wartość bazowa (2024 r.)	Oczekiwana tendencja do 2037 r.	Źródło danych
	Kierunek działania 4.2. Systematyczny monitoring wód i ścieków	Ścieki oczyszczane odprowadzone	598,0 dam^3	wzrost	BDL GUS
		Liczba przydomowych oczyszczalni	80	wzrost	BDL GUS
	Kierunek działania 4.3. Edukacja społeczności lokalnej w zakresie ekologii	Liczba przeprowadzonych działań z zakresu edukacji ekologicznej	-	12[17]	Urząd Miejski w Trzcińsku-Zdroju
	Kierunek działania 4.4. Wdrażanie systemów zapewniających dostęp do odnawialnych źródeł energii (OZE)	Liczba obiektów użyteczności publicznej wykorzysujących odnawialne źródła energii	-	Prosimy o określenie	Urząd Miejski w Trzcińsku-Zdroju
	Kierunek działania 4.5. Kontrola oraz dbałość o istniejące walory przyrodnicze gminy Trzcińsko-Zdrój	Udział powierzchni terenów zieleni w powierzchni ogółem	0,13[18]	wzrost	BDL GUS

[17] Zakłada się minimum jedno działanie na rok, w tracie obowiązywania strategii, a więc od roku 2026 r. do 2037 r.
[18] Dane za 2023 r.

8. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

W odniesieniu do zidentyfikowanych uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych oraz wniosków wynikających z diagnozy strategicznej Gminy Trzcińsko-Zdrój opracowano model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy. Analiza objęła kluczowe obszary jej funkcjonowania, w tym strukturę sieci osadniczej, układ komunikacyjny, systemy infrastruktury technicznej i społecznej, zasoby środowiska przyrodniczego oraz obszary wymagające ochrony i przekształceń. W procesie opracowania modelu uwzględniono cele strategiczne gminy w wymiarze społecznym, przestrzennym, gospodarczym oraz klimatyczno-środowiskowym, które wyznaczają kierunki jej dalszego rozwoju.

Na podstawie przeprowadzonych analiz zidentyfikowano potrzeby oraz potencjał rozwojowy gminy, co umożliwiło określenie głównych kierunków polityki przestrzennej oraz opracowanie modelu funkcjonalno-przestrzennego jako narzędzia wspierającego realizację strategii rozwoju. Model ten przedstawia docelową wizję zagospodarowania przestrzennego, uwzględniającą racjonalne wykorzystanie zasobów, rozwój infrastruktury oraz poprawę dostępności usług publicznych, przy jednoczesnym zachowaniu walorów środowiskowych i kulturowych.

Jako nadrzędny kierunek rozwoju Gminy Trzcińsko-Zdrój przyjmuje się dążenie do podnoszenia jakości życia mieszkańców poprzez wzmacnianie solidarności społecznej oraz efektywne zarządzanie kapitałem ludzkim, racjonalne wykorzystanie zasobów i potencjałów w kształtowaniu przestrzeni, wspieranie rozwoju lokalnej gospodarki i sprawnego funkcjonowania samorządu, a także ochronę środowiska i adaptację do zmian klimatycznych. Realizacja tych celów odbywać się będzie poprzez zintegrowane działania w sferze społecznej, przestrzennej, gospodarczej oraz klimatyczno-środowiskowej.

Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Gmina Trzcińsko-Zdrój, jako gmina miejsko-wiejska położona w południowo-zachodniej części województwa zachodniopomorskiego, charakteryzuje się wyraźnie ukształtowaną, hierarchiczną strukturą osadniczą. Kluczową rolę w tym układzie pełni miasto Trzcińsko-Zdrój, będące ośrodkiem administracyjnym, usługowym i społecznym, w którym koncentrują się podstawowe funkcje publiczne oraz aktywność gospodarcza. Miasto stanowi centrum obsługi mieszkańców całej gminy oraz główny węzeł lokalnych powiązań funkcjonalno-przestrzennych. Uzupełnieniem tej struktury jest system jednostek wiejskich, pełniących przede wszystkim funkcje mieszkaniowe i rolnicze, pozostających w bezpośrednich relacjach z ośrodkiem miejskim.

Istotnym elementem zagospodarowania przestrzennego gminy są tereny wielofunkcyjnej zabudowy mieszkaniowej, w której skład wchodzą obszary zabudowy wielorodzinnej, jednorodzinnej oraz

zagrodowej, obszary te mimo zróżnicowania form i lokalizacji – tworzą spójny system osadniczy odpowiadający na potrzeby mieszkaniowe mieszkańców.

Na terenie gminy przeważa zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zabudowa zagrodowa. Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna w gminie koncentruje się w szczególności w sferze miejskiej oraz na wsiach wokół głównych dróg, jak i Jeziora Strzeszowskiego. Zabudowa wielorodzinna, to przede wszystkim zabudowa Starego Miasta i terenów wokół oraz miejsca popegeerowskiej zabudowy wielorodzinnej. Zabudowa zagrodowa koncentruje się natomiast na terenach wiejskich, gdzie pozostaje powiązana z funkcją rolniczą i współtworzy tradycyjny krajobraz kulturowy gminy.

Uzupełnieniem struktury osadniczej są tereny usługowe, obejmujące zarówno usługi publiczne, jak i komercyjne, w tym obiekty oświaty, kultu religijnego, sportu i rekreacji, zapewniające mieszkańcom dostęp do podstawowej infrastruktury społecznej. W strukturze funkcjonalnej gminy występują również tereny działalności gospodarczej oraz górniczej.

Całość układu osadniczego ma charakter koncentryczny, z wyraźną dominacją ośrodka miejskiego oraz systemem powiązanych z nim jednostek wiejskich, co sprzyja zachowaniu spójności przestrzennej oraz efektywnemu funkcjonowaniu gminy.

Zgodnie z ustaleniami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego obszar gminy został zakwalifikowany jako obszar funkcjonalny Strefy Włączenia (OF), znajduje się w strefie przygranicznej, a także został wskazany jako strefa dalszego oddziaływania dla ośrodka SOM. Ponadto gmina należy do obszaru OKK4 „Cedyńsko-Moryński”, co wskazuje na jej powiązania funkcjonalno-przestrzenne w skali ponadlokalnej oraz kierunki polityki rozwoju określone na poziomie regionalnym.

Gmina planuje rozwój przestrzenny w sposób uporządkowany i zrównoważony, oparty na koncentracji zabudowy oraz efektywnym wykorzystaniu istniejących terenów zurbanizowanych. Zakłada się w pierwszej kolejności uzupełnianie i dogęszczanie istniejącej zabudowy, przy jednoczesnym ograniczaniu rozpraszania zabudowy na terenach otwartych i niezabudowanych. Ponadto gmina dąży do zapobiegania zjawisku chaotycznego rozprzestrzeniania się zabudowy mieszkaniowej na terenach wiejskich i rekreacyjnych oraz tworzy rezerwy terenowe dla przyszłych inwestycji komercyjnych.

Rozwój osadnictwa planowany jest przede wszystkim w miejscowościach posiadających wykształcone funkcje usługowe, w szczególności w Góralicach, Stołecznej, Piasecznie i Gogolicach. Gmina planuje również kształtowanie spójnego i funkcjonalnego śródmieścia, obejmującego teren Starego Miasta – w obrębie murów wraz z przyległymi terenami, obszar przy ul. Cmentarnej (pomiędzy ul. Spokojną a Aleją Wolności) oraz obszar zabudowy przy ul. Dworcowej.

Gmina zakłada rozwój funkcji turystycznych i rekreacyjnych, zwłaszcza w rejonie Jeziora Miejskiego i Strzeszowskiego oraz w miejscowościach Strzeszów, Dobropole i Tchórzno, czy w miejscu nieczynnego cmentarza w Chełmie Dolnym. Planowane jest także podnoszenie jakości przestrzeni publicznych oraz zapewnienie ich dostępności dla wszystkich użytkowników.

Tabela 6. Układ hierarchiczny systemu osadniczego Gminy Trzcińsko-Zdrój

Ranga miejscowości	Miejscowość	Wiodące funkcje miejscowości
Ośrodek główny	Trzcińsko-Zdrój	administracyjna, usługowa, edukacyjna, kulturalna, rekreacyjna, społeczna, mieszkaniowa, gospodarcza
Ośrodki podstawowe	Góralice	usługowa, społeczna, rekreacyjna, mieszkaniowa, rolnicza
	Gogolice	mieszkaniowa, społeczna, rolnicza, rekreacyjna
	Piaseczno	mieszkaniowa, społeczna, rolnicza, rekreacyjna
	Stołeczna	usługowa, społeczna, rekreacyjna, mieszkaniowa, rolnicza
Ośrodki elementarne	Antoniewice	rolnicza, mieszkaniowa
	Babin	rolnicza, mieszkaniowa
	Chełm Górny	rolnicza, mieszkaniowa, rekreacyjna, górnicza
	Chełm Dolny	rolnicza, mieszkaniowa, rekreacyjna, społeczna, górnicza
	Cieplikowo	rolnicza, mieszkaniowa
	Czyste	rolnicza, mieszkaniowa
	Dobropole	rolnicza, mieszkaniowa, rekreacyjna
	Drzesz	rolnicza, mieszkaniowa
	Górczyn	rolnicza, mieszkaniowa, rekreacyjna
	Klasztorne	mieszkaniowa, społeczna, rolnicza, rekreacyjna
	Ostrzewka	mieszkaniowa, rolnicza, gospodarcza
	Rosnowo	mieszkaniowa, społeczna, rolnicza, rekreacyjna
	Rosnówko	rolnicza, mieszkaniowa
	Smuga	rolnicza, mieszkaniowa

Ranga miejscowości	Miejscowość	Wiodące funkcje miejscowości
	Strzeszów	mieszkaniowa, społeczna, rolnicza, rekreacyjna
	Szarpatki	rolnicza, mieszkaniowa
	Tchórzno	mieszkaniowa, społeczna, rolnicza, rekreacyjna
	Wesoła	mieszkaniowa, rolnicza

Opracowanie własne

Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych

System transportowy gminy Trzcińsko-Zdrój stanowi podstawowy element jej struktury funkcjonalno-przestrzennej, zapewniając powiązania wewnętrzne oraz dostępność w relacjach ponadlokalnych. Układ komunikacyjny opiera się głównie na sieci drogowej, uzupełnianej przez transport zbiorowy oraz infrastrukturę rowerową.

Transport drogowy i kolejowy

Podstawę układu komunikacyjnego stanowi droga krajowa nr 26 (relacji granica państwa – Myślibórz), pełniąca funkcję głównego korytarza transportowego o znaczeniu ponadlokalnym. Uzupełnienie stanowi sieć dróg powiatowych, zapewniających powiązania pomiędzy miejscowościami gminy oraz z gminami sąsiednimi, a także drogi gminne obsługujące ruch lokalny. Układ ten tworzy spójny system komunikacyjny, stanowiący szkielet rozwoju przestrzennego gminy.

Na terenie gminy nie funkcjonuje transport kolejowy. Najbliższy dostęp do infrastruktury kolejowej zapewnia stacja w gminie Chojna, zlokalizowana na linii kolejowej nr 273 relacji Wrocław Główny – Szczecin Główny, co umożliwia mieszkańcom korzystanie z połączeń regionalnych i ponadregionalnych.

Transport zbiorowy

Na obszarze gminy funkcjonuje publiczny transport zbiorowy, zapewniający podstawową obsługę komunikacyjną mieszkańców oraz powiązania z ośrodkami zewnętrznymi. System ten odgrywa istotną rolę w zapewnieniu dostępności usług publicznych oraz przeciwdziałaniu wykluczeniu transportowemu.

Na terenie Gminy usługi w zakresie transportu świadczy 1 podmiot prywatny, poprzez przewóz mieszkańców autobusami na dwóch trasach:

- trasa nr 1 obejmuje miejscowości: Dobropole, Wesoła, Stołeczna, Piaseczno, Babin, Klasztorne, Trzcińsko-Zdrój, Strzeszów, Tchórzno, Czyste, Góralice,
- trasa nr 2 obejmuje: Drzesz, Trzcińsko-Zdrój, Rosnowo, Rosnówko, Górczyn, Smuga, Chełm Górny, Chełm Dolny, Gogolice, Góralice.

Trasy rowerowe

Istotnym elementem systemu transportowego są trasy rowerowe, pełniące funkcje zarówno komunikacyjne, jak i rekreacyjno-turystyczne. Przez teren gminy przebiega trasa Trzcińsko-Zdrój – Siekierki, stanowiąca fragment Trasy Pojezierzy Zachodnich, odcinek Trzcińsko-Zdrój – Strzeszów, będący częścią trasy BLUE-VELO, a także trasa Trzcińsko-Zdrój – Myślibórz. Istotnym elementem układu jest również powiązanie rowerowe od Góralic w kierunku Dobropola i dalej Pniowa. Układ ten wzmacnia dostępność przestrzenną gminy oraz sprzyja rozwojowi turystyki aktywnej.

Gmina planuje dalszy rozwój systemu komunikacyjnego w celu poprawy dostępności przestrzennej oraz bezpieczeństwa użytkowników. Zakłada się modernizację i rozbudowę sieci dróg gminnych oraz poprawę powiązań komunikacyjnych z ośrodkami zewnętrznymi.

Planowane jest rozwijanie transportu zbiorowego oraz dostosowanie infrastruktury przystankowej do potrzeb mieszkańców. Gmina dąży również do rozwoju infrastruktury pieszej i rowerowej, w tym budowy ścieżek rowerowych, ciągów pieszych oraz tras o charakterze rekreacyjnym i edukacyjnym.

Zakłada się zwiększenie liczby miejsc parkingowych oraz poprawę organizacji ruchu w celu podniesienia funkcjonalności i bezpieczeństwa przestrzeni publicznych.

Główne elementy infrastruktury społecznej

Administracja publiczna

Siedzibą władz Gminy Trzcińsko-Zdrój jest miasto Trzcińsko-Zdrój, które pełni funkcję głównego ośrodka administracyjnego i usługowego gminy. Jednocześnie istotną rolę w systemie zarządzania lokalnego odgrywają sołectwa, realizujące zadania samorządowe na poziomie lokalnym oraz odpowiadające na bieżące potrzeby mieszkańców w ramach społeczności wiejskich.

Edukacja i kultura

Na terenie gminy Trzcińsko-Zdrój funkcjonuje podstawowa sieć placówek oświatowych, zapewniająca mieszkańcom dostęp do edukacji na poziomie przedszkolnym i szkolnym. W jej skład wchodzą: Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Trzcińsku-Zdroju, Szkoła Podstawowa im. Marka Kotańskiego w Góralicach oraz Przedszkole Miejskie „Leśne Skrzaty” w Trzcińsku-Zdroju. Dodatkowo oddział przedszkolny, funkcjonujący przy szkole w Góralicach uzupełnia ofertę edukacyjną na obszarach wiejskich.

Istotną rolę w zakresie życia kulturalnego odgrywa Biblioteka i Centrum Kultury w Trzcińsku-Zdroju, będąca głównym ośrodkiem działalności kulturalnej i społecznej, organizującym liczne wydarzenia o zasięgu lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym. W ramach jej struktury funkcjonuje sieć

biblioteczna obejmująca bibliotekę główną w Trzcińsku-Zdroju (z oddziałem dla dorosłych i dzieci) oraz filie biblioteczne w Góralicach i Stołecznej.

W gminie Trzcińsko-Zdrój funkcjonuje 10 Świetlic Wiejskich, w miejscowościach: Strzeszów, Rosnowo, Gogolice, Góralice, Stołeczna, Piaseczno, Klasztorne, Dobropole, Tchórzno, Chełm Górny oraz 6 Kół Gospodyń Wiejskich, w miejscowościach: Rosnowo, Klasztorne, Strzeszów, Dobropole, Góralice i Trzcińsko-Zdrój.

Gmina planuje dalszy rozwój infrastruktury edukacyjnej w celu zapewnienia wysokiej jakości kształcenia oraz poprawy dostępności usług oświatowych na terenie gminy. Zakłada się rozbudowę i modernizację istniejącej bazy edukacyjnej oraz dostosowanie jej do współczesnych standardów dydaktycznych i demograficznych.

Planowana jest budowa żłobka oraz kompleksu szkolno-przedszkolnego w Trzcińsku-Zdroju. Gmina dąży do zapewnienia równomiernego dostępu do edukacji zarówno w części miejskiej, jak i na obszarach wiejskich, z uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży oraz warunków lokalnych.

Dziedzictwo kulturowe oraz ochrona konserwatorska

Gmina Trzcińsko-Zdrój charakteryzuje się wysokimi walorami dziedzictwa kulturowego, wynikającymi z zachowanego historycznego układu urbanistycznego miasta oraz licznych obiektów i zespołów zabytkowych zlokalizowanych zarówno w ośrodku miejskim, jak i w jednostkach wiejskich. Na jej obszarze występują wsie o średniowiecznym rodowodzie, z czytelnym historycznym układem przestrzennym, co świadczy o dużej wartości kulturowej i krajobrazowej całej gminy.

W rejestrze zabytków ujętych jest kilkadziesiąt obiektów i zespołów, obejmujących m.in. historyczne układy urbanistyczne, obiekty sakralne, zespoły pałacowo-parkowe, obiekty użyteczności publicznej oraz elementy dawnej infrastruktury. Ochroną konserwatorską objęte są również cmentarze, zespoły zieleni komponowanej oraz wybrane obiekty gospodarcze i folwarczne.

Na terenie gminy nie występują dobra kultury współczesnej ani obszary pomników zagłady objęte formami ochrony.

Gmina planuje prowadzenie polityki przestrzennej z poszanowaniem dziedzictwa kulturowego oraz lokalnej tożsamości przestrzennej. Zakłada się, że nowa zabudowa będzie kształtowana w nawiązaniu do lokalnych tradycji architektonicznych oraz historycznych układów przestrzennych. Planowane jest utrzymanie oraz poprawa stanu technicznego i estetycznego obiektów o wartościach kulturowych, w tym zespołów pałacowo-parkowych, zabudowy historycznej oraz układów ruralistycznych. Gmina dąży do ochrony detalu architektonicznego, form dachów oraz charakterystycznych elementów zabudowy.

Zakłada się również podnoszenie jakości przestrzeni publicznych poprzez eliminowanie elementów dysharmonizujących oraz wprowadzanie uporządkowanej zieleni i małej architektury. Dziedzictwo kulturowe będzie wykorzystywane jako istotny element rozwoju społecznego i turystycznego gminy.

Infrastruktura rekreacyjno-sportowa

Na terenie gminy Trzcińsko-Zdrój funkcjonuje zróżnicowana infrastruktura rekreacyjno-sportowa, zapewniająca mieszkańcom dostęp do aktywności fizycznej oraz sprzyjająca integracji społecznej. Kluczowym obiektem jest hala widowiskowo-sportowa, pełniąca funkcje edukacyjne, treningowe i rekreacyjne, wyposażona m.in. w siłownię oraz zaplecze umożliwiające organizację wydarzeń sportowych i społecznych.

Istotnym elementem bazy sportowej są także boiska sportowe, w tym kompleksy typu „Orlik" zlokalizowane w Trzcińsku-Zdroju i Góralicach, a także stadion miejski oraz boiska w miejscowościach Piaseczno i Góralice, wykorzystywane przez lokalne kluby sportowe. Infrastruktura ta umożliwia prowadzenie zajęć szkolnych, treningów oraz organizację rozgrywek sportowych.

Uzupełnieniem oferty są obiekty rekreacyjne, w tym letnia przystań nad Jeziorem Miejskim w Trzcińsku-Zdroju z wypożyczalnią rowerów wodnych i łódek oraz kąpielisko na Jeziorze Strzeszowskim, które stanowią ważne miejsca wypoczynku i rekreacji wodnej. Ponadto na terenie gminy funkcjonują ogólnodostępne place zabaw (łącznie 16) oraz siłownie zewnętrzne zlokalizowane zarówno w mieście, jak i w jednostkach wiejskich. Ich rozmieszczenie zapewnia dostępność infrastruktury rekreacyjnej dla mieszkańców całej gminy, wspierając aktywny tryb życia oraz rozwój funkcji rekreacyjnych. Istotnym uzupełnieniem oferty turystyczno-rekreacyjnej jest również baza noclegowa funkcjonująca na terenie gminy, obejmująca m.in. całoroczne obiekty, takie jak Agroturystyka „Bylinka" oraz pokoje gościnne Bistro-Bar „Zdrojowa", co sprzyja rozwojowi funkcji turystycznej oraz wydłużeniu pobytów odwiedzających.

Gmina planuje dalszy rozwój infrastruktury sportowej, obejmujący modernizację istniejących obiektów oraz tworzenie nowych przestrzeni umożliwiających aktywność fizyczną mieszkańców. Zakłada się podnoszenie standardu technicznego i funkcjonalnego bazy sportowej oraz jej dostosowanie do potrzeb różnych grup użytkowników.

Planowane jest równomierne rozwijanie infrastruktury sportowej na terenie całej gminy, w tym w jednostkach wiejskich, co przyczyni się do zwiększenia dostępności usług sportowych oraz aktywizacji mieszkańców.

Gmina planuje rozwój infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej w oparciu o istniejące walory przyrodnicze i krajobrazowe. Kluczowym kierunkiem jest zagospodarowanie terenów nad jeziorami,

w szczególności Jeziora Miejskiego oraz Jeziora Strzeszowskiego, poprzez rozwój funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych, tworzenie kąpielisk oraz infrastruktury towarzyszącej.

Zakłada się rozwój ścieżek rekreacyjnych i turystycznych oraz tworzenie przestrzeni sprzyjających wypoczynkowi i aktywności na świeżym powietrzu. Gmina planuje również poprawę jakości przestrzeni publicznych poprzez ich zagospodarowanie, doposażenie oraz rozwój terenów zielonych.

Ochrona zdrowia

Na terenie gminy Trzcińsko-Zdrój funkcjonuje podstawowa infrastruktura ochrony zdrowia, zapewniająca mieszkańcom dostęp do usług medycznych w zakresie opieki podstawowej oraz specjalistycznej. Usługi te realizowane są przez podmioty niepubliczne, obejmujące gabinety lekarskie podstawowej opieki zdrowotnej, praktyki medycyny rodzinnej oraz placówki świadczące usługi fizjoterapeutyczne.

System ochrony zdrowia w gminie opiera się na działalności lokalnych podmiotów medycznych, które zapewniają bieżącą opiekę zdrowotną mieszkańcom, przy czym dostęp do bardziej zaawansowanych świadczeń specjalistycznych realizowany jest w ośrodkach zlokalizowanych poza obszarem gminy.

Pomoc społeczna

Zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Trzcińsko-Zdrój realizowane są przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzcińsku-Zdroju, stanowiący jednostkę organizacyjną gminy. Ośrodek odpowiada za wdrażanie działań wspierających mieszkańców znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, zapewniając pomoc w zakresie świadczeń socjalnych oraz realizując zadania wynikające z polityki społecznej na poziomie lokalnym. Istotnym elementem systemu wsparcia społecznego na terenie gminy jest również funkcjonujący w Trzcińsku-Zdroju dom dziecka, który zapewnia całodobową opiekę i wychowanie dzieciom pozbawionym właściwej opieki rodzicielskiej, uzupełniając lokalną infrastrukturę pomocy społecznej.

Gmina planuje rozwój infrastruktury społecznej ukierunkowanej na wsparcie mieszkańców oraz wzmacnianie integracji społecznej. Zakłada się tworzenie centrów usług społecznych oraz miejsc aktywizacji i integracji mieszkańców, odpowiadających na potrzeby różnych grup społecznych. Planowane jest rozwijanie infrastruktury opiekuńczej poprzez tworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci oraz utworzenie Pracowni terapii i rozwoju oraz Centrum Aktywnego Seniora.

Bezpieczeństwo

Zapewnienie porządku publicznego i bezpieczeństwa mieszkańców należy do zadań własnych gminy Trzcińsko-Zdrój i obejmuje m.in. działania w zakresie ochrony przeciwpożarowej oraz przeciwpowodziowej. System bezpieczeństwa na terenie gminy opiera się na współpracy służb

odpowiedzialnych za reagowanie kryzysowe, w tym Policji, Ochotniczych Straży Pożarnych oraz Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego.

Na obszarze gminy funkcjonuje 7 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, które odgrywają kluczową rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa lokalnego, w szczególności w zakresie działań ratowniczo-gaśniczych oraz reagowania na sytuacje zagrożeń. Uzupełnieniem systemu bezpieczeństwa jest posterunek Policji zlokalizowany w mieście Trzcińsko-Zdrój, zapewniający bieżącą obsługę mieszkańców w zakresie utrzymania porządku publicznego.

Główne elementy infrastruktury technicznej

Gospodarka wodno-ściekowa

Na terenie gminy Trzcińsko-Zdrój system gospodarki wodno-ściekowej opiera się na działalności Zakładu Komunalnego w Trzcińsku-Zdroju oraz Wodociągów Zachodniopomorskich Sp. z o.o., które odpowiadają za zbiorowe zaopatrzenie w wodę oraz odprowadzanie ścieków.

Sieć wodociągowa obejmuje miasto Trzcińsko-Zdrój oraz większość miejscowości na obszarze gminy, co świadczy o wysokim stopniu zwodociągowania. Łączna długość sieci wodociągowej wynosi ponad 50 km, przy czym jej zasadnicza część zarządzana jest przez Zakład Komunalny. Uzupełniająco funkcjonują wodociągi obsługiwane przez Wodociągi Zachodniopomorskie na terenach wiejskich.

System kanalizacyjny ma bardziej ograniczony zasięg i obejmuje przede wszystkim miasto Trzcińsko-Zdrój oraz wybrane miejscowości, tj. Strzeszów i Góralice. Łączna długość sieci kanalizacyjnej wynosi ponad 35 km, a jej funkcjonowanie wspierane jest przez sieć przepompowni ścieków oraz oczyszczalnie ścieków zlokalizowane w Trzcińsku-Zdroju (mechaniczno-biologiczna) oraz w Gogolicach. Na obszarach nieobjętych siecią kanalizacyjną stosowane są indywidualne rozwiązania w postaci zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni ścieków.

Część obszaru gminy została włączona do aglomeracji ściekowej, obejmującej miasto Trzcińsko-Zdrój oraz miejscowości Góralice, Strzeszów i osadę Ostrzewka, co wskazuje na kierunki dalszego rozwoju infrastruktury kanalizacyjnej.

Na terenie gminy funkcjonuje 12 głównych ujęć wód podziemnych, dla których ustanowiono strefy ochronne. Dodatkowo wyznaczono strefy ochrony bezpośredniej ujęć wód, co ma na celu zapewnienie odpowiedniej jakości zasobów wodnych oraz bezpieczeństwa zaopatrzenia mieszkańców w wodę.

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego oczyszczalnia ścieków na terenie gminy została wskazana jako RM - wymagająca rozbudowy ze względu na przepustowość oraz wymagająca modernizacji części obiektów. W 2025 r. oddano do użytku nowoczesną oczyszczalnię ścieków w Trzcińsku-Zdroju.

Gospodarka odpadami

Na terenie gminy nie funkcjonuje obecnie żadne składowisko odpadów. Odpady komunalne z terenu gminy odbierane są od właścicieli nieruchomości w postaci zmieszanej i selektywnej zgodnie z ustalonym harmonogramem wywozu. Usługi odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych na obszarze Gminy świadczy obecnie firma EKO-MYŚL Sp. z o.o., Dalsze 36, 74-300 Myślibórz.

Infrastruktura elektroenergetyczna

Mieszkańcy gminy Trzcińsko-Zdrój zaopatrywani są w energię elektryczną poprzez linie średniego napięcia 15kV oraz linie niskiego napięcia 0,4 kV.

Przez teren gminy Trzcińsko-Zdrój przebiegają linie elektroenergetyczne o znaczeniu ponadgminnym. Jest to:

- linia WN łącząca GPZ Chojna z GPZ Bielin [gm. Moryń] wraz z pasem technologicznym o szerokości 40 m (po 20 m od osi linii w obu kierunkach w rzucie poziomym),
- magistrala 15 kV łącząca GPZ Bielin z rozdzielnią Banie, zasilająca miejscowości na terenie gmin: Moryń, Chojna, Trzcińsko-Zdrój, Banie.

Infrastruktura gazowa

Gmina nie posiada dostępu do infrastruktury gazowej. Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego gmina Trzcińsko-Zdrój została wskazana do budowy sieci dystrybucyjnej wysokiego ciśnienia (gazociągi i stacje gazowe) - gazociąg Myślibórz-Trzcińsko-Zdrój–Chojna.

Infrastruktura ciepłownicza

Na terenie gminy obecnie nie funkcjonuje infrastruktura ciepłownicza.

Odnawialne źródła energii

Na obszarze gminy funkcjonują również źródła energii odnawialnej, w tym instalacje fotowoltaiczne.

Gmina planuje dalszy rozwój infrastruktury technicznej w celu poprawy jakości życia mieszkańców oraz zwiększenia dostępności usług komunalnych. Zakłada się dalszą rozbudowę, przebudowę oraz modernizację istniejącej oraz nowej sieci wodociągowej, a także planowana jest rozbudowa oraz poprawa jakości gminnej sieci kanalizacyjnej, w szczególności rozbudowa sieci sanitarnej w m. Stołeczna z nawiązaniem do sieci sanitarnej w m. Trzcińsko Zdrój, a w dalszej kolejności budowa sieci kanalizacyjnej z miejscowości Piaseczno do m. Stołeczna i włączenie do oczyszczalni w Trzcińsku – Zdroju.

Planowane jest uporządkowanie systemu gospodarowania odpadami oraz rozwój infrastruktury związanej z selektywną zbiórką odpadów. Gmina dąży również do modernizacji oświetlenia ulicznego oraz rozwoju odnawialnych źródeł energii, w tym instalacji fotowoltaicznych, wiatrowych

i biogazowych. Na terenach o rozproszonej zabudowie dopuszcza się stosowanie indywidualnych systemów gospodarki ściekowej, przy jednoczesnym dążeniu do ich sukcesywnego włączania do systemów zbiorczych.

Dodatkowo zakłada się budowę biogazowni i farm fotowoltaicznych i wiatrowych wraz z rozwijaniem spółdzielni energetycznej.

Gmina planuje dalszy rozwój infrastruktury związanej z odnawialnymi źródłami energii, w szczególności w zakresie lokalizacji i rozbudowy farm wiatrowych. Obszary przewidziane pod rozwój tego rodzaju infrastruktury zlokalizowane są przede wszystkim w północno-zachodniej części Strzeszowa, a także na terenie Rosnowa i Czarnołęki. Lokalizacje te znajdują się w bliskiej odległości od drogi krajowej nr 26, co zapewnia im dogodną dostępność komunikacyjną. Dalszy rozwój infrastruktury związanej z odnawialnymi źródłami energii planowany jest również na obszarach położonych w Góralicach, Stołecznej oraz Dobropolu.

W rejonie miejscowości Stołeczna wskazano proponowany obszar rozwoju funkcji gospodarczych i energetycznych oraz produkcji rolnej. Na obszarze tym przewiduje się możliwość lokalizacji centrum przetwarzania danych, instalacji odnawialnych źródeł energii, w tym farm fotowoltaicznych i biogazowni, magazynów energii, obiektów produkcji zwierzęcej oraz niezbędnej infrastruktury towarzyszącej. Wskazanie ma charakter kierunkowy, natomiast szczegółowy zakres i rozmieszczenie poszczególnych funkcji wymagają uszczegółowienia w aktach planowania przestrzennego, z uwzględnieniem przepisów odrębnych.

System powiązań przyrodniczych

Obszar gminy Trzcińsko-Zdrój charakteryzuje się zróżnicowaną rzeźbą terenu, ukształtowaną w wyniku procesów glacjalnych związanych ze zlodowaceniem pomorskim. W efekcie tych procesów powstały liczne formy polodowcowe, które determinują współczesny krajobraz gminy.

Pod względem fizycznogeograficznym teren gminy dzieli się na dwie wyraźnie odmienne jednostki: Pojezierze Myśliborskie, obejmujące część północną i centralną, oraz Równinę Gorzowską, zlokalizowaną w części południowej. Obszary te cechują się wysokimi walorami krajobrazowymi, wynikającymi z urozmaiconej rzeźby terenu, zróżnicowanej pokrywy roślinnej oraz obecności wód powierzchniowych.

Pojezierze Myśliborskie wyróżnia się zróżnicowaną formą terenu – od powierzchni falisto-równinnych po pagórkowate – przy dominującym udziale użytków rolnych o wysokiej jakości gleb oraz znaczącym udziale terenów leśnych, szczególnie w części centralnej. Z kolei Równina Gorzowska ma bardziej jednolity charakter, a jej krajobraz kształtują rozległe kompleksy borów sosnowych, stanowiące część większego systemu leśnego w zlewni rzeki Myśli.

Dodatkowo zachodnia część gminy znajduje się w granicach otuliny Cedyńskiego Parku Krajobrazowego, co podkreśla jej znaczenie przyrodnicze i krajobrazowe w skali regionalnej. Cały obszar gminy położony jest w obrębie Niecki Szczecińskiej, wypełnionej osadami kredowymi, co stanowi istotne uwarunkowanie geologiczne tego terenu.

Geostanowiska

Na terenie gminy Trzcińsko-Zdrój udokumentowano 4 geostanowiska, zlokalizowane w mieście Trzcińsko-Zdrój oraz miejscowościach Stołeczna, a także Chełm Górny.

Formy ochrony przyrody

Na terenie gminy Trzcińsko-Zdrój wyznaczono następujące formy ochrony przyrody (dane: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody):

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe:

- Czarnołęka, kod: PL.ZIPOP.1393.ZPK.187
- Łęgi nad Jelenim Potokiem (gm. Trzcińsko-Zdrój), kod: PL.ZIPOP.1393.ZPK.188
- Jezioro Białęgi, kod: PL.ZIPOP.1393.ZPK.189
- Rurzyca, kod: PL.ZIPOP.1393.ZPK.190
- Wełniankowy Mszar, kod: PL.ZIPOP.1393.ZPK.191
- Jezioro Morskie Oko, kod: PL.ZIPOP.1393.ZPK.192
- Czarna Woda, kod: PL.ZIPOP.1393.ZPK.322

Obszar Natura 2000:

- Jezioro Dobropolskie, kod: PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH320070.H
- Gogolice-Kosa, kod: PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH320038.H
- Dolina Tywy, kod: PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH320050.H
- Ostoja Witnicko-Dębniańska, kod: PL.ZIPOP.1393.N2K.PLB320015.B

Użytek ekologiczny:

- Uroczysko Piaseczno, kod: PL. ZIPOP. 1393.UE.3206083.1321
- Gogolicki Mszar, kod: PL. ZIPOP. 1393.UE.3206083.964
- Użytek ekologiczny, kod: PL. ZIPOP. 1393.UE.3206083.965
- Użytek ekologiczny, kod: PL. ZIPOP. 1393.UE.3206083.980

Pomnik przyrody

Na terenie Gminy znajduje się obecnie 17 pomników przyrody.

Krajobrazy priorytetowe

Zgodnie z Audytem Krajobrazowym Województwa Zachodniopomorskiego na terenie gminy wyróżniono krajobraz priorytetowy:

- Krajobraz wiejski wokół wsi: Brwice, Chełm Dolny, Chełm Górny, Gogolice, Narost, kod: 32-314.41-145

Korytarze ekologiczne

Przez teren gminy przebiegają korytarze ekologiczne:

- Puszcza Gorzowska - Puszcza Bukowa, kod: KPn-29A[19]
- Pojezierze Myśliborskie, kod: KPn-18C[20]
- Regionalny korytarz ekologiczny.

Obszary rewitalizacji

Zgodnie z przyjętym Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Trzcińsko-Zdrój na lata 2017 – 2023 wyznaczono obszar rewitalizacji zlokalizowany w części miasta Trzcińsko-Zdrój oraz miejscowości Stołeczna.

Tereny zamknięte

Na obszarze gminy Trzcińsko-Zdrój nie występują:

- tereny zamknięte zastrzeżone ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa, przez które przebiegają linie kolejowe,
- tereny zamknięte oraz ich strefy ochronne, jak również urządzenia infrastruktury technicznej resortu obrony narodowej.

Wody powierzchniowe oraz rzeki

W przypadku wód powierzchniowych gmina Trzcińsko-Zdrój położona jest w zlewni Dolnej Odry. W granicach gminy znajdują się obszary źródłowe 5 rzek: Rurzycy, Tywy, Kurzycy i Słubi, będących prawobrzeżnymi dopływami Odry oraz Kosy, prawobrzeżnego dopływu Myśli. Na obszarze gminy położonych jest 26 jezior o powierzchni powyżej 1 ha, liczących łącznie około 430 ha.

Obszary złóż

Na terenie gminy Trzcińsko-Zdrój występują udokumentowane złoża surowców mineralnych, obejmujące przede wszystkim kruszywa naturalne (piaski i żwiry) oraz kredę jeziorną. Do najważniejszych należą złoża „Chełm Dolny-1" i „Chełm Górny IB", a także złoże kredy jeziornej „Strzeszów". Złoża kruszyw wykorzystywane są głównie na potrzeby budownictwa i drogownictwa, a ich eksploatacja prowadzona jest metodą odkrywkową. Część złóż jest zagospodarowana lub eksploatowana okresowo, przy zachowaniu określonych warunków środowiskowych.

[19] Mapa korytarzy ekologicznych 2012, źródło: mapa korytarze.pl
[20] Mapa korytarzy ekologicznych 2005, źródło: mapa korytarze.pl

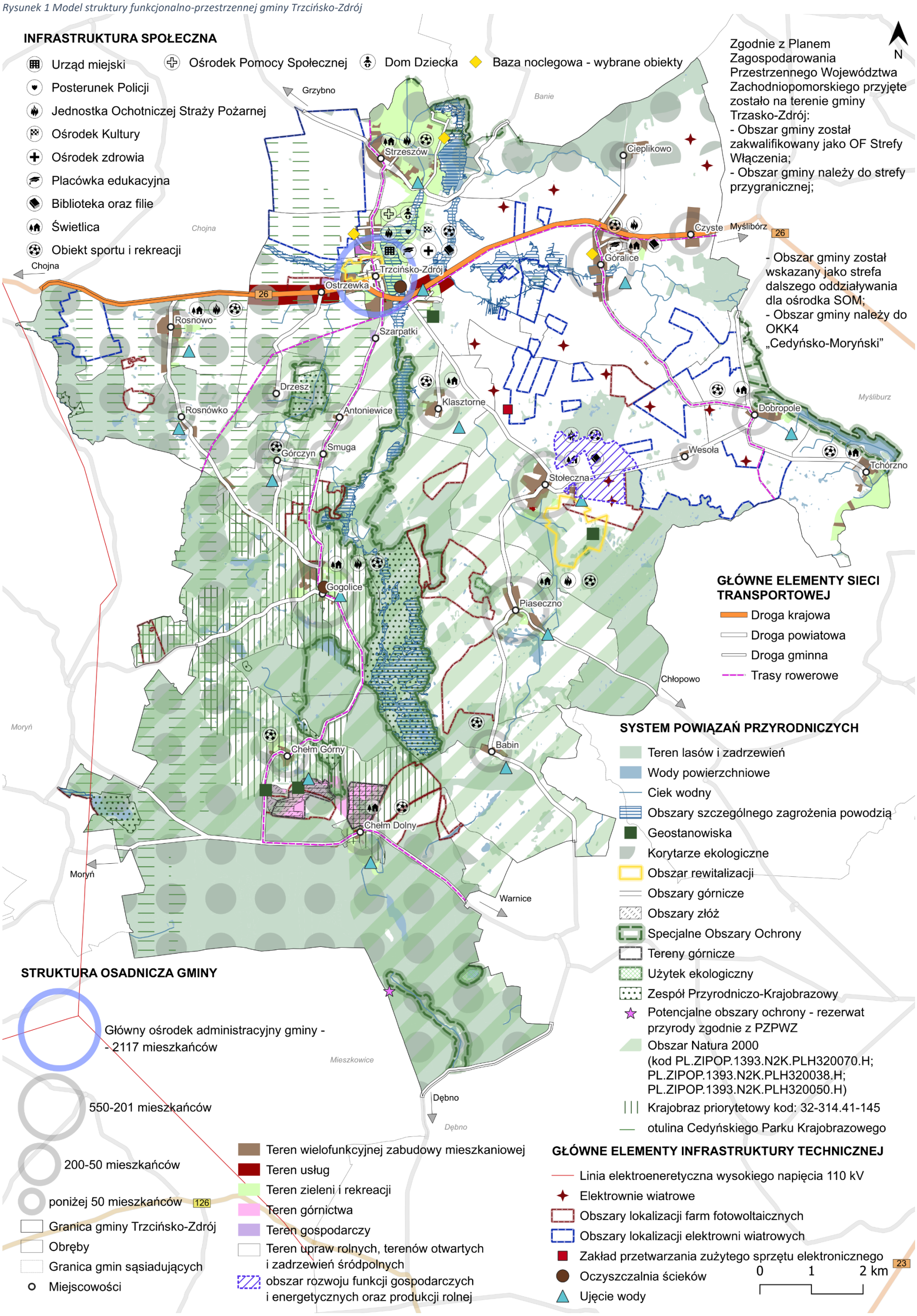
Uzdrowiska

Na terenie Gminy Trzcińsko-Zdrój nie występują uzdrowiska oraz ich obszary ochronne.

Zagrożenie powodzią

Na obszarze gminy Trzcińsko-Zdrój występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią od rzek Tywy, Rurzycy i Słubi, na których prawdopodobieństwo powodzi wynosi 10% (raz na 10 lat) oraz 1% (raz na 100 lat).

Rysunek 1 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Trzcińsko-Zdrój

Źródło: opracowanie własne.

9. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej określono na podstawie stworzonego modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej wraz z przeprowadzoną analizą uwarunkowań przestrzennych w gminie, zgodne ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Trzcińsko-Zdrój.

Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

- Zakazuje się wykonywania prac, które mogłyby trwale zniekształcić rzeźbę terenu.
- Należy dążyć do ograniczenia zagrożenia gleb erozją poprzez wprowadzenie właściwej struktury użytkowania ziemi, w tym stosowanie agrotechniki przeciwerozyjnej oraz chronić najlepsze gleby przed użytkowaniem nierolniczym.
- Eksploatacja kruszyw nie powinna wychodzić poza tereny posiadające już koncesje na wydobycie, dodatkowo zakazuje się lokalizacji nowych miejsc eksploatacji złóż mineralnych w obszarze siedlisk przyrodniczych, które podlegają ochronie, a także w obszarze występowania chronionych gatunków zwierząt i roślin.
- Należy dążyć do ochrony zadrzewień śródpolnych, oczek wodnych i mokradeł, w szczególności ochrony terenów rolnych z zadrzewieniami i oczkami śródpolnymi znajdujących się w granicach obszaru Natura 2000 Ostoja Witnicko-Dębniańska.
- Rekomenduje się prowadzenie działań mających na celu eliminowanie roślinnych gatunków inwazyjnych w środowisku przyrodniczym gminy.
- Rekomenduje się ustanowienie obszaru chronionego krajobrazu na terenie gminy oraz ponadregionalnego płatowego korytarza ekologicznego, a także rozważenie innych obszarów do objęcia ochroną – rezerwatów przyrody, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, użytków ekologicznych czy pomników przyrody.
- Należy dążyć do zachowania lub przywracania zadrzewień śródpolnych wzdłuż ciągów komunikacyjnych.
- Zachowanie naturalnego biegu rzek bez sztucznych barier w samym cieku, jak i w całych dolinach rzecznych, w celu zachowania ciągłości korytarzy ekologicznych.
- Na terenach atrakcyjnych i cennych przyrodniczo dopuszcza się możliwość rozwijania infrastruktury turystycznej w postaci szlaków turystycznych i ścieżek dydaktyczno-przyrodniczych.
- W granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią należy dążyć do ograniczenia powstawania i rozwijania zabudowy.

- Ogranicza się możliwość zabudowy terenów zagrożonych ruchami masowymi, w obrębie Chełm Górny.
- Obowiązkowe jest wyposażenie obiektów w urządzenia infrastruktury technicznej w pełni zabezpieczające przed przedostawaniem się zanieczyszczeń do wód i powietrza.
- Rekomenduje się zachowanie istniejącego zadrzewienia i zakrzewień oraz wprowadzanie nowych, szczególnie jako uzupełnień obudowy biologicznej cieków wodnych. Szlaki turystyczne powinny przebiegać z dala od miejsc żerowania zwierząt oraz cennych przyrodniczo miejsc.
- Rozwój i ochrona terenów zielonych oraz obszarów pełnionych funkcje korytarzy ekologicznych.
- Należy ograniczyć inwestycje przecinające korytarze ekologiczne, a w przypadku inwestycji niezbędnych zminimalizować ich wpływ na środowisko przyrodnicze planując m.in. przepusty, osłony, czy nasadzenia.
- Działalność produkcyjna powinna uwzględniać uwarunkowania środowiskowe oraz nie może powodować negatywnego wpływu na życie i zdrowie ludzi. W szczególności nie powinna stanowić źródła uciążliwości dla terenów zabudowy mieszkaniowej, takich jak hałas, drgania, zapylenie, zanieczyszczenie powietrza czy skażenie środowiska wodno-gruntowego.

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

- Nowo powstająca zabudowa powinna nawiązywać do lokalnych form architektonicznych i historycznej kompozycji przestrzennej.
- Należy dążyć do utrzymania istniejącej zabudowy oraz zachowanych elementów zagospodarowania terenu o wartościach historycznych lub kulturowych w dobrym stanie technicznym, funkcjonalnym oraz estetycznym.
- Rekomenduje się wprowadzenie elementów tzw. małej architektury o wysokich walorach funkcjonalnych i estetycznych oraz wprowadzenie komponowanej zieleni niskiej urządzonej.
- Rekomenduje się ochronę historycznych gabarytów, kształtów dachów, elewacji i układu okien budynków i obiektów zabytkowych przed przekształceniami, jak również przyjęcie zasad kształtowania zabudowy w zakresie gabarytów i kształtu dachu zarówno dla obiektów nowych, jak i nadbudowywanych, czy rozbudowywanych.
- Należy dążyć do eliminacji lub ograniczenia widoczności elementów dysharmonizujących w przestrzeni publicznej oraz nie dopuścić do powstawania i użytkowania zabudowy naruszającej istniejący charakter przestrzenny miasta i jego układ.

- Zaleca się ochronę i pielęgnację bądź rekompozycję parku dworskiego przy pałacu we wsi Gogolice, parków w Stołecznej i Piasecznie oraz zachowanie i pielęgnacja drzewostanu oraz pozostałości nagrobków dawnego cmentarza ewangelickiego przy kościele w Gogolicach.
- Zaleca się objęcie ochroną i pielęgnację przydrożnych zadrzewień i alei stanowiących dużą wartość przyrodniczą i krajobrazową.
- Rekomenduje się rewaloryzację dziedzictwa kulturowego dla zaspokajania celów społecznych, gospodarczych i turystycznych.
- Modernizacja i porządkowanie zabudowy zmierzające do podniesienia standardów technicznych i estetycznych powinny być prowadzone z zachowaniem walorów kulturowych i charakteru zabudowy stanowiących o tożsamości gminy.
- Zaleca się ochronę historycznego układu przestrzennego obszaru wraz z istniejącymi obiektami zabytkowymi i założeniami zieleni zgodnie z zasadami ochrony przyrody i kultury.
- Ochrona zabytkowych obiektów i założeń zieleni, oraz stanowisk archeologicznych powinna być zgodna z kierunkami i zasadami ochrony wartości kulturowych określonymi dla całego obszaru.

Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

- Inwestowanie i rozwój nowej zabudowy w sposób zorganizowany według potrzeb, koncentrując i dogęszczając zabudowę, z ograniczeniem rozwoju na terenach otwartych i niezabudowanych. Ponadto należy zapobiegać zjawisku chaotycznego rozprzestrzeniania się zabudowy mieszkaniowej na terenach wiejskich i rekreacyjnych oraz tworzyć rezerwy terenowe dla przyszłych inwestycji komercyjnych.
- Kontynuacja rozwoju osadnictwa w miejscowościach, o wykształconych już w części usługach podstawowych, w miejscowości: Góralice, Stołeczna, Piaseczno, Gogolice.
- Dopuszcza się możliwość wyznaczenia nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową w miejscowości Trzcińsko-Zdrój.
- Kształtowanie spójnego i funkcjonalnego śródmieścia, obejmującego teren Starego Miasta - w obrębie murów wraz z przyległymi terenami, obszar przy ul. Cmentarnej (pomiędzy ul. Spokojną a Aleją Wolności) oraz obszar zabudowy przy ul. Dworcowej.
- Rekomenduje się dogęszczanie zabudowy na terenie miasta z jednoczesnym ekstensywnym rozwojem zabudowy na pozostałych terenach wiejskich.
- Na obszarach wiejskich nowe inwestycje powinny być lokowane w zasięgu ośrodków lokalnego rozwoju z zapewnieniem dostępu do ciągów komunikacyjnych wzmacniającego struktury osadnicze i zwiększającego opłacalność inwestycji.

- Kształtowanie zespołów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, w szczególności na terenach położonych w północnej części miasta Trzcińsko-Zdrój (ulica Cmentarna leżąca w ciągu drogi powiatowej nr 1384Z, na odcinku od granicy miasta w stronę miejscowości Strzeszów do tzw. Drogi Lotha), terenach położonych na północ od drogi krajowej DK – 26, przy ulicy Chojnickiej w kierunku miejscowości Chojna a także przy ulicach Klonowej i Ogrodowej, w południowej części miasta przy ulicach: Ceglana, Chabrowa, Makowa, Jaśminowa, Lawendowa, wschodniej części miasta na terenach przy ulicy Zielonej w kierunku działek położonych na wschodnim brzegu Jeziora Miejskiego oraz południowej części ul. Polnej.
- Lokalizacja nowej zabudowy mieszkaniowej i usługowej oraz modernizacja i rozbudowa istniejących zasobów z zachowaniem charakterystycznych form intensywności zabudowy.
- Kształtowanie zespołów zabudowy usług agroturystycznych.
- Kształtowanie zespołu usług turystycznych oraz bogatej oferty usług sportowo - rekreacyjnych o wysokim standardzie funkcjonalnym i estetycznym.
- Rozwijanie turystyki pieszej, trasowanie szlaków rowerowych, przy wykorzystaniu starych, zabytkowych traktów i innych terenów atrakcyjnych krajobrazowo: z północy gminy – pomiędzy jeziorami Strzeszowskim i Miejskim.
- Rozwój działalności gospodarczej rekomenduje się w mieście Trzcińsko-Zdrój oraz w miejscowości Stołeczna.
- Rozwój produkcji rolnej rekomenduje się przede wszystkim w północno-wschodniej części gminy.
- Rozwój funkcji rekreacyjnej w miejscowości Strzeszów i w okolicach wsi Dobropole i Tchórzno oraz dalsze rozwijanie funkcji rekreacyjnej przy jeziorze Strzeszowskim, Miejskim, czy jeziorze w Chełmie Dolnym.
- Kształtowanie zespołów zieleni urządzonej integralnie związanych z obiektami usługowymi.
- Rozwój terenów zieleni i rekreacji, w szczególności w bliskości zabudowy w mieście, Gogolicach, Stołecznej, Chełmie Górnym, wzdłuż wschodniej granicy gminy w Tchórznie oraz w otoczeniu obszarów górniczych w Chełmie Dolnym.
- Wykorzystanie istniejących terenów zieleni dla kształtowania atrakcyjnych terenów parkowych, w tym m.in. rozwój terenów zielonych na obszarze dawnego ogródka jordanowskiego w Parku Miejskim w Trzcińsku – Zdroju.
- Kształtowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych oraz dbałość o wysoki standard funkcjonalny i estetyczny zabudowy oraz elementów zagospodarowania terenu.
- Tworzenie zespołu usług z uwzględnieniem potrzeb parkowania i obsługi komunikacyjnej, w tym tworzenie parkingów o przepuszczalnej powierzchni („zielone parkingi").

- Uzupełnienie przestrzeni gminy o detal architektoniczny (małą architekturę) o wysokim poziomie technicznym i estetycznym, atrakcyjne nawierzchnie chodników i placów, urządzenie ciągów spacerowych i ścieżek rowerowych.
- Rozwijanie funkcji publicznych i integracyjnych, w tym usług, zabudowy czy przestrzeni zielonych, w bliskości obiektów infrastruktury społecznej.
- Tworzenie warunków dla lokalizacji obiektów usługowych ze szczególnym uwzględnieniem usług publicznych. Usługi i tereny inwestycyjne powinny być lokalizowane w szczególności na terenach dostępnych komunikacyjnie, szczególnie w bliskości drogi krajowej nr 26 i przyległych dróg powiatowych.
- Wyodrębnienie przestrzeni publicznych niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania obszarów: ciągów pieszych, ulic, placów, terenów usług publicznych, terenów ogólnodostępnej zieleni oraz uzupełnianie elementami małej architektury o wysokim standardzie przystosowanymi dla potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.
- Modernizacja i porządkowanie zabudowy istniejącego układu przestrzennego poprzez podnoszenie standardu technicznego i estetycznego zagospodarowania oraz uzupełniania wyposażenia w usługi z wykorzystaniem istniejących zasobów.

Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

- Na terenie gminy nie wskazuje się obszarów lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego.

Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

- Inwestycje te powinny być prowadzone zgodnie z zapisami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego.

Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

Systemy komunikacji

- Budowa i modernizacja ciągów pieszych, ścieżek edukacyjnych oraz infrastruktury służącej aktywnemu spędzaniu czasu wolnego.
- Budowa, rozbudowa miejsc parkingowych, dostosowanych do potrzeb mieszkańców oraz turystów.
- Budowa, rozbudowa sieci ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą rowerową, w tym miejsca obsługi rowerzystów.
- Budowa ciągu pieszo – rowerowego wokół Jeziora Miejskiego w Trzcińsku – Zdroju.
- Utrzymanie bieżące, remonty i modernizacja dróg gminnych.

- Utworzenie ronda na skrzyżowaniu ulicy Dworcowej z ulicą Ceglaną.
- Modernizacja istniejących oraz budowa nowych przystanków autobusowych dostosowanych do potrzeb mieszkańców i rozwoju sieci transportowej.
- Modernizacja i rozbudowa infrastruktury drogowej, ciągów pieszych oraz ciągów pieszo-rowerowych.
- Współpraca z gminami ościennymi w zakresie stworzenia międzygminnego transportu publicznego.
- Wspieranie rozwoju transportu ekologicznego.
- Zapewnienie połączeń komunikacyjnych wewnątrz gminy oraz odpowiedniej liczby stanowisk parkingowych, powiązanych z siecią dróg publicznych.
- Poprawa bezpieczeństwa poprzez usprawnienie ruchu kołowego i pieszego.
- Rozbudowa systemu dróg, tras spacerowych, ścieżek rowerowych.
- Poprawa powiązań komunikacyjnych ze Szczecinem, Koszalinem i innymi większymi ośrodkami, w tym Gryfinem, Chojną i Myśliborzem.
- Realizacja tras rowerowych zgodnie z Koncepcją sieci tras rowerowych Pomorza Zachodniego.

Infrastruktura techniczna

- Budowa, rozbudowa, modernizacja oraz poprawa jakości gminnej sieci kanalizacyjnej, w szczególności rozbudowa sieci sanitarnej w m. Stołeczna z nawiązaniem do sieci sanitarnej w m. Trzcińsko Zdrój a w dalszej kolejności budowa sieci kanalizacyjnej z miejscowości Piaseczno do m. Stołeczna i włączenie do oczyszczalni w Trzcińsku – Zdroju.
- Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej oraz infrastruktury towarzyszącej, w tym stacji uzdatniania wody i ujęć wody.
- Modernizacja, remont i budowa energooszczędnego oświetlenia ulicznego z wykorzystaniem nowoczesnych technologii.
- Utworzenie i rozwój Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.
- Wspieranie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach poza aglomeracją.
- Budowa zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących.
- Modernizacja, budowa, rozbudowa oczyszczalni ścieków.

Infrastruktura społeczna

- Tworzenie centrum usług społecznych i centrów integracji społecznej.
- Tworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci.
- Utworzenie Centrum Aktywnego Seniora i Pracowni terapii i rozwoju.
- Modernizacja, remont, rozbudowa lub przebudowa remiz oraz świetlic wiejskich.

- Modernizacja budynków użyteczności publicznej.
- Modernizacja Izby Pamięci w Trzcińsku-Zdroju w zakresie wzbogacenia oferty edukacyjnej.
- Budowa skateparku lub pumptracku, infrastruktury rekreacyjnej dla mieszkańców Gminy Trzcińsko-Zdrój.
- Rewitalizacja linii brzegowej jeziora miejskiego wraz z adaptacją jej m.in. na cele rozwoju rekreacji wodnej, wędkarstwa, turystyki pieszej i rowerowej.
- Utworzenie kąpieliska i zagospodarowanie terenu nad jeziorem w miejscowości Strzeszów.
- Rozwój i modernizacja infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej.
- Stworzenie ścieżek rekreacyjno – turystycznych.
- Zagospodarowanie, poprawa stanu i doposażenie przestrzeni publicznych wraz z rozwijaniem terenów zielonych.
- Rewitalizacja Amfiteatru w Trzcińsku-Zdroju.
- Modernizacja, remonty oraz konserwacja istniejących obiektów zabytkowych.
- Adaptacja zabytkowej Bramy Chojeńskiej na potrzeby punktu informacji turystycznej.
- Wykorzystanie obiektu dawnej wieży ciśnień, przy ul. Polnej jako wieży widokowej, będącej punktem obserwacji na panoramę miasta Trzcińsko – Zdrój i okolic.
- Przebudowa budynku dawnej kuźni przy ulicy Cmentarnej.
- Zagospodarowanie przestrzeni wokół zabytków gminy, wraz z rozwojem infrastruktury towarzyszącej, w tym miejsc parkingowych.
- Modernizacja infrastruktury szkolnej i przedszkolnej.
- Budowa żłobka.
- Budowa kompleksu szkolno-przedszkolnego w Trzcińsku-Zdroju, w tym budowa nowoczesnej szkoły podstawowej.
- Zagospodarowanie i poprawa jakości przestrzeni publicznych wokół placówek oświatowych.

Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

- Dopuszcza się możliwość lokalizacji na terenie gminy elektrowni wiatrowej na części terenów otwartych. Jako potencjalną lokalizację tego rodzaju elektrowni wskazuje się tereny w północno-zachodniej części Strzeszowa, a także na terenie Rosnowa i Czarnołęki. Dalszy rozwój infrastruktury związanej z odnawialnymi źródłami energii planowany jest również na obszarach położonych w Góralicach, Stołecznej oraz Dobropolu.
- Przy lokalizacji tych obiektów należy uwzględnić przepisy odrębne w zakresie odległości elektrowni wiatrowych od budynków mieszkalnych lub budynków o funkcji mieszanej.

- Lokalizacja tego rodzaju urządzeń powinna być prowadzona zgodnie z zapisami Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego oraz w taki sposób, aby nie powodować konfliktów przestrzennych.
- Dopuszcza się możliwość lokalizacji biogazowni w zachodniej części gminy przy drodze krajowej nr 26 oraz na terenie miejscowości Stołeczna.
- W przypadku spełnienia wymogów środowiskowych, dopuszcza się możliwość lokalizacji elektrowni słonecznych w północno-wschodniej części gminy w sołectwie Góralice, w sołectwie Stołeczna, Gogolice i Piaseczno.

Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

- Na obszarze całej gminy zabrania się lokalizowania inwestycji mogących zawsze w istotny sposób oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem przedsięwzięć drogowych oraz infrastrukturalnych.
- Realizacja przedsięwzięć potencjalnie znacząco oddziałujących na środowisko jest niedopuszczalna, jeśli przeprowadzona ocena wykaże ich negatywny wpływ na środowisko lub otoczenie. Jako ewentualną lokalizację tego rodzaju inwestycji wskazuje się obszary leżące w północnowschodniej części gminy (okolice na wschód od Trzcińska – Zdroju, Góralice, Czyste, Cieplikowo, na wschód od Stołecznej oraz Dobropole i Tchórzno).

Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

- Należy dążyć do ochrony przed zainwestowaniem nierolniczych terenów gleb najlepszych kompleksów przydatności rolniczej, w szczególności zlokalizowanych na północny wschód od Góralic, na zachód od Dobropola oraz na południowy zachód od Trzcińska.
- Dopuszcza się przeznaczanie pod zabudowę terenów o niskiej przydatności rolniczej.
- Wykorzystanie gruntów rolnych powinno odbywać się zgodnie z ich przydatnością dla upraw polowych i ogrodniczych. Jako preferowane uprawy na terenach rolnych w północno-zachodniej części gminy, wskazuje się przede wszystkim sadownictwo i warzywnictwo, jako kontynuację dotychczasowego sposobu użytkowania terenu oraz dla obsługi miasta i turystów.
- Nowe obiekty produkcji zwierzęcej lub przemysłu rolno-spożywczego, powinny być lokalizowane poza obszarami przewidzianymi do rozwoju stref osadniczych.
- Rozwijanie rolnictwa ekologicznego.
- Gospodarka leśna powinna być prowadzona zgodnie z ustaleniami zawartymi w planach urządzenia lasów.
- Rekomenduje się zalesienie gleb o niższej przydatności rolniczej, szczególnie tych położonych przy kompleksach leśnych oraz zagrożonych erozją.

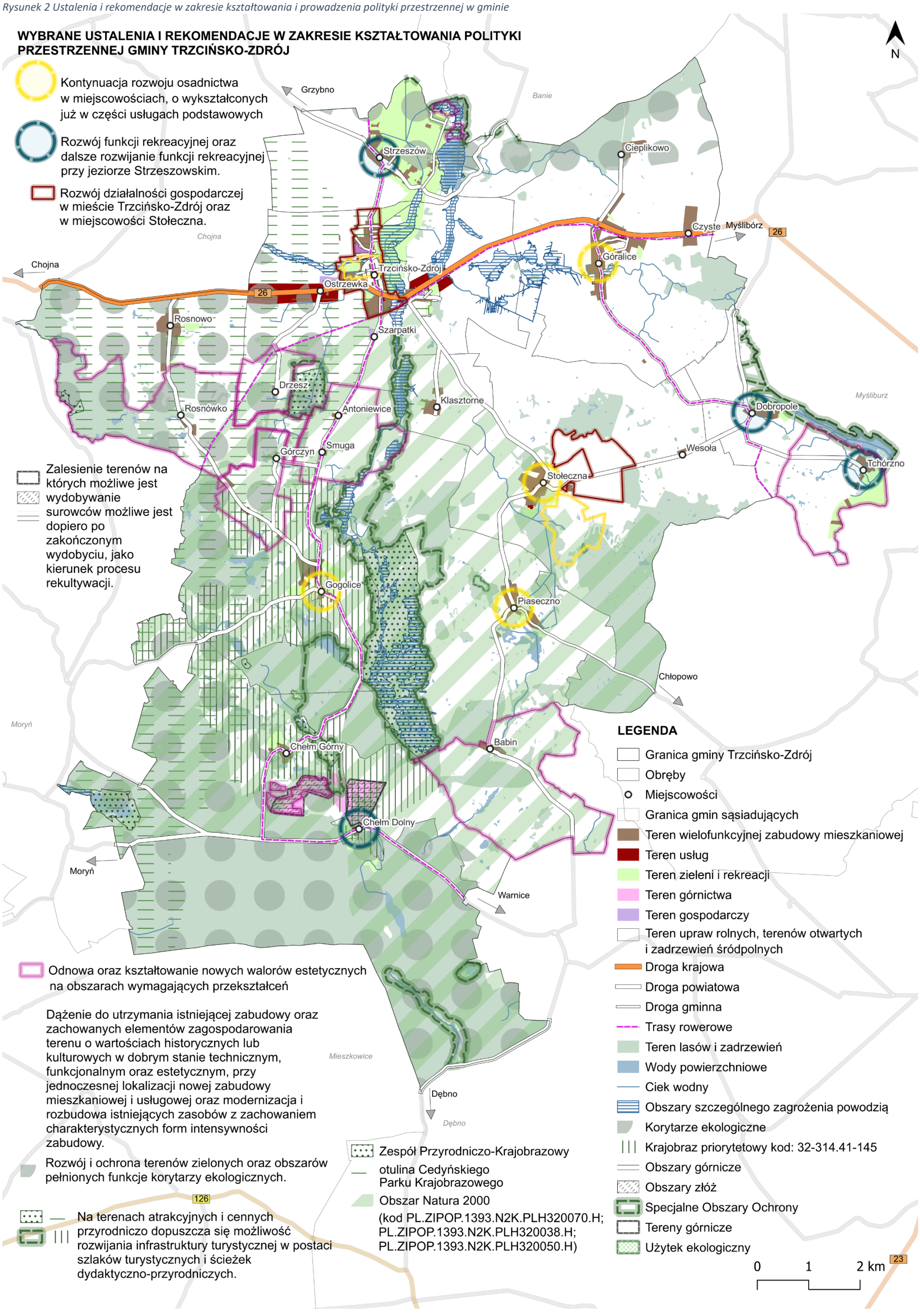
- Zalesienie terenów, na których możliwe jest wydobywanie surowców możliwe jest dopiero po zakończonym wydobyciu, jako kierunek procesu rekultywacji.
- Należy dążyć do utrzymania trwałych użytków zielonych na terenach gleb podmokłych oraz zagrożonych powodzią.

Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

- Ustala się zasadę kształtowania terenów po eksploatacji złóż mineralnych poprzez ich rekultywację z uwzględnieniem uwarunkowań lokalnych: kierunek leśny dla obszarów przyleśnych, kierunek rolniczy dla terenów śródpolnych (o ile posiadają przydatność rolniczą) oraz kierunek leśny lub wodny w pozostałych przypadkach.
- Przywrócenie wartości użytkowych i przyrodniczych po zakończonej eksploatacji kruszyw w kopalni „Chełm Dolny" w bliskim sąsiedztwie jednostki krajobrazowej oraz rekultywacja w kierunku wodnym lub leśnym.
- Zaleca się rewitalizację oraz uporządkowanie terenów popegeerowskich, a także poprzemysłowych i pokolejowych, wraz z ich przygotowaniem do nadania nowych funkcji gospodarczych.
- Rekomenduje się odnowę oraz kształtowanie nowych walorów estetycznych na obszarach wymagających przekształceń, zwłaszcza położonych w Babinie, Górczynie, Drzeszu, Antoniewicach, Tchórznie, Rosnówku i Wesołej, ale także na terenie po eksploatacji złóż kruszywa w Chełmie Górnym oraz na terenie po eksploatacji złóż kredy jeziornej koło Strzeszowa.
- Kształtowanie obszarów zdegradowanych i rewitalizacji zgodnie z zapisami Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Trzcińsko-Zdrój na lata 2026-2037[21].

[21] Obecnie w trakcie opracowania (stan na maj 2026 r.)

Rysunek 2 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Źródło: opracowanie własne.

10. Komplementarność z dokumentami strategicznymi

Zgodnie z zapisami ustawy o samorządzie gminnym, strategia rozwoju gminy powinna zawierać szczególne odniesienie do strategii wyższego szczebla. Oznacza to, iż strategia rozwoju gminy jest spójna ze strategią rozwoju województwa oraz strategią rozwoju ponadlokalnego, obejmującą gminę. Aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Trzcińsko-Zdrój na lata 2023-2037 zawiera zapisy zgodne z dokumentami europejskimi, krajowymi oraz regionalnymi.

10.1 Zgodność z założeniami programowymi UE oraz polityką równych szans

Podstawowym dokumentem, który określa współpracę UE z Polską, jest Umowa Partnerstwa (UP). To uzgodniona z Komisją Europejską strategia wykorzystania Funduszy Europejskich. Dokument określa cele i sposób inwestowania funduszy unijnych z polityki spójności, oraz środków z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji.

Polityka spójności na lata 2021-2027 obejmuje następujące fundusze:

- *Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR)* – służy wzmacnianiu spójności gospodarczej i społecznej Unii Europejskiej. Ma on łagodzić dysproporcje w rozwoju europejskich regionów i zmniejszać braki w zakresie rozwoju regionów znajdujących się w najmniej korzystnej sytuacji. Działania beneficjentów podejmowane są w duchu hasła „Wspólnie działamy na rzecz Europy zielonej, konkurencyjnej i sprzyjającej integracji społecznej". Uczestnicy procesu wdrażania Funduszy norweskich i EOG są związani szeregiem przepisów prawa międzynarodowego oraz krajowego, zobowiązującego do przestrzegania zakazu dyskryminacji ze względu na jakąkolwiek przesłankę – płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.
- *Fundusz Spójności (FS)* – służy redukowaniu dysproporcji gospodarczych i społecznych oraz promowaniu zrównoważonego rozwoju. W jego ramach realizowane są strategiczne projekty w obszarach ochrony środowiska i transportu, w tym transeuropejskich sieci transportowych (TEN-T).
- *Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+)* – jest głównym narzędziem UE służącym zwiększaniu spójności społecznej i gospodarczej, odpowiadaniu na wyzwania rynku pracy i wyzwania społeczne oraz stymulowaniu zrównoważonego rozwoju gospodarczego poprzez inwestowanie w kapitał ludzki. EFS+ obejmuje instrumenty takie jak: EFS, Inicjatywę na rzecz

osób młodych (YEI), Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) oraz Europejski Program na rzecz Zatrudnienia i Innowacji Społecznych (EaSI).

Jednym z instrumentów powiązanych z polityką spójności jest Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST). Stanowi on element Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) oraz pierwszy filar Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji. Celem FST jest łagodzenie społecznych i gospodarczych skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu, ze szczególnym uwzględnieniem regionów i społeczności najbardziej narażonych na jej negatywne konsekwencje. Istotną rolę odgrywają również działania finansowane w ramach Funduszy Norweskich i EOG, które opierają się na wspólnych wartościach, takich jak poszanowanie godności ludzkiej, wolności, demokracji, równości i praworządności, a także praw człowieka, w tym praw osób należących do grup szczególnie narażonych na wykluczenie społeczne.

10.2 Poziom krajowy

Podstawowymi dokumentami na poziomie krajowym, z którymi spójna jest niniejsza strategia, są:

- *Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)* jest aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, tj. Strategii Rozwoju Kraju 2020, została przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r. Jest obecnie obowiązującym, głównym dokumentem długofalowej polityki gospodarczej. Nadrzędnym celem SOR jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w czterech wymiarach: społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Wspomniany dokument definiuje trzy kluczowe cele takie jak:
    - Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną,
    - Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony
    - Cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu
- *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030* (KSRR 2030)*,* przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 17 września 2019 r. stanowi kluczowy dokument planistyczny w zakresie polityki regionalnej w Polsce. Wyznacza ona główne cele tej polityki oraz określa działania i zadania, które powinny być realizowane przez rząd, samorządy wojewódzkie, powiatowe i gminne, a także inne podmioty uczestniczące w jej wdrażaniu. Założenia strategii opierają się na dążeniu do spójności rozwoju, dlatego szczególną uwagę poświęca się obszarom o słabszym

poziomie rozwoju gospodarczego i społecznego, które zostały wskazane jako Obszary Strategicznej Interwencji. KSRR 2030 definiuje cele takie jak:

- Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.
- Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.
- Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Ponadto niniejsza strategia jest spójna z założeniami dokumentów planistycznych z zakresu gospodarowania wodami[22], tj.:

- Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry[23] – w dokumencie uwzględniono uwarunkowania związane z kształtowaniem zasobów wodnych w obszarze dorzecza Odry oraz zasady gospodarowania nimi w odniesieniu do jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) w granicach gminy oraz jednolitych części wód podziemnych (JCWPd)[24];
- Planem zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry[25] wraz z mapami zagrożenia i ryzyka powodziowego – w dokumencie uwzględniono występowanie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią ze strony rzek Rurzyca i Tywa oraz Słubia;
- Planem przeciwdziałania skutkom suszy[26] – w dokumencie uwzględniono uwarunkowania związane z występowaniem łącznego zagrożenia suszą klasy III (silne zagrożenie), ekstremalnego zagrożenia suszą atmosferyczną, ekstremalnego zagrożenia suszą rolniczą, umiarkowanego zagrożenia suszą hydrologiczną oraz słabego zagrożenia suszą hydrogeologiczną.

10.3 Poziom regionalny

Na poziomie regionalnym głównymi dokumentami strategicznymi, z którymi spójna jest niniejsza strategia, są:

- Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego,
- Audyt krajobrazowy województwa zachodniopomorskiego,

[22] Zgodnie z art. 315 i art. 316 ustawy Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 960 ze zm.).
[23] Przyjęty Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. z 2023 r. poz. 335).
[24] Szczegółowe informacje na temat JCWP i JCWPd zawarto we wnioskach z diagnozy w podrozdziale Środowisko przyrodnicze i zasoby naturalne.
[25] Przyjęty Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 26 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry (Dz. U. z 2022 r. poz. 2714).
[26] Przyjęty Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz. U. z 2021 r. poz. 1615).

- Regionalny Plan Transportowy Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030,
- Lokalna Strategia Rozwoju Lider Pojezierza na lata 2023-2027.

Kluczową rolę przy opracowywaniu strategii dla gmin pełni strategia wojewódzka, w tym przypadku *Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030* przyjęta 28 czerwca 2019 r. uchwałą nr VIII/100/19 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego. Strategia ta wskazuje na obszary priorytetowe dla rozwoju województwa oraz przedstawia misję regionu, która brzmi: Pomorze Zachodnie – lider niebieskiego i zielonego wzrostu zapewniającego wysoką jakość życia mieszkańców. Przytoczony dokument definiuje cztery główne cele strategiczne, do których przyporządkowano cele kierunkowe. Poniżej przedstawiono cele strategiczne i cele kierunkowe wskazane w przytoczonej strategii.

Tabela 4 Cele i kierunki działań zdefiniowane w strategii rozwoju województwa zachodniopomorskiego

Cel strategiczny	Cele kierunkowe
Cel strategiczny 1. OTWARTA SPOŁECZNOŚĆ. Świadomi mieszkańcy i zaangażowane społeczności - otwarte i przygotowane na wyzwania przyszłości	1.1 Wzmocnienie potencjału demograficznego i funkcji rodziny 1.2 Włączenie społeczne i zapewnienie szans rozwojowych wszystkim mieszkańcom regionu 1.3 Rozwój wspólnotowości i tworzenie kapitału społecznego
Cel strategiczny 2. DYNAMICZNA GOSPODARKA. Kształtowanie wysokiej jakości życia mieszkańców oraz wzmacnianie konkurencyjności regionu	2.1 Rozwój potencjału gospodarczego województwa w oparciu o inteligentne specjalizacje 2.2 Wzmocnienie gospodarki wykorzystującej naturalne potencjały regionu 2.3 Udoskonalenie strategicznego zarządzania rozwojem gospodarczym regionu
Cel strategiczny 3. SPRAWNY SAMORZĄD. Skuteczny samorząd – zintegrowany region. Równość terytorialna w dostępie do wysokiej jakości usług publicznych	3.1 Rozwój głównych ośrodków miejskich 3.2 Rozwój obszarów pozaaglomeracyjnych 3.3 Zapewnienie zintegrowanej i wydolnej infrastruktury 3.4 Zapewnienie wydajnych i efektywnych systemów usług publicznych 3.5 Wzmocnienie kompetencji dla zarządzania rozwojem
Cel strategiczny 4. PARTNERSKI REGION. Silna pozycja i aktywna rola w relacjach międzyregionalnych i transgranicznych	4.1 Wzmocnienie pozycji regionu w Basenie Morza Bałtyckiego 4.2 Rozwój relacji z landami niemieckimi i aglomeracją berlińską 4.3 Wykorzystanie potencjału makroregionu Polski Zachodniej

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030

Niniejsza strategia jest zgodna z założeniami *Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030*, co przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 5 Komplementarność strategii gminnej ze Strategią Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030	Aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Trzcińsko-Zdrój na lata 2023-2037
Cel strategiczny 1. OTWARTA SPOŁECZNOŚĆ. Świadomi mieszkańcy i zaangażowane społeczności - otwarte i przygotowane na wyzwania przyszłości	I Cel strategiczny. Podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez wzmacnianie solidarności społecznej i efektywna zarządzanie kapitałem ludzkim
Cel strategiczny 2. DYNAMICZNA GOSPODARKA. Kształtowanie wysokiej jakości życia mieszkańców oraz wzmacnianie konkurencyjności regionu	II Cel strategiczny. Wykorzystanie zasobów i potencjałów gminy w rozwoju przestrzennym III Cel strategiczny. Rozwijająca się gospodarka i sprawny samorząd IV Cel strategiczny. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatycznych
Cel strategiczny 3. SPRAWNY SAMORZĄD. Skuteczny samorząd – zintegrowany region. Równość terytorialna w dostępie do wysokiej jakości usług publicznych	
Cel strategiczny 4. PARTNERSKI REGION. Silna pozycja i aktywna rola w relacjach międzyregionalnych i transgranicznych	

Źródło: opracowanie własne.

10.4 OSI określone w strategii rozwoju województwa zachodniopomorskiego

Zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju Strategia rozwoju gminy zawiera obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa oraz OSI kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań.

W *Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030* wyróżniono OSI na poziomie ponadregionalnym oraz regionalnym. Na szczeblu ponadregionalnym polityka wojewódzka bierze pod uwagę cztery rodzaje obszarów strategicznej interwencji:

- Szczeciński Obszar Metropolitalny;
- Obszar Funkcjonalny Strefy Przybrzeżnej;
- Obszar Funkcjonalny Strefy Przygranicznej;
- Obszar Funkcjonalny Specjalnej Strefy Włączenia.

Gmina Trzcińsko-Zdrój jest zaliczana do OF Strefy Przygranicznej oraz OF Specjalnej Strefy Włączenia. Natomiast wśród obszarów strategicznej interwencji na szczeblu regionalnym polityka wojewódzka wskazuje OSI:

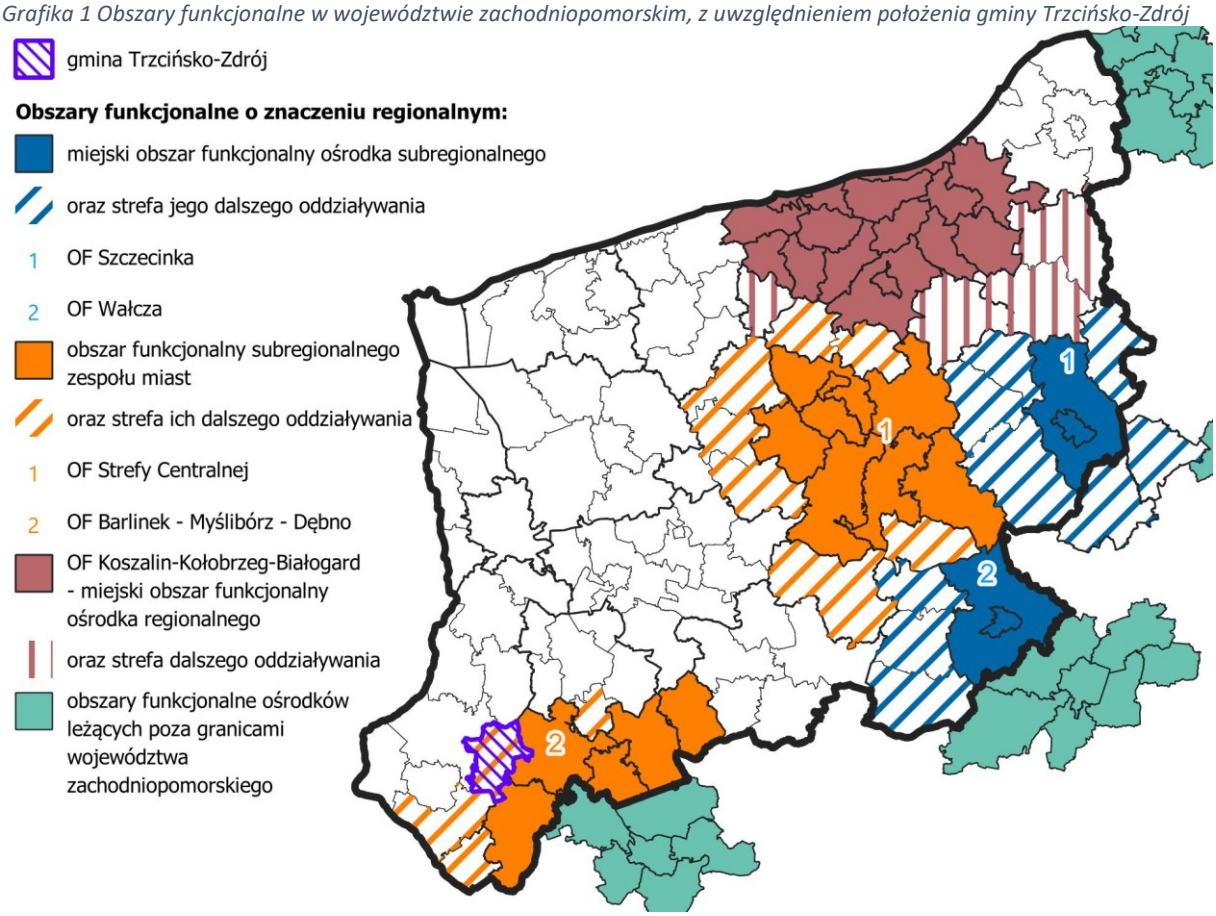
- Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzki Obszar Funkcjonalny;
- Obszar Funkcjonalny Szczecinka;
- Obszar Funkcjonalny Wałcza;

- Obszar Funkcjonalny subregionalnego zespołu miast Strefy Centralnej;
- Obszar Funkcjonalny subregionalnego zespołu miast Barlinka-Myśliborza-Dębna.

Gmina Trzcińsko-Zdrój została zaliczona do strefy oddziaływania OF subregionalnego zespołu miast Barlinka-Myśliborza-Dębna.

W strategii rozwoju województwa nie wyróżniono konkretnych celów czy działań dla poszczególnych OSI. Polityka terytorialna realizowana jest głównie za pomocą celu strategicznego 3. Sprawny samorząd, w ramach którego przewidziano rozwój sieci osadniczej, w tym rozwój obszarów funkcjonalnych.

Grafika 1 Obszary funkcjonalne w województwie zachodniopomorskim, z uwzględnieniem położenia gminy Trzcińsko-Zdrój

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030.

11. System wdrażania i finansowania strategii

11.1 System wdrażania

Proces wdrażania *Aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Trzcińsko-Zdrój na lata 2023-2037* opiera się na wielu czynnikach. Jednym z kluczowych zadań gminy jest współpraca władz lokalnych z mieszkańcami gminy. Strategia Rozwoju nie stanowi aktu prawa miejscowego, jednakże powinna być elementem przewodnim przy dalszych planach rozwojowych gminy. Niniejsza aktualizacja stanowi kontynuację *Strategii Rozwoju Gminy Trzcińsko-Zdrój na lata 2023-2030,* obejmując okres do 2037 r. – z uwagi na fakt, że jest to dokument wieloletni, jego wdrażanie powinno odbywać się etapowo.

System zarządzania strategią obejmuje zespół wzajemnie powiązanych procesów, których sprawna realizacja wymaga współpracy podmiotów dysponujących odpowiednimi kompetencjami. Warunkiem spójności i skuteczności działań jest precyzyjne określenie odpowiedzialności za poszczególne zadania ujęte w strategii. Podział ról wynika zarówno ze zróżnicowania kompetencji, jak i z zakresu odpowiedzialności przypisanego uczestnikom procesu. Poniżej określono podział odpowiedzialności za realizację poszczególnych etapów wdrażania założeń niniejszego dokumentu.

Burmistrz Gminy Trzcińsko-Zdrój	• Przygotowanie projektu strategii przy współpracy struktur Urzędu Miejskiego w Trzcińsku-Zdroju w uzgodnieniu z Radą Miejską i mieszkańcami (zmiana zapisów w dokumencie w oparciu o uzasadnione propozycje i wnioski mieszkańców), • Zatwierdzenie zadań do realizacji w ramach strategii, • Nawiązywanie współpracy z instytucjami, organizacjami i podmiotami (administracji wyższego i niższego szczebla, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi itp.), • Działania lobbingowe na rzecz realizacji założeń strategii.
Rada Miejska w Trzcińsku-Zdroju	• Analiza postępów wdrażania strategii, • Zatwierdzenie i zapewnienie finansowania dla rocznych oraz wieloletnich programów branżowych i inwestycyjnych, w ramach których będą realizowane cele strategiczne i kierunki działań, • Rozpatrywanie wniosków o aktualizację strategii i podejmowanie uchwał w tym zakresie.
Skarbnik Gminy Trzcińsko-Zdrój	• Zabezpieczenie środków w budżecie na realizację zadań wynikających z kierunków działań poprzez umieszczenie konkretnych zadań w budżecie oraz Wieloletniej Prognozie Finansowej.
Burmistrz Gminy Trzcińsko-Zdrój przy wsparciu poszczególnych komórek Urzędu Miejskiego	• Koordynacja prac na rzecz wdrażania strategii pomiędzy poszczególnymi podmiotami zaangażowanymi w realizację strategii,

	• Przygotowywanie analiz dotyczących miasta w zakresie projektów zrealizowanych ze środków UE w kontekście realizacji strategii, • Przygotowanie sprawozdań okresowych z realizacji strategii, • Upowszechnianie założeń strategii wśród mieszkańców gminy, • Bieżący nadzór nad realizacją strategii i rekomendowanie ewentualnych zmian w strategii.
Poszczególne komórki Urzędu Miejskiego w Trzcińsku-Zdroju, jednostki organizacyjne gminy i inne podmioty zaangażowane w realizację strategii	• Opracowanie rocznych i wieloletnich programów branżowych oraz inwestycyjnych w ramach których realizowane będą założenia strategiczne, • Realizacja poszczególnych działań strategicznych, • Informowanie Koordynatora strategii o stopniu realizacji zadań oraz przekazywanie danych do monitoringu, • Zgłaszanie problemów w realizacji zadań oraz konieczności zmian zapisów strategii.

Realizacja założeń strategii powinna odbywać się zgodnie z zasadami takimi jak:

- Partnerstwo – podmioty realizujące strategię powinny kierować się zasadą równorzędnego traktowania reprezentantów poszczególnych środowisk. Istotne jest zachowanie niezależności poszczególnych podmiotów przy jednoczesnej współpracy na rzecz urzeczywistnienia zaplanowanej wizji gminy,
- Otwartość – w prace nad realizacją założeń strategii powinni zostać zaangażowani przedstawiciele różnych środowisk i podmiotów, co zagwarantuje interdyscyplinarność zespołów roboczych,
- Efektywność – działania, które zostaną podjęte, powinny być zaplanowane w taki sposób, aby umożliwić osiągnięcie wymiernych rezultatów przy oszczędnym wykorzystaniu zasobów,
- Transparentność – realizacja założeń strategicznych powinna być jawna, z założeniem udostępniania wszystkich informacji. Istotną częścią działań jest dialog pomiędzy poszczególnymi interesariuszami. Wszystkie podejmowane działania powinny być publicznie przedstawiane oraz konsultowane,
- Konsekwencja – wdrażane działania powinny odbywać się w odpowiedniej kolejności, mając na uwadze komplementarność podejmowanych działań. Istotna jest determinacja w osiąganiu założonych celów,
- Elastyczność – w przypadku zmieniających się uwarunkowań należy odpowiednio zmodyfikować założenia strategii.

11.2 Monitoring i ewaluacja

Monitoring strategii obejmuje sprawdzanie wyników w odniesieniu do określonych oczekiwań. Polega na systematycznym zbieraniu informacji, które dotyczą uzyskanych efektów w ramach wdrażanej strategii. Monitoring w późniejszym czasie pozwala określić, czy zakładane pierwotnie rezultaty realizowane są w sposób sprawny i kompleksowy a w odpowiednim momencie wprowadzić w razie potrzeby – korekty. Wykonawcą i podmiotem, który ma za zadanie odpowiadać za monitoring *Aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Trzcińsko-Zdrój na lata 2023-2037* jest instytucja zarządzająca daną strategią, w tym przypadku Urząd Miejski w Trzcińsku-Zdroju. Monitoring strategii powinien prowadzony być na każdym poziomie danej interwencji, dla jednego projektu (tutaj inwestycji), realizacji konkretnych celów jak i całego programu strategii. Monitoring powinien zostać wprowadzony w momencie realizacji konkretnej inwestycji (w tym realizacji celów operacyjnych oraz zadań). Raporty monitoringowe, w zależności od realizowanych zadań, przeprowadzane powinny być w rytmie rocznym.

Aby monitorować strategię w sposób kompleksowy, ważny jest dobór odpowiednich wskaźników, pozwalających na ich późniejszą analizę. Rekomenduje się przeprowadzanie przynajmniej rocznych sprawozdań z wdrażania strategii rozwoju, natomiast proces monitoringu, niezależnie od wykonywanych inwestycji, powinien zostać przeprowadzony i wyodrębniony w Raporcie o stanie gminy za rok bazowy. Proces monitoringu oparty zostanie na zestawie wskaźników monitorujących, określonych w rozdziale 7. Oczekiwane rezultaty planowanych działań.

W Raporcie o stanie gminy powinny znaleźć się informacje na temat wdrażania strategii na jakim etapie aktualnie gmina się znajduje, w tym które cele udało się zrealizować i w jakim stopniu - raport z wdrażania, stopień osiągnięcia danych mierników, wydatków powierzonych na poszczególne zadania zawarte w strategii.

W odpowiedzi na bieżące zmiany zachodzące w otoczeniu społeczno-gospodarczym, przestrzennym oraz środowiskowym Gminy, realizatorzy i podmioty odpowiedzialne za wdrażanie niniejszej strategii będą dostosowywać oraz aktualizować wskazane w dokumencie mierniki wyznaczające stopień realizacji zamierzonych celów. W przypadku braku możliwości pozyskania danych bądź zmiany procedury statystycznej, realizator usunie wyodrębnione w procesie tworzenia dokumentu mierniki lub przekształci dany miernik.

11.3 Ewaluacja i aktualizacja

Ewaluacja stanowi systematyczne badanie Strategii Rozwoju poprzez oszacowanie jakości oraz wartości procesu i efektów wdrażania inwestycji i zadań publicznych zawartych w strategii (cele strategiczne).

Ewaluacja będzie oparta na wynikach monitoringu realizacji strategii, a jej celem będzie ocena skuteczności podejmowanych działań. W ramach ewaluacji analizowane będą m.in. skuteczność, efektywność, przydatność i trwałość rezultatów, a także adekwatność celów względem potrzeb oraz wyzwań rozwojowych. Rezultatem procesu będzie szczegółowy raport zawierający podsumowanie wyników monitoringu, ocenę realizacji celów strategicznych oraz kierunków działań. Raporty ewaluacyjne będą przedstawiane Radzie Miejskiej w Trzcińsku-Zdroju przez Burmistrza Gminy Trzcińsko-Zdrój wraz z rekomendacjami dotyczącymi wprowadzenia zmian, uzupełnień lub opracowania kolejnej strategii rozwoju. Zaleca się przeprowadzenie dwóch przeglądów strategicznych w okresie obowiązywania strategii – w 2030 r. (ewaluacja on-going) i 2037 r. (ewaluacja ex-post).

Jeśli zmiany społeczno-gospodarcze, środowiskowe, prawne lub inne wpływają na skuteczność realizowanych działań albo powodują, że cele strategiczne przestają odpowiadać bieżącym potrzebom, dokument może zostać zaktualizowany. Decyzja o aktualizacji strategii będzie podejmowana na podstawie corocznego monitoringu oraz bieżącej ewaluacji (on-going).

Decyzję o potrzebie aktualizacji podejmuje Burmistrz Gminy Trzcińsko-Zdrój, w porozumieniu z właściwymi komórkami Urzędu Miejskiego w Trzcińsku-Zdroju, a następnie przekazuje rekomendacje Radzie Miejskiej do przyjęcia w formie uchwały. Po podjęciu przez Radę Miejską w Trzcińsku-Zdroju uchwały o przystąpieniu do aktualizacji Strategii określa się tryb i harmonogram prac, zakres przedmiotowy aktualizacji oraz sposób prowadzenia konsultacji społecznych.

11.4 Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Niniejsza strategia stanowi podstawowy dokument planowania rozwoju gminy, który określa długofalową wizję i stanowi główny punkt odniesienia dla innych dokumentów opracowywanych na poziomie gminnym. Pełni funkcję koordynującą i integrującą działania samorządu, zapewniając ich spójność oraz zgodność z zasadą zrównoważonego rozwoju. Jest dokumentem nadrzędnym wobec dokumentów wykonawczych i sektorowych, które doprecyzowują sposób realizacji przyjętych celów.

Strategia stanowi również punkt odniesienia dla Planu ogólnego, który wkrótce stanie się obowiązującym aktem planistycznym. Zawarte w niej cele i kierunki działań powinny znaleźć odzwierciedlenie w polityce przestrzennej określonej w Planie ogólnym, ten zaś wyznaczy ramy dla sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W efekcie strategia określa

ogólne kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego gminy, natomiast Plan ogólny przekłada je na konkretne zasady kształtowania przestrzeni.

Wszystkie dokumenty wykonawcze powinny być opracowywane zgodnie z następującymi zasadami:

- **Przejrzystość i komunikatywność:** dokumenty przygotowywane w języku prostym i zrozumiałym, z objaśnieniem trudniejszych pojęć oraz wykazem skrótów; wskazane stosowanie graficznych form prezentacji (schematy, mapy, wykresy).
- **Udział społeczny i współdecydowanie:** poddawanie dokumentów procesowi konsultacji społecznych zgodnie z przepisami prawa i lokalnymi standardami partycypacji; zapewnienie udziału mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji społecznych i instytucji lokalnych.
- **Spójność ze Strategią:** jednoznaczne powiązanie z celami strategicznymi i kierunkami działań określonymi w *Aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Trzcińsko-Zdrój na lata 2023-2037* dokumenty mają charakter uszczegóławiający i operacyjny.
- **Odpowiedzialność instytucjonalna**: przypisanie każdemu dokumentowi wiodącej jednostki organizacyjnej odpowiedzialnej za jego przygotowanie, wdrażanie i monitoring.
- **Realność i wykonalność**: oparcie na rzetelnych danych, analizach i możliwościach finansowych gminy, z uwzględnieniem potencjalnych źródeł finansowania zewnętrznego (środki UE, programy krajowe i regionalne).
- **Aktualność i elastyczność**: okresowa aktualizacja w odpowiedzi na zmieniające się uwarunkowania społeczno-gospodarcze i przestrzenne, a także nowe wyzwania klimatyczne czy technologiczne.

Poniższa tabela zawiera odniesienie do dokumentów wykonawczych gminy wraz z wytycznymi i rekomendacjami, co do ich dalszego opracowania lub aktualizacji .

Tabela 6 Dokumenty obowiązujące na terenie Gminy Trzcińsko-Zdrój wraz z określeniem ich zgodności z niniejszą strategią.

Rodzaj dokumentu	Dokument gminny	Uchwała/zarządzenie	Wytyczne wynikające z działań planu operacyjnego
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trzcińsko-Zdrój	Uchwała Nr XXXVII/278/2021 Rady Miejskiej w Trzcińsku-Zdroju z dnia 29 października 2021 r. w sprawie przyjęcia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trzcińsko-Zdrój	Zgodnie z nowelizacją ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym głównym aktem planowania przestrzennego zamiast studium uwarunkowań będzie tzw. plan ogólny. Uchwałą Nr IV/43/2024 Rady Miejskiej w Trzcińsku-Zdroju z dnia 23 sierpnia 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego Gminy Trzcińsko-Zdrój.
Miejscowego Planu zagospodarowania przestrzennego	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla gminy Trzcińsko-Zdrój	Uchwała Nr IX/94/03 Rady Miejskiej w Trzcińsku-Zdroju z dnia 30 grudnia 2003 r. w sprawie zmiany w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Trzcińsko-Zdrój	Aktualizacja obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego wynika z pojawienia się okoliczności wykorzystana terenów w zakresie gospodarczym, osiedleńczym czy rekreacyjnym.
		Uchwała Nr XXII/238/08 Rady Miejskiej w Trzcińsku-Zdroju z dnia 11 września 2008 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu leżącego w części obrębu Trzcińsko-Zdrój 1 gmina Trzcińsko-Zdrój	
		Uchwała Nr XX/241/2013 Rady Miejskiej w Trzcińsku-Zdroju z dnia 4 lutego 2013 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w obrębach Czarnołęka, Drzesz, Góralice, Rosnowo, Rosnówek i Strzeszów w gminie Trzcińsko-Zdrój dla terenów lokalizacji elektrowni wiatrowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą.	
		Uchwała Nr XXVI/194/2020 Rady Miejskiej w Trzcińsku-Zdroju z dnia 18 grudnia 2020 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pod rozbudowę cmentarza komunalnego na terenie działki o numerze ewidencyjnym 111 położonej w obrębie geodezyjnym nr 1 wraz	

Rodzaj dokumentu	Dokument gminny	Uchwała/zarządzenie	Wytyczne wynikające z działań planu operacyjnego
		ze strefą sanitarną, w mieście Trzcińsko - Zdrój	
		Uchwała Nr XXII/192/2026 Rady Miejskiej w Trzcińsku-Zdroju z dnia 26 czerwca 2026 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla fragmentów obrębów Czarnołęka, Dobropole, Góralice, Klasztorne, Stołeczna, Strzeszów, Tchórzno w gminie Trzcińsko-Zdrój – Etap I	Aktualny, zgodny z zapisami strategii.
Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy	Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Trzcińsko-Zdrój na lata 2022-2026	Uchwała Nr XLI/317/2022 Rady Miejskiej w Trzcińsku-Zdroju z dnia 25 lutego 2022 r. w sprawie uchwalenia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Trzcińsko-Zdrój na lata 2022-2026	Opracowanie przez Gminę, a następnie uchwalenie przez Radę Miejską „Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Trzcińsko-Zdrój na lata 2022-2026” wynika z art. 21 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 611 ze zm.). Celem programu jest uporządkowanie zasad gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy. Zasady przyjęte w programie przyczynią się do efektywniejszego gospodarowania posiadanym zasobem mieszkaniowym.
Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych	Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych na lata 2020-2024 na terenie gminy Trzcińsko-Zdrój	Uchwała Nr XXV/179/2020 Rady Miejskiej w Trzcińsku- Zdroju z dnia 27 listopada 2020 r. w sprawie uchwalenia wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych na lata 2020-2024 na terenie gminy Trzcińsko-Zdrój	Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1437) Przedsiębiorstwo Wodociągowe Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o. w Goleniowie opracowało „Plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych Gminy Trzcińsko-Zdrój na lata 2020 – 2024”.
Programu opieki nad zabytkami	Programu opieki nad zabytkami Gminy Trzcińsko-Zdrój na lata 2022-2025”	Uchwała Nr XLVI/375/2022 Rady Miejskiej w Trzcińsku-Zdroju z dnia 30 września 2022 r. w sprawie przyjęcia „Programu opieki nad zabytkami Gminy Trzcińsko-Zdrój na lata 2022-2025”	Obowiązek sporządzenia gminnego programu opieki nad zabytkami reguluje art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opieki nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r., poz. 840). Program wyznacza politykę Gminy wobec dziedzictwa lokalnego wskazuje dziania służące zachowaniu zabytków i krajobrazu kulturowego, upowszechniania i promowania gminnych zabytków, a takie określenia współpracy lokalnej i ponadregionalnej. Rekomenduje się opracowanie nowego dokumentu.

Rodzaj dokumentu	Dokument gminny	Uchwała/zarządzenie	Wytyczne wynikające z działań planu operacyjnego
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Trzcińsko- Zdrój	Uchwała Nr XXV/226 /2016 Rady Miejskiej w Trzcińsku-Zdroju z dnia 19 grudnia 2016 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie przyjęcia Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Trzcińsko-Zdrój.	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Trzcińsko-Zdrój ma na celu określenie działań i uwarunkowań, służących redukcji emisji zanieczyszczeń powietrza ze szczególnym uwzględnieniem emisji pyłów i CO_2. Potrzeba jego przygotowania wynika ze świadomości władz Gminy co do znaczenia aktywności w tym obszarze. W ramach prac nad niniejszym dokumentem wykonano inwentaryzację źródeł emisji gazów cieplarnianych oraz pyłów. Źródłami danych były: dane statystyczne, ogólnodostępne dokumenty i opracowania, wykazy, ankiety oraz informacje pozyskane od mieszkańców, przedsiębiorców, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego oraz Urzędu Miejskiego.
Program usuwania odpadów zawierających azbest	Program usuwania odpadów zawierających azbest na terenie Gminy Trzcińsko-Zdrój	Uchwała Nr XXIV/251/08 w sprawie uchwalenia Programu usuwania odpadów zawierających azbest na terenie Gminy Trzcińsko-Zdrój wraz z aktualizacją inwentaryzacji obiektów zawierających azbest.	Konieczność opracowania i zatwierdzenia ,,Programu usuwania odpadów zawierających azbest na terenie Gminy Trzcińsko-Zdrój wraz z aktualizacją inwentaryzacji obiektów zawierających azbest” wynika z zapisów Krajowego "Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski", przyjętego przez Radę Ministrów w 2002 r. oraz z Gminnego Planu Gospodarki Odpadami. Program musi być spójny z Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Powiatu Gryfińskiego, oraz z przyjętym programem przez Radę Ministrów w 2002 roku a także z Planem Gospodarki Odpadami. Program ten nakłada na Gminę Trzcińsko-Zdrój obowiązek oczyszczenia terenów gminy do roku 2032 z azbestu oraz wyrobów zawierających azbest. Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Powiatu Gryfińskiego został uchwalony w 2008 roku.
Gminna Strategia rozwiązywania problemów społecznych	Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Trzcińsko- Zdrój na lata 2021-2025	Uchwała Nr XXIX/227/2021 Rady Miejskiej w Trzcińsku-Zdroju z dnia 19 marca 2021 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Trzcińsko- Zdrój na lata 2021-2025	Obowiązek podjęcia uchwały wynika z art. 16b oraz art. 17 ust. 1, pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej – powołany przepis stanowi, że do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja

Rodzaj dokumentu	Dokument gminny	Uchwała/zarządzenie	Wytyczne wynikające z działań planu operacyjnego
			osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Dokument ten pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej, określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do zapobiegania, rozwiązania lub zminimalizowania negatywnych zjawisk społecznych. Rekomenduje się opracowanie nowego dokumentu.
Gminny Program Rewitalizacji	Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Trzcińsko-Zdrój.	Uchwała Nr XXXIII/329/2017 Rady Miejskiej w Trzcińsku-Zdroju z dnia 28 września 2017 r. w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Trzcińsko-Zdrój.	Rewitalizację należy rozumieć jako wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencje na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji. Udział w takim procesie jest ważny dla wielu osób i podmiotów z obszaru objętego działaniami rewitalizacyjnymi - w tym dla samorządu gminy, mieszkańców, organizacji społecznych, przedsiębiorców, zaś w szczególny sposób wszystkich grup społecznych zagrożonych kryzysem na obszarze objętym procesami rewitalizacyjnymi. Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji zostało poprzedzone szczegółową diagnozą w szeroko rozumianym obszarze zagadnień społecznych, a w drugiej kolejności także gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Obecnie opracowywany jest Gminny Program Rewitalizacji Gminy Trzcińsko-Zdrój na lata 2026-2037.
Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej	Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2023-2026	Uchwała Nr LXI/491/2023 Rady Miejskiej w Trzcińsku - Zdroju z dnia 22 grudnia 2023 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2023-2026	Ustawa z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U z 2020, poz. 218) w art. 6 ust. 2 nałożyła na gminę obowiązek tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Głównym celem programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali zjawiska w gminie. Powyższy cel realizowany będzie poprzez działania Zespołu Interdyscyplinarnego przy aktywnej współpracy służb

Rodzaj dokumentu	Dokument gminny	Uchwała/zarządzenie	Wytyczne wynikające z działań planu operacyjnego
			wymienionych w programie. Praca ze zjawiskiem przemocy, aby była skuteczna i przynosiła trwałe efekty musi być realizowana interdyscyplinarnie.
Gminny Program Wspierania Rodziny	Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Trzcińsko-Zdrój na lata 2026-2028	Uchwała Nr XVII/144/2025 Rady Miejskiej w Trzcińsku-Zdroju z dnia 19 grudnia 2025 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Trzcińsko-Zdrój na lata 2026-2028	Obowiązek podjęcia uchwały wynika z art. 176 i art. 179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 447 ze zm.). Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji, gmina zobowiązana jest zapewnić wsparcie poprzez organizację systemu opieki nad dzieckiem i rodziną. W tym celu opracowuje się m. in. trzyletni program wspierania rodziny. Program zawiera nowe kierunki działań oraz zakłada kontynuację działań realizowanych.
Roczny program współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego	Roczny program współpracy Gminy Trzcińsko-Zdrój z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego	Uchwała Nr XV/124/2025 Rady Miejskiej w Trzcińsku-Zdroju z dnia 14 listopada 2025 r. w sprawie uchwalenia Rocznego programu współpracy Gminy Trzcińsko-Zdrój z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2026	Głównym celem Programu współpracy Gminy Trzcińsko-Zdrój z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie jest kształtowanie ładu społecznego w środowisku lokalnym, poprzez budowanie partnerstwa pomiędzy administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami działającymi na terenie gminy Trzcińsko-Zdrój. Współpraca opiera się na zasadach pomocniczości, suwerenności, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji, jawności, równości szans, zrównoważonego rozwoju.
Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Trzcińsko- Zdrój na lata 2022-2025	Uchwała Nr XLI/315/2022 Rady Miejskiej w Trzcińsku-Zdroju z dnia 25 lutego 2022 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Trzcińsko- Zdrój na lata 2022-2025	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Trzcińsko-Zdrój, określa sposób realizacji zadań własnych gminy, o których mowa w art. 4 ust. 1i ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii realizowane przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, oświatowo – wychowawczej i zdrowotnej. Działania mają przyczynić się do zwiększenia

Rodzaj dokumentu	Dokument gminny	Uchwała/zarządzenie	Wytyczne wynikające z działań planu operacyjnego
			skuteczności profilaktyki uzależnień oraz posłużyć minimalizowaniu ryzyka sięgania po różne środki i substancje psychoaktywne, w szczególności przez dzieci i młodzież w wieku szkolnym. Program jest zgodny z potrzebami występującymi na terenie Gminy Trzcińsko-Zdrój. Realizacja Programu pozwala na kompleksowe działania w zakresie problematyki uzależnień. Rekomenduje się opracowanie nowego dokumentu.
Plan sieci publicznych szkół podstawowych oraz określenia granic obwodów publicznych szkół podstawowych, prowadzonych przez Gminę	Plan sieci publicznych szkół podstawowych oraz określenia granic obwodów publicznych szkół podstawowych, prowadzonych przez Gminę Trzcińsko-Zdrój	Uchwała Nr XXX/234/2021 Rady Miejskiej w Trzcińsku-Zdroju z dnia 23 kwietnia 2021 r. w sprawie ustalenia planu sieci publicznych szkół podstawowych oraz określenia granic obwodów publicznych szkół podstawowych, prowadzonych przez Gminę Trzcińsko-Zdrój, od dnia 1 września 2021 r.	Sieć szkół, w myśl art. 39 ust.8 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe, została pozytywnie zaopiniowana przez Zachodniopomorskiego Kuratora Oświaty w zakresie zaopiniowania zgodności planu z warunkami określonymi w art. 39 ust. 1, 2 tejże ustawy.
Gminny plan zarządzania kryzysowego	Zarządzanie kryzysowe (sprawy obronne, obrona cywilna) regulowane Zarządzeniami Burmistrza oraz innymi dokumentami w tym i dokumentami niejawnymi.		
Uchwała Budżetowa	Uchwała Nr XVII/151/2025 Rady Miejskiej w Trzcińsku-Zdroju z dnia 19 grudnia 2025 roku w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Trzcińsko-Zdrój na rok 2026		Uchwała przyjmowana corocznie. Odzwierciedla cele i kierunki działań określone w strategii, zintegrowana z wieloletnią prognozą finansową.
Wieloletnia prognoza finansowa	Uchwała nr XVII/152/2025 Rady Miejskiej w Trzcińsku-Zdroju z dnia 19 grudnia 2025 r. w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Trzcińsko Zdrój na lata 2026-2040 w		Dokument aktualny, zgodny z zapisami strategii. Aktualizowanymi zgodnie z potrzebami.

11.5 Ramy finansowe oraz źródła finansowania

Efektywna realizacja *Aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Trzcińsko-Zdrój na lata 2023-2037* wymaga zapewnienia odpowiednich środków na realizację zaplanowanych przedsięwzięć. Kluczowe znaczenie ma tu zabezpieczenie stabilnych źródeł finansowania, obejmujących środki własne gminy, fundusze zewnętrzne (w tym krajowe i unijne), a także potencjalne partnerstwa publiczno-prywatne. Niezbędne jest również prowadzenie racjonalnej polityki budżetowej, umożliwiającej efektywne rozdysponowanie dostępnych zasobów oraz ustalanie kolejności realizacji inwestycji zgodnie z przyjętymi celami strategicznymi.

Wśród najważniejszych źródeł finansowania gminy, powinny znaleźć się przede wszystkim:

- środki z budżetu własnego,
- środki pochodzące z budżetu państwa,
- środki funduszy celowych,
- środki pochodzące z budżetu województwa zachodniopomorskiego,
- środki z budżetu Unii Europejskiej z programów takich jak m.in:
    - Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego 2021-2027,
    - Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS),
    - Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG),
    - Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS),
    - Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC),
    - Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE),
- inne środki publiczne.
- środki sektora prywatnego, w tym formuła partnerstwa publiczno-prywatnego,
- dodatkowe formy wsparcia dostępne w ramach linii budżetowych, np. tarcz antykryzysowych.

Biorąc pod uwagę wydatki inwestycyjne Gminy Trzcińsko-Zdrój w latach 2020-2025 na realizację zadań wydano łącznie 56,1 mln zł – około 9,4 mln zł rocznie. Biorąc pod uwagę okres 2023-2037, czyli czas obowiązywania aktualizacji, można oszacować, że wydatki inwestycyjne w latach 2023-2037 wyniosą około 151,8 mln zł. Szacunki będą precyzowane w oparciu o Wieloletnią Prognozę Finansową.

Spis rysunków, tabel, grafik i wykresów

Rysunek 1 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Trzcińsko-Zdrój 91
Rysunek 2 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie 101

Tabela 1 Charakterystyka JCWP zlokalizowanych na terenie gminy..... 13
Tabela 2 Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie gminy..... 14
Tabela 3 Działania podstawowe przypisane do poszczególnych JCWP i JCWPd w II Aktualizacji planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry..... 14
Tabela 4 Cele i kierunki działań zdefiniowane w strategii województwa zachodniopomorskiego 105
Tabela 5 Komplementarność strategii gminnej ze Strategią Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030 106
Tabela 6 Dokumenty obowiązujące na terenie Gminy Trzcińsko-Zdrój wraz z określeniem ich zgodności z niniejszą strategią. 113

Wykres 1 Liczba ludności w latach 2015-2024..... 17
Wykres 2 Udział mieszkańców w poszczególnych miejscowościach w 2024 r. [%]..... 18
Wykres 3 Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach w gminie w 2020 r. i 2024 r. 18
Wykres 4 Urodzenia i zgony w latach 2020-2024 19
Wykres 5 Przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w latach 2020-2024..... 19
Wykres 6 Liczba zameldowań i wymeldowań w latach 2020-2024 20
Wykres 7 Saldo migracji w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w latach 2020-2024..... 20
Wykres 8 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2020-2024..... 21
Wykres 9 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności w latach 2020-2024..... 22
Wykres 10 Liczba pracujących w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w latach 2022-2024 23
Wykres 11 Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym w latach 2020-2024 [%] 23
Wykres 12 Liczba beneficjentów pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców..... 29

Grafika 1 Obszary funkcjonalne w województwie zachodniopomorskim, z uwzględnieniem położenia gminy Trzcińsko-Zdrój..... 107